

NƏBİ XƏZRİ

SEÇİLMİŞ ƏSƏRLƏRİ

İKİ CİLDDƏ

II CİLD

M.F.Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kitabxanası

“LİDER NƏŞRİYYAT”
BAKİ-2004

*Bu kitab "Nəbi Xəzri. Seçilmiş şeirlər, poemalar və pyes.
Üç kitabda, II-III kitablar" (Bakı, XXI – Yeni Nəşrlər Evi, 2002)
nəşri əsasında təkrar nəşrə hazırlanmışdır*

894.361'1 - dc 21

AZE

**Nəbi Xəzri. Seçilmiş əsərləri. İki cildə. II cild. Bakı, "Lider nəşriyyat",
2004, 264 səh.**

Çağdaş Azərbaycan poeziyasının görkəmli nümayəndəsi, xalq şairi Nəbi Xəzrinin seçilmiş əsərlərindən ibarət olan bu cildə şairin ayrı-ayrı vaxtlarda qələmə aldığı şeir və poemalar daxil edilmişdir. Mövzu üfüqlərinin genişliyi və rəngarəngliyi ilə səciyyələnən bu ədəbi nümunələr tanınmış şairin yaradıcılığı haqqında dolğun təsəvvür yaradır.

ISBN 9952-417-20-7

©"LİDER NƏŞRİYYAT", 2004

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
İLHAM ƏLİYEVİN
**"Azərbaycan dilində latın qrafikası
ilə kütləvi nəşrlərin həyata
keçirilməsi haqqında"**
12 yanvar 2004-cü il tarixli sərəncamı
ilə nəşr olunur və ölkə kitabxanalarına
hədiyyə edilir

ŞEİRLƏR
VƏ
POEMALAR

SÖZÜN MƏNASI

Ürək atəşindən
söz su içəndir,
Odu da, suyu da
yaxıb keçəndir.
Söz əsil sultandır,
söz padişahdır.
Söz ulu məbədgah,
söz qibləgahdır.
Söz ki həm əsgərdir,
həm də sərkərdə.
Ölürsə, mərdanə
ölür səngərdə.
Sözə səcdə etmək
bəxtidir, qədərdir,
Sözündən qaçanlar
fərariyəldir!

Söz ki, nə boyadır,
nə də ki, riya,
Sözdən təmiz varlıq
görməyib dünya!
Bu gün sözə min-min
rəng vuranlar var
Xırman taxılı tək
sovuranlar var
Söz məddah dilində
ah-aman çəkir,
Bu dərdi yer çəkir,
asiman çəkir.
Axı nəyə lazım
söz olsun dərin?
İndi zamanıdır
söz düzənlərin!

Sözlə rütbələrə
çatanlar nə çox!
Sözün kölgəsində
yatanlar nə çox!
Unutma!
Sözün də
öz məqamı var,
Sözün nadanlardan
intişamı var!
O, qəlbən qürurlu,
ruhən haqdır o,
Nankor boğazından
tutacaqdır o.
O, xalq tarixini
nəqş edən sözdür,
Ana dilimizi
bəxş edən sözdür.

Ürək atəşindən
söz su içəndir,
Odu da, suyu da
yaxıb keçəndir.
Ürəkdən gəlməyən
ürəksiz olur.
Ürəksiz söz də ki,
gərəksiz olur.
Demirəm bəd sözlə
üzün ürəyi,
Ürəyin özüdür,
sözün ürəyi.

15-16 yanvar 2000

QORUYAM GƏRƏK

*Dünya şöhrətli müğənnimiz
Zeynəb Xanlarova üçün*

Əyər külək qopub
tufan coşarsa,
Səni küləkdən də qoruyam gərək!
Ömrə fələk birdən kələk açarsa,
Səni fələkdən də qoruyam gərək!
Səni yerə, göyə,
qısqandıqca mən
Gur seldən, çaydan da qoruyam gərək!
Eşqini atəşin od sandıqca mən,
Günəşdən, Aydan da qoruyam gərək!

Mənim dəyməsə də
heç kəsə gözüm,
Səni gözümdən də qoruyam gərək!
Səni özümdən çox sevsəm də özüm,
Səni özümdən də qoruyam gərək!

1997

MƏNİ AXTARANLARI AXTARIRAM

*Sənə səcda edərdi
Səndən xeyir görənlər,
Qapılar bağlananda
Pəncərədən girənlər.*

N.Xəzri

Sən məni axtaranda
uç-a-uça gələrdim,
Sizin dərdirinizi də
doğma dərdim bilərdim.
Haçan bələlalar sizə
qurd tək ağzını açdı,
Sizi görmək mənimçün
böyük ehtiyacı.
Kiminiz ucalarda
bu gün çox məğrursunuz,
Kiminiz ağzınıza
su alıb susursunuz.
Kiminiz şirin-şəkər
şirkətlərin sahibi,
Kiminiz məclislərdə
qaliblərin qalibi!
Neçin görən həyatın
sərt yoluyla keçəndə –
İnsan gəzir insanı
yalnız işi düşəndə.
Bu gün sizə qəzəbim
coşsa da ümman kimi,
Mən sizə bağlamıram,
qapımı, pəncərəmi.
Mən bunu bacarmaram,
bacarmaram mən bunu.
Sədaqətin ilki var,
sədaqətin yox sonu.
Ürək ömür yolunda
qəm-kədər daşıyandır.

Ürəksiz kəslərə də
ürəyim asiyəndir.
Ya qəlbi dinləməyim, –
vursu da titrək-titrək, –
Ya onu öz sinəmdən
kəsib tullayım görək.
Köksümü yarsam əgər
Birdən ürək içində
kiməsə yara dəyər.
Bəlkə təbiət ağlar,
susar çağlayan dəniz,
Siz mənsiz yaşarsınız,
mən neylərəm ürəksiz?
Nolsun bəzən mən toxam,
nolsun bəzən acam mən.
Bir dost hərərətine,
xoş sözə möhtacam mən.
Mən sözə hökmdaram,
başda qızııl tacam mən,
Bir mehriban baxışa,
pak qəlbə möhtacam mən.
Gərək bu həqiqəti
yer üzünə açam mən,
Heç nə yox, ağlamağa,
gülməyə möhtacam mən.
Ürəyim kainatda
qəm-kədər daşıyandır,
Ürəyim sadıqlərə,
mərdlərə aşıyandır.
Hardasınız bu gün siz
sadıqlərim, mərdlərim
Bir təmənnam yox, mənim,
harayıma hay verin!
Sağlıq, hələ həyatdan
köçmək zamanı deyil!
Bir yalan eşidim ki,
dünyamız fani deyil.

ŞƏXS VƏ ŞƏXSİYYƏT

Arzu şəxsiyyətlə
 açır qol-qanad
Arzu sona çatsa, ümid də yoxdur!
İgidlər çiyində
 durur kainat,
Şəxsiyyət yoxdursa,
 igid də yoxdur!
Şəxsiyyət bəzəyir
 göyü, yeri də,
Axı bunda böyük
 bir sirr də yoxdur!
Şəxsiyyət qələmi
 yazır şeri də,
Şəxsiyyət yoxdursa,
 Şair də yoxdur!
Bağlıyam insanın
 ancaq mərdinə,
Ədalət yoxdursa,
 həqiqət yoxdur!
Vicdan yanmayırsa,
 elin dərdinə,
Hər şirin sözdə də
Sədaqət yoxdur.
Düşünək
Ötdükə
İl dalınca il,
Hər şəxs də dünyada
 şəxsiyyət deyil.

14 mart 1999

KAŞ BİLSİN...

Vüsala yetməkdir – arzu dünyada,
Ağ günü gözləyib qara geyən var.
Ən böyük həqiqət sevgi olsa da,
Yalandan gözələ "sevdim" deyən var.

Sanıram ümidlə tale dinəcək,
Torpaq sevinəcək, göy sevinəcək.
Səmadan ilahi mələk enəcək,
Mənə elə gəlir qapı döyən var.

Ümitsizlik nuru artıq sönürmü
Zülmətdə parlayan incimi, dürmü?
Sahilsiz məhəbbət geri dönürmü?
Ümman yoxdursa da, ləpə döyən var.

Dinimmi, o məni səsləməsə də,
Gedimmi, o mənə "gəl" deməsə də?!
Kaş bilsin, o məni gözləməsə də
Yollar ayrıcında yol gözləyən var!

2 yanvar 1998

YOLÇU

Mən niyə doğuldum
Dünya üzündə?
Bilmədim min qaya,
Min uçurum var!
Yer üstə ilk qədəm
Atdığım gündə,
Bilmədim bu qəder
Ağır yolum var!

İllər pərvazlandı
Ağ qanad kimi,
Başım Aya deydi,
Ulduza deydi.
Yollar şahə qalxan
Köhlən at kimi –
Elə bil cilovu
Əllərimdəydi.

Keçdi sərhədlərin
Lal məhvərindən,
Ümmanlar qoynuna
Baş vuran yollar.
Sinəmin üstünə
Sərildi birdən
Gecə kəhkəşan tək
Ağaran yollar.

Dağlar dumanlıydı,
Zirvə buluddu.
Köksümdən axırdı
Söz düzüm–düzüm.
Yolu dolu vurdu,
Yolu buz tutdu,
Yolsuz yollardan da
Yol tapdım özüm!

Bilmədim "dilənçi",
"Yolçu" sözləri,
Nə üçün bənzərdir
Əzəldən bəri?

Nə yollar yoruldu,
Nə mən yoruldu,
Ac ellər gördüm ki,
Ah qalxdı göyə.
Dilənçi olmadım,
Mən yolçu oldum,
Deyəsən az qalır
Dilənçiliyə!

28 avqust 1999

ƏZİZ DOSTUM!

*Əsrimizin görkəmli alimi
Budaq müəllim Budaqova ithaf*

Doymadıq Xəzərin
sərinliyindən,
Açdıq qəlbimizi dənizə, dostum!
Keçdikcə biz ömrün cəngəlliyindən
Nə qədər gec gəldik üz-üzə, dostum!

Qəlbən təbiəti
qardaş sanırsan,
Önündə ağaclar baş da əyiblər.
Sən ki min budaqlı məğrur çınarsan
Sənə "qoşa budaq" nahaq deyiblər.

Ömürdən gün gedər,
ömrə gün gələr,
Günlərin ağı var, qarası vardır.
Təbiət özü də, yəqin fəxr elər, –
Sənin tək təbii arxası vardır.

Torpağa bağlanan
müqəddəs ömrün
Duyğusu hər güldən, çiçəkdən keçir.
Milləti ürəkdən sevənlər üçün
Coğrafi sərhədlər ürəkdən keçir.

Mehriban baxışlar
pak nur kimidir,
Həqiqəti deyək, axı insafdır.
Səndə düşüncələr büllur kimidir,
Təfəkkür safdırsa, fikir də safdır!

Dalğındır...
Sabahı o görənlər alim,
Kimsə başı üstə dayanır səssiz.

Əzizdir dünyaya nur verən alim,
Alimə nur saçan qadın da əziz!

Bu gün parçalanıb
yer kürəsi də,
Hər daşı qorumaq zəmanəsidir.
Qədim ana yurdun xəritəsi də,
Tarixin əbədi xətiyəsidir!

Dedin ki, aqillər
meydana gəlsin,
Uludur obaya, elə sədaqət!
Xəyali həqiqət gözənlər, bilsin,
Vətən torpağıdır Ali həqiqət!

Doymadıq Xəzərin
sərinliyindən,
Açdıq qəlbimizi dənizə, dostum!
Keçdikcə biz ömrün cəngəlliyindən
Nə qədər gec gəldik üz-üzə, dostum!

Gəl, birgə dolaşaq
Dağı, ormanı,
Yaxşı ki, doğmalar
Tapır doğmanı!

21-31 yanvar 1999

GEDİR

Duyğular şəhvətə satıldığından
Ürəkdən köç edib

məhəbbət gedir.

Bulanlıq sel gəlir eşqin dağından,
Məhəbbətlə birgə

sədaqət gedir.

Başımız üstündə şimşək çaxdıqca,
Bədbəxtlik yandırır,

səadət gedir.

Hökmrən taxtına yalan çıxdıqca
Bizdən üz döndərib

həqiqət gedir.

Varlılar keyf çəkir xanımnlarda,
Dilənçi çoxalır,

səxavət gedir.

Yerlərin fəryadı asımanlarda,
Əl açan kəslərlə

ləyaqət gedir.

Sındıqımı önündə məşum küləyin?
Satqınlıqla qoşa

cəsərət gedir.

Sabah məzarıma gəlib söyləyin:
Torpaq azad olur,

əsarət gedir.

Bilim ki, ədalət qanadlarında
Şöhrət geri dönür,

xəcalət gedir.

Onda rahat yatım öz məzarımda
Bilim, torpaq üstədən

dərd, həsrət gedir.

20-25 dekabr 1998

BİR İL

Bu il gördüyüm qız – Günəşdi, Aydı?
Bu il necə uzun, necə qısaydı?

İstəsə, dönərdim saf ümməna mən,
Onu quçmaq üçün ləpələndirdim.
İstəsə, dönərdim kəhkəşana mən,
Onunçun kəmər tək yerə enərdim.

İstəsə, dönərdim Kəpəz dağına,
Göy göldən axardım şələlə kimi.
İstəsə, dönərdim göy qurşağına,
Onun başı üstə zər halə kimi.

Ehmalca telləri oxşadım ki, mən
Pərişan söyüdlər saçıydı, sanki.
Bir ildə bir ömür yaşadım ki, mən
Min-min ömürlərin tacıydı, sanki.

Qəlbim atəşlərlə parçalansa da,
Kədərlər, qüssələr sanki heç oldu.
Sevgiyə inamım haçalansa da,
Sevgiyə ümidim birə üç oldu.

Hər an gözləsəm də, görüş xəbəri,
Ol! – dedim, – gözəlüm sən özün tək.
Ümidlə açıldı ilin səhəri,
Axşamı ümid də söndü gün tək.

Bir ilin günləri karvan kimiydi,
Karvan qumluqlarda seyrəldi, keçdi.
İl bəlkə il deyil, bir an kimiydi,
Bilmədim, heç necə o gəldi, keçdi.

Oldu o, bəzəyi göyün, yerin də,
Könlümdə bir həsrət iqlimi qaldı.
Əriyib zamanın üfüqlərində,
İl yenə taledə il kimi qaldı.

O, Aydır, ulduzdur – sirli həyatdır –
Hər il də, elə bil, bir kainatdır!

28-31 dekabr 1998

ZAMAN DÖVR ELƏDİKCƏ

Hökmü fərma olanın,
hökümü rəvan görəkdir,
Nəyə lazım kükrəyib,
sellər kimi çağlamaq?
Bil, haqsızlıq haqsıza
bəla gətirəcəkdir,
Bir də böyük bələdir –
qəzəbə bel bağlamaq.

Hər insanı uca gör,
öz obanda, elində.
Nədir kimi sevməkçin,
kiməsə kin saxlamaq?
Qəddarlıq kor qılıncdır
hökmdarlar əlində
Sahibinə dağ çəkər
sinələri dağlamaq!

Tərif atı yeyindir,
qürur atı ceydaraq,
Yaraşarmı qüruru
haqsızlıqla haqlamaq!
Qarşıya çıxacaqdır
dərindən də, uca dağ...
Ancaq çəmənə baxma,
qar təkən dağına bax!

Coşqun tufana dönür,
ədələtin gur səsi,
Evlər yıxdın,
yığıldın,
faydasızdır ağlamaq!
Qan-qadahlı yolundan
Zaman saxlar hər kəsi,
Kim, bacarmış Zamanı
Öz yolundan saxlamaq?

21 avqust 1999

İLLƏR KARVANIM

Gedir aram-aram
 öz qatarıyla
Gah susur, gah dinir
 gah uçar illər.
Hardasa zıncırov
 sədalarıyla
Cahan karvanına
 qovuşur illər.
Gedir ləngər ilə,
 o asta-asta,
Ardınca nə qədər
 nanəcib gedir.
Yanır göy qurşağı
 karvanın üstdə,
Zərrin tac altından
 o keçib gedir.
Gedir hardan, haçan,
 yollara çıxıb,
Mavi üfüqlərə
 mehriban olur.
Yerdə dərin-dərin
 açılan cığır –
Göylər sinəsində
 kəhkəşan olur.
Gedir, doğulduğum
 o uzaq gündən,
Yolda çinar durur
 cərgələnərək.
İstidə karvanın
 əsir üstündən
Xəzərin ətrini
 gətirən külək.
Gedir, öz yolundan
 dönən deyil o,

Üfüqdə nur yanır,
 nur sönmür bəzən.
Onun qarşısında
 qum təpəsi yox,
Dəmir barmaqlıqlar
 görünür bəzən.
Gedir, tufan qopub
 yellər əssə də,
Durmayıb dünyada
 gedəcək yenə.
Karvan sarbanını
 itirərsə də,
O məndən sonra da
 gedəcək yenə!

2 yanvar 2000

YALAN

Uzağa çəkilsin
 bizdən qan-qada,
Sıxılıb ürəkdə
 qəzəbli yumruq.
Nə qədər yalan var,
 yalan dünyada
Zəhərli olsa da,
 yeyib uduruq.
Bahar da görünür
 bizə qış kimi
Haçandan minmişik
 riya atına?
Yalan yumşaq-yumşaq
 bir balıq kimi,
Qoyulur millətin
 başı altına.
Qəlb yatır, vicdanlar
 mürgüləyəndə,
Məgər vicdanın da
 yalanı varmı?
Üzlər qızarırdı
 yalan deyəndə
Niyə utanan yox,
 üz də qızarmır!
Yalan görək haçan
 talan olacaq?
Onda yalan özü
 yalan olacaq!

ŞEİR OXUYARKƏN...

O, sevdiyi qıza
 şeir oxudu,
Döndü misralara
 qəlbinin odu!
Oxudu eşqindən,
 məhəbbətindən,
Taleyin ən ulu
 həqiqətindən.
Düşündü: söz axsın
 duygular kimi,
Ürəkdə kükrəyən
 dalğalar kimi.
Susdu, nəfəsini
 bir anlıq dərdi:
– Şerin yaxşı mənə
 yuxu gətirdi!
Uçuldu
İlhamdan
 qızıl taci-taxt!
Bəlkə qız haqlıydı,
Şairə bədbaxt!

29 may 1999

SEHIRLİ GƏLİŞ

Baxdın, düşdü qəlbə
Bir haray gözəl,
Təlaş hakim oldu,
Könlümə hakim...
– Göylərmi göndərdi
Səni ay gözəl?
Sənsə pıçıldadı:
– Yox, özüm göldüm!

Dinlədim, başqa söz
Söylədi gözlər,
Sandım sükutunla
Şehirli səssən.
Sən özün gəlmisən
Müqəddəs izlə,
Deməli, özün də
Sən müqəddəssən!

Yerlərdən ucaldım
Sən məni göyə,
Uçdum səmaların
Göy ümmanında.
Niyə soyuq baxdın
Müqəddəsliyə,
Mən qaldım tənhalıq
Burulğanında.

Gəldin, bəs getməyə
Niyə tələsdin?
Mənə ümid adlı
Bir həqiqətdin!
Göylər göndərsəydi
Tezəcə getməzdin,

Sən özün gəlmişdin,
Özün də getdin.
Yox, yox, inciyirəm,
Mən səndən məgər?
Bəzən bir görüş də,
Bir ömre dəyər!

17 iyun 1999

ÖLDÜ DEMƏYİN!

Şair dostum Rəfiq Zəkə Xəndanın xatirəsinə

Bəd xəbər eşitdim...
Kim dedi bunu?
Rəfiq də ölərmiş?
Necə inanım!?
O, həyat aşiqi,
İnsan vurgunu –
Əsl şair oğlu
Azərbaycanın?

Onun sinəsində
Xəzinə vardı,
Xəzinə sonsuzdu
Bir ümman kimi.
Neçə şairləri
O, yaşadırdı,
Şairlər şairsiz
Yetim deyilmi?

Sabah günəşilə
Arzu, diləyin.
O, bəlkə torpaqdan
Çinar tək bitdi.
Yox, Rəfiq Zəkaya
“Öldü” – deməyin.
Sabirlə, Müşfiqlə
Görüşə getdi!

28 yanvar 1999

ÜRƏK DÖNƏNDƏ

Tufana çevrildi
Səhər küləyim,
Necə dözəcəyəm
Mən sensizliyə?
Nəyinə lazımdır
Mənim ürəyim,
Çalıb ürəyimi
Aparmaq niyə?

Yer kimi, göy kimi
Gərəyim mənim,
Baxtıma o düşən
Sirli baxışdı.
Sənin ürəyinlə
Ürəyim mənim,
Mən elə sandım ki,
Doğmalaşmışdır.
Neylərsən, sızlasa
Qəlbim sinəndə?
Eşqin müəmmalı
Möcüzəsi var!
Çarə var insanın
Üzü dönəndə,
Bəs ürək dönəndə
Nə çarəsi var?

12 mart 1999

AY VƏ GÜN

I

Səni gören gündən
Dəyişdi dünyam,
Nurumu nuruna
Qata bilmirəm.
Sən parlaq Günəşsən,
Mən solğun Ayam,
İzincə gəlirəm,
Çata bilmirəm.

Şəfəqlər kainat
sinəsindədir –
İşığın məndədir,
Qəlbim səndədir!

Elə bil çıxmışam
Ömrün qışından,
Yoxsa yaz qanadlı
Qaranquşam mən?
Elə bil dünyanın
Ay aranışından,
Sənə həsrət üçün
Doğulmuşam mən!

İsti şəfəqlərlə
Gözlər güləndə,
Təbiət qoynunda
Nur unudulur.
Axı Ay Günəşə
yaxın gələndə
Günəş də deyirlər
o gün tutulur.

Sənə yanaşsam da,
Mən aram-aram,

Səni nur yolundan
Necə saxlıram?
Ürəkdə qalacaq arzu da, kam da?
Ayam, yoxsa sönmüş
Bir çırağammı?
Səni addım-addım
Mən arasam da,
haçansa mən sənə
Çatacağammı?

II

Qaranlıq gecədən
Gündüzə çıxdıq,
Məcnun səhrasından
Əsdi bir külək.

Axı, necə oldu
Üz-üzə çıxdıq,
Görüşdük bir əsr
Görüşənlər tək.
Sən elə tanışdın
Dərdi-sərimlə,
Onunçun yetişdin
Sən imdadıma!
Gəldin öz mübarək
Qədəmlərinlə,
Mənim sevgi adlı
Kainatıma!

Sanki arzulara
Sən işıq saçdın,
Şəfəqin – göylərdən
Axan çay kimi.
Kəhkəşan yoluyla
Ağ qanad açdın,
Elə bil köksümə

Qondun Ay kimi.
Gün kimi parladın
Zirvə qarımnda,
Titrədim önündə
Bu möcüzənin.
Mən səni görmüşdüm
yuxularımda,
Bəlkə də çin olmuş
yuxumsan mənim?

Gözlədim dünyada
Səni nə qədər,
Bəlkə indi duydum
Təsəlli nədir?
Mən tənha deyiləm
Daha gecələr,
Ay sinəm üstündə,
Gün qəlbimdədir!

SEVGİMDƏN SOYUYAN GÖZƏL

Məgər aramızda
İncik söz oldu?
Ömrümə gec gəldin,
Hicran tez oldu,
Ey odlu sevgimdən
Soyuyan gözəl!

Mən gördüm üzünü
Bir Günəş kimi,
Günəş də nurunu
Əsirgəyərmimi?
Ey odlu sevgimdən
Soyuyan gözəl!

Məgər söyüdəmmi
Əsəm, öyiləm?
Yəqin ki, eşqinə
Layiq deyiləm!
Ey odlu sevgimdən
Soyuyan gözəl!

Məhəbbət olarmı
Ani bir həvəs?
Od oddan alışar,
Od oddan sönmez.
Ey odlu sevgimdən
Soyuyan gözəl!

Biganəlik bunu
Könül sındırır,
Ürək soyuqluğu, –
Ürək yandırır.
Ey odlu sevgimdən
Soyuyan gözəl!

ULDUZLARI BARIŞMADI

Ulduzlar göylərdə
Yanan çıraxımı?
Kimseyə şirini
Göylər açmadı.
Günəşin haləsi
Qızıllı tağımı?
Sevənlərə ümid verən
ulduzları barışmadı.

Ulduzlar səmada
Çanaq-çanaqdı,
Fəqət üfüqlərdən
Zülmət qaşmadı.
Bahar yerdən uçub
Dağlara qalxdı
Məhəbbətə yol göstərən
ulduzları barışmadı!

Kəhkəşan nurunu
Karvana düzdü,
Vadidə şəfəqlər
Seli daşmadı.
Səma yerdən küsdü,
Yer göydən küsdü;
Doğmaydırlar bəlkə qəlbən –
ulduzları barışmadı!

Arzular uçadır,
Arzular sonsuz.
Ümidlər Günəş tək
Üfüq aşmadı!
Ulduzlar təledir,
Talelər ulduz;
Sevənlərin neçin görəni
ulduzları barışmadı?

23-25 aprel 1999

ELƏ YAZIRAM Kİ...

Dünyanı qürurla
Məndim düşünən,
Deyirdim öz sözüm –
Öz sənətimdir.
Elə yazıram ki,
Şəri mən dünən.
Sanırdım bu ilkin
Səadətimdir!

Fikir məcraları
Dəyişdi ömrün.
Yalnız dəyişməyən
Xasiyyətimdir.
Elə yazıram ki,
Şəri mən bu gün
Sanıram sonuncu
Vəsiyyətimdir!

16 mart 1999

MƏŞHUR

Zaman vardı məşhur olmaq səadətdi,
O səadət hara uçdu, hara getdi?
Həqarətlə baxıb sənə
Kimsə belə düşünür ki, şöhrəti var,
Demək, varı-dövləti var.

Həris-həris həsəd coşar
Ətrafında dalğa kimi.
Sən qalarsan yad quşların
Arasında fərsiz ala qarğa kimi.
Baxar gözlər qəzəb ilə
yanar-yanar,
O, nə bilsin bu gün səninin
ciblərində siçan oynar.

O, başqa bir aləmdədir,
Üfüqlərə pərvaz edir.
O, atdığı oxlar bu gün
dəymir daşa,
Baxırsan ki, canı yoxdur,
Cangüdəni qoşa-qoşa!
Silahlıdır, yaraqlıdır,
Kim varlıdır, o haqlıdır!

Sənin arzun, öz gücünü
Bir ilahi sözdən alar.
Neçin xalqım belə deyib?
Millet üçün ağlayanlar gözdən olar!
İllər boyu çəkdin millət dərđini sən,
Sən su verdin susuzlara,
Sinə gərdin quduzlara,
Dua qıldın sonsuzlara,
Niyə gəlib yoxsulluğun
Gördün axır həddini sən?

Dünən elə sanırdın ki,
Hər kitab bir xəzinədir.
Bu gün isə kitab nədir, şər nədir?
Nəyə lazım bu gün şər insanlara,
Bacarırsan, sən çörək ver, insanlara!

Məşhur olmaq təhlükədir,
Qara donda ağ ləkədir.
Bəlkə vaxtsız
Geyib ölüm libasını,
Sən,
beləcə verəcəksən,
Qazandığın şöhrətin də bahasını!
Nə gələcək, qoy o gəlsin,
Sən qorxdunsa, sən deyilsən!

Ömür belə çatsa sona,
Qoy desinlər:
O, zamana, zaman ona şahid oldu,
yaşasa da, yana-yana
Soyuq bir qış səhərində,
Ölüm-dirim səngərində
şəhid oldu!

DÜNYA QOPMUŞDU SANKİ

Nə oldu?

Yuxudan

oyandı birdən,

Dünya qopmuşdumu öz məhvərindən?

O baxdı, zər otaq səssiz-səmirsiz.

(Yatmaqda çoxuna nümunəyik biz!

Çox yatdıq, gül əkib tikanlar dərdik,

Torpağı, qeyrəti güdaza verdik!)

Yoxladı cibini,

cibi bomboşdu

"Bu qədər pullarım bəs hara uçdu?

Görmədim belə dərd

haçandan bəri?"

Yenə axdı onun sərxoş gözləri.

"Gördüyüm yuxu lap yarıda qaldı,

Qoy yatım"...

Yenə o, yuxuya daldı.

Doldu zər otağa əcaib səslər,

Yatdı, bir də dünya qopana qədər.

...Rəqs etdi kazino mələklərilə,

Sonra milyon getdi oyun zərilə.

Bir anda... Var-yoxu

yellər apardı.

Yay günü köksündə şaxtalı qardı.

Ürəyi çirpınan bir quşdu, sanki

Dünya məhvərindən qopmuşdu, sanki.

O, bir də qalxmadı, əbədi yatdı.

Şərəfsiz bir ömrün tez sonu çatdı.

Azğın həyatına dözmədi ürək!

Ancaq səadətli yuxuda ölmək?!

26 oktyabr 1996

OLDUM

Mən gənliyin ilk çağında

Gəzdim şeirin çorağında.

Kəhkəşanlar qucağında

Şimşək kimi çaxan oldum.

Yollar rəvan,

illər karvan,

Mənimkidir, sandım, cahan.

Dəniz kimi dalğalanan

Bulaq kimi axan oldum.

Sevgi gördüm əfsanə tək,

Səcdə qıldım divanə tək,

Öz ömrümü pərvanə tək

Atəşlərə yaxan oldum.

Əhd eyləyən

Əhdi dandı,

Unuduldu eşqin andı.

Ümid söndü, ürək yandı

Mən ah çəkib baxan oldum.

24 sentyabr 1996

ARILAR BAL ÇƏKİR ŞƏKƏR TOZUNDAN

İnsan yalan ilə üzbeüz çıxır,
İndi bal toplamaq nə qədər asan!
Çiçəklər darıxır, güllər darıxır,
Arılar bal çəkir şəkər tozundan.

Məyər zəhmətilə bal dadır insan?
Nə üçün insanı aldadır insan?

İnsan ürəyini harama versə,
Mütləq tez görəcək ömrün yasını.
İnsan təbiətə qəsd eləyirsə,
Təbiət alacaq öz qisasını.

Alacaq,
Alacaq...
necə alacaq?
İnsanı bəlaya, dərddə salacaq.

Biz də arılarıq, gülsüz, çiçəksiz,
Vədlər şəkərini kim bizə verdi?
Bal yox, acı-acı dərd çəkirik biz,
Doğma torpaq dərdi, el-oba dərdi!

Görən kim deyər ki, bal dadır həyat,
Bizi yalanlarla aldadır həyat!

Dövrən öz qəlbini harama versə,
Solmuş görəcəkdir ömür yazını.
Zəmanə insana qəsd eləyirsə,
İnsan da alacaq öz qisasını.

Alacaq,
Alacaq...
necə alacaq?
Yalanı, rıyanı taxtdan salacaq!

27-28 aprel 1996

ŞAM YANDI

Dünənmi bu olub,
ya min il qabaq?
Birdən alovdilli ildırım çaxdı!
Şamın şöləsinə sığınan otaq,
Yarı qaranlıqdı, yarı işıqdı.

Cahan dinşiyibdir
sirli küləyə,
Elə bil hardasa bir kaman sızlar.
...Şam nuru ulduz tək uçurdu göyə
Şam olub enirdi yerə ulduzlar.

Dünya əbədiydi,
insan özəldi,
Əsdi bahar mehi ömrün qışına.
Sanki səcdəsinə Ay özü gəldi,
Qondu haləsiylə şamın başına.

Yağırdı göylərdən
nur şələləsi,
Necə sehirliydi Ayın haləsi!

Zaman ümmanın dalğalarında,
O nədir parlayan?

Zərdir, gümüşdür.
Mən birdən gördüm ki, doğmalarım da
Şamın işığına dövrələnmişdir.

Baxışlar mehriban
üzlər tanışdı,
Elə bil, əsrlər dindi, damışdı!
O kimdir, bənzəyir
Dağ qartalına?
İz düşür hardansa bu evə kimi.

Babam tumar çəkdi ağ saqqalına,
Kölgəsi divarda bir zirvə kimi!
Ürəyə hərarət gəldi ürəkdən,
Bayırda dünyanın zülməti vardı.
Ovcuyla qoruyub əsən küləkdən,
Anam qonşu evə işiq apardı.

Cahanda müqəddəs
olub hər zaman,
Nurundan insana nur verən insan!

Şam yanır, əriyir,
şöləsi titrək,
Sönmə şam!
Az qalır haray qoparım!
İstərəm həyatda doğmalarım tək
Ürəkdən ürəyə işiq aparım!
Şam söndü...

Elə bil bir ömür bitdi.
Qaldı varlığında isti şöləsi.
Şam söndü... Nə üçün tez sona yetdi
Axşam əfsanəsi,
Şam əfsanəsi?

25 yanvar 1997

NAHAQMİŞ...

– Biz cahana – dedin:
Nahaq gəlmədik!
Belə sanıb sevinmək də nahaqmış.
Günə yandı papağımız, bilmədik,
Hər ucalmaq, hər enmək də nahaqmış!

Pənahına gələn şəxsə
demə "yox",
Həqiqətdən əli üzmək, nahaqmış!
Yer üzündə haqq kimə var, kimə yox,
Çıraq ilə haqqı gəzmək nahaqmış!

Ötən illər karvanını sal yada,
Düşünmə ki, gedən karvan nahaqmış!
İnsanı da alıb-satan dünyada
Bəlkə ümid, əhd-peyman, nahaqmış?

Qətrə-qətrə uddun dərdi,
qəmi sən,
Gözlədiyin hörmət belə, nahaqmış!
Əl açmayan bir dilənçi kimisən,
Qazandığın şöhrət belə, nahaqmış!

Dönük dostu sən nə gözlə,
nə ara,
Qəmə batmaq ahıl çağda, nahaqmış!
Mədhiyyələr çevriləndə meyara
Qədirbilən axtarmaq da, nahaqmış.

Sənin şerin haqq adıyla
dinəcək,
Söyləmə ki, yaza-yaza, nahaqmış!
Kitabların başdaşına dönəcək,
Ondan başqa nə vardısı, nahaqmış!

20 yanvar 1997

UŞAQ... CAVAN... QOCA...

...Uşaqsan, sanırsan cahan sənindir,
Bilmirsən dünyada dərd var, əzab var.
...Gəncsən, sevgi sənini, peyman sənindir,
Nədir, sən duyursan hicran, intizar!

...Cavansan, dünyanın gözü səndədir,
Qocaldın, öpməyə yeri, əyil sən!
Cavansan gözəllər dörd dövrendədir,
Qocaldın kimsəyə lazım deyilsən!

...Yaşlaşdın, yenə də sən coşdun-daşdın,
Qocaldın daha da məhrəban oldun.
Ahıllaşdın, qəlbən azca yaşlaşdın,
Qocaldın yer oldun, asıman oldun.

Torpaq qucağında

Parladın ulduz tək

uyusan da sən,

kəhkəşanda sən.

24 sentyabr 1997

ÜMMAN SAHİLİNDƏ BİR ÜMMAN SEVDA

...Parlaq ulduzları
gözündə gördüm,
Şəri, şeyriyyəti sözündə gördüm.
Təzədən dilləndi, sanki dünyada
– Ümman sahilində bir ümman sevda!

Elə bil, bir şimşək
çaxdı qəlbimə,
İlahi duyğular axdı qəlbimə.
Qayıtdı ömrümə doğma bir səda,
– Ümman sahilində bir ümman sevda!

Nədir istədiyim,
nədir gəzdiyim?
Haqqım varmıdır ki, sevgi gözləyim?
Mən onu görürəm yalnız yuxuda, –
Ümman sahilində bir ümman sevda!

Sənə xoşbəxtlikdir –
diləyim mənim,
Səndə əmanətdir ürəyim mənim.
Parlasın üfüqdə,
coşsun dalğada, –
Ümman sahilində bir ümman sevda!

13 sentyabr 1997

BİGANƏYƏM

Əzab gördüm sevib erkən
Mən də belə divanəyəm.
Mən ehtiyac içindəyəm
Var-dövlətə biganəyəm.

Böhtan yazır paxıllarım,
Mən bilirəm özüm nəyəm.
Quyu qazır paxıllarım
Kin-nifrətə biganəyəm.

Nadan qəlbə qəzəbə bax,
Gərək ona nifrət deyəm.
Eşitdiyim yaltaq-yaltaq
Söz-söhbətə biganəyəm.

Bəlkə də mən bu aləmdə
Yazılmamış əfsanəyəm.
Mən ad-sana yetişsəm də
Şan-şöhrətə biganəyəm.

Qol-budaqlı çinaram mən,
Mərd nəşildən nişanəyəm.
Qorxum yoxdur heç kimsədən,
Güc-qüvvətə biganəyəm.

Qəlbə coşar sevgi yenə,
Gərək eşqə mən baş əyəm.
Deməyin ki, mən biganə,
Məhəbbətə biganəyəm.

4 mart 1996

SƏNİNÇİN DEYİL

Gözlənməz varlılar
çixıb ortaya,
Dükənlər açmaq da heç çətin deyil.
Vaxt – kimə gülüşdür, kimə ağlamaq.
"Şöhrətli" peşələr gəlib dünyaya
Onların heç biri səninçin deyil.
Buna əfsus demək yaraşmaz, ancaq.

Kimlərsə bəzənib
zərə-xaraya
Sanki həvəs başqa, zövq həmin deyil!
Geyim kəşik-kəşik, çiyinlər cılpaq.
Əcaib dəblər ki, gəlib dünyaya
Onların heç biri səninçin deyil.
Buna əfsus demək yaraşmaz, ancaq.

Bənzər əsl gözəl
Günəşə, Aya,
Yuxular görürsən, yuxun çin deyil.
Arzun da şimşək tək bir an çaxacaq.
Nə qədər gözəllər gəlib dünyaya,
Onların heç biri səninçin deyil.
Buna əfsus demək yaraşar, ancaq.

11 aprel 1997

NƏVƏM NİGAR ÜÇÜN

Dedim: – Nigar, bax, çaya,
Nigar girdi bağçaya.
Dərdi qəşəng meyvələr,
Düzdü kiçik taxçaya.

Dedim : – Nigar, bax, Aya
Arzularla çıx, Aya!
Gül dərdi Ay nurunda
Nigar taxdı yaxaya!

Dedim : – Nigar, bax, gölə,
Göydən işıq tökülə.
– Göldə qızıl balıq var, –
O dedi gülə-gülə.

Dedim : – Nigar, bax, düzə.
Gülsün nur tək baxt üzə.
Sən özüün yaraşıqsan
Göy çəmənə, ağ düzə!

22-26 oktyabr 1996

TUFAN... DƏNİZ... GÜNƏŞ...

(Manzərə)

Coşqun külək əsir qatı dumanda,
Haçaq susacaqdır, bu külək haçaq?
Elə tufandır ki,

sanki bu anda
Dəniz məcrasından daşıb çıxacaq!

Bəlkə kömək umur sahillər bizdən.
Qaynadır yağışlar nəhəng dənizi.
Sulara baxırıq pəncərəmizdən,
Sular ayırmışdır sulardan bizi,

Leysan elə tökür,
elə tökür ki,
Daha boylanmayıf üfüqdən Günəş.
Gündüzə elə bir zülmət çökür ki,
Necə? Qala bilər şəfəqdən Günəş?

Bir nisgil səslənir boz dalğalarda
Çınar gözü yaşlı göyə boylanır.
Mən qibtə edirəm
ora ki, orda
Gün çıxıb dənizlər od tutub yanır.

26-28 sentyabr 1996

ÜFÜQLƏR ARXASINDA

Hardasa acliqla çarpişan insan,
İsti xörək görür öz yuxusunda.
Sanki Ay çörəkdir, Yersə dəstərhan
üfüqlər arxasında.

Yoxsulun illəri asta ölümdür,
Gizlənilib qaş ilə göz arasında.
Harınlıq bəşərə böyük zülümdür
üfüqlər arxasında.

Nemətdir qaçqına bir parça çörək,
Dostuyla bölüşür, o yarısında.
Bundan ibrət alsın insanlar gөрək
üfüqlər arxasında.

Tale ulduzumuz hey yanar-yanar,
Soluxar göylərin zər yaxasında.
Bəlkə bizlərə də qibtə edən var,
üfüqlər arxasında.

Qoy Yer kürəsinin
intəhasında,
Hər kəs kama yetsin
öz dünyasında,
üfüqlər arxasında.

3 sentyabr 1999

QAYIDAN SEVGİM

Sevgi hirslenərmiş!
Küsüb getdi o.
Ömrümdən yel kimi
Əsib getdi o.

O getdi, zülmətli
Axşamda getdi,
Bir ilin günləri
Çilik-çilikdir.
O, reyhan ətirli
Dünyam da getdi,
Sevgisiz ömür də
Yetimçilikdir.

Axı o haraydı,
Yerlər onsuzdu.
Göydədir?
O axı
Parlaq ulduzdu!

Onu ulduzlarda
Aradıqca mən,
Şəfəqli siması
Göyün üzüydü.
Sandım ki, səmaya
Uça-uça mən
– Sayrışan ulduzlar
Təbəssümüdü.

O, susur, göylərsə,
Gəlirdi dilə,
Qəlbimə hərarət,
İşıqdı axan.
Sanki ulduzların
Nur gözləriylə,

Baxırdı ən uzaq
Qalaktikadan!
Noldu birdən-birə?
İnam da gəldi!
Elə bil quş olub
İlham da gəldi?

Kədərli söz yazdım
Alın tər ilə,
Ahlar ürəyimdən
Yüksələn kimi.
O, gəldi mübarək
Qədəmlərilə,
Göylərdən Ay gələn,
Gün gələn kimi.

Sözlər pıçıldadı
O sirlə-sirli,
Şhirlə səfərdən
Qayıtdı sevgim
Qayıtdı dünyam da –
Reyhan ötirli,
Məni bəd yuxudan
Oyadı sevgim!

Sevgim, bir də uçub
Getmə, amandır!
Yerin ulduzunu
Yerlərdə yandır,
Bu gün biz ulduzuq –
Sevgi cahandır!

10-12 yanvar 2000

DÖVRAN İSTƏMƏZ...

*Ey Füzuli, müttəsil müxalifdir dövrən manə,
Qalibə, ərbabı – istedadı dövrən istəməz!*

Füzuli

O getdi ardınca ilahi səsin,
Sözü əsrin qövsü-qüzehi oldu.
Dövrən istəmədi, qoy istəməsin,
Füzuli dövrənin fatehi oldu.

O sandı istedad əzabkeşidir,
El dedi: sənətin o, Günəşidir!

Doğma söz dərdlərə məlhəm olarsa,
Eşqi də dənizdir – sahilsiz dəniz.
Yox, yox bizdə əgər istedad varsa,
Qara fəhləsiyik istedadın biz.

O, haqqın yoluyla məğrur gedərkən
Salam rüşvət deyil – deyə susdular,
Bildik bu gün rüşvət tüğyan edərkən
Bizim salama da niyə susdular?

O tənha deyildi tək də qalanda
Eşqin gecələri kədərli, məhzun.
Dövrən Füzuliyə qəddar olanda
Biz kimik ki, bizə mehriban olsun?

Dərdlərin əlindən o, dağa çıxdı,
Dedilər: bəxtəvər yaylağa çıxdı.

Biz bir ay yatanda xəstəxanada,
Dedilər ki, yeri isti, rahatdır.
Paxıllıq eylədi paxıl buna da:
– Bəxtəvərin işi istirahətdir!

Dövrənlar dəyişir, dəyişir zaman,
Dünənin sirridir – bu günün sirri.
Dünən bir dahini sevməyən dövrən,
Bu gün necə sevsin adi şairi?

O getdi ardınca ilahi səsin,
Sözü əsrin qövsü-qüzehi oldu.
Dövrən istəmədi, qoy istəməsin,
Füzuli zamanın fətəhi oldu.

21 yanvar 2000

BU NECƏ YAŞAMAQDIR

Görən, nəçin yaşayıram?
Kimse görmür göz yaşımı
Ağlayaraq için-için
yaşayıram.

Beş-üç misra şeir yazır, yaşayıram
Hər sətirlə qanım sızır, yaşayıram.
Yer üzündə qanlı sellər axan vaxtı,
Qara gəldi şair baxtı.
Dövrən niyə qanı udur?
Qansızları əziz tutur.

Başkəsənlər birçə qanı kəsə bilmir,
Baş kəsilir o zaman ki, baş əyilmir.
Əyilən baş gündən-günə ucalacaq,
Bir əyildi, sonra yenə ucalacaq.
Saman altdan astaca su yeridənlər
Keyfindədir, nə ağlayar, nə de inlər.

Yalan – yaltaq bir budağın yarpağıdır,
Hər ikisi nanəciblik yarağıdır.
Yaltaqlığa
Uyan ağa
Duz yüküylə qalxar dağa.
Taleyin də öz işi var,
Hər yoxuşun enişi var.

Yaltaq hər an pusqudadır,
Qara fikri tüstü dadır.
Haçan ağa dağdan uçar,
Bax, yaltağa, necə qaçır –
Təzə ağa
Axtarmağa.

Torpaqlar da, səmələr da
İndi bölük-bölük olub.

Bu dövrandə yaltaqlara
Ehtiyac çox böyük olub.
Sabah əgər baş yaltağa
Qoyularsa nadir heykəl,
İnsanlar da baxmaq üçün
Gələr el-el!
Gül-çiçəksiz durar
Miskin abidəsi.
Yerdən qalxar, göydən enər:

Lənət səsi!

15-18 dekabr 2000

ƏJDAHA

Üç doqquz çevrilib
üç sıfır oldu,
Bizlər salamladıq bir daha ili.
Pişikdən adlayıb dünən şir oldu.
Bu günə sə gəlibdir əjdaha ili.

Biz sənə gəririk
daşqın bir sələ,
Günlər ömrümüzdən izsiz də keçmir.
Heyvanlar ilboil dəyişir belə,
İnsanlar gərəsən niyə dəyişmir?

Günahkar boynunda
min günah qalır,
İnsansa uludur insanlığında.
Xeyirxah yənə də xeyirxah qalır.
Bədxahla nadansa nadanlığında!

İlin çiçəkləri
erkən solur ki,
Bir daha boylansın gələn bahardan.
Elə əjdahalar peyda olur ki,
Əsl əjdaha da qorxur onlardan.

Çökür ürəklərə
od qarsa-qarsa,
Qəm sevənə düşür, dərd intizara.
Beşbaşı əjdaham,
Hünərin varsa,
Döz, ikiayaqlı əjdahalara!

Yuxusuz gecələr
sabaha kimi,
Biz ahlər çəkirik, qəlbimizdə sirt.

Ağzını açaraq əjdaha kimi
Dövrən da bizləri güdür birbəbir.
Əjdaham,
Birillik

sən bərqərsən,
Bir başın vurulsa, sən yenə varsan!

Bizim baş kəsilir
küt bir bıçaqla,
Dövrəndə rəhim yox,
ağla, ha ağla!

Gəlmisən,
Çəkilsin,
qəzavü-qədər,
Qoy xeyir-bərəkət gəlsin izinlə.
Başım sağ qalarsa, o vaxta qədər,
Bəlkə aparasan məni özünlə?

2-30 yanvar 2000

DÖZƏCƏYƏM

Ləpirlərim batdı quma,
İllər dolandı boynuma
Zəncir kimi halqa-halqa.

Qara tufan,
Əsdi yaman,
Arzularım ümman-ümman,
Ümidlərim dalğa-dalğa.

Dünənimdən gəlir səslər,
Anam deyən ulu sözlər
Qulağımda sırğa-sırğa.

Ağlatdı ah, aman məni,
Dözəcəyəm, zaman, məni,
Nehrə kimi çalxa-çalxa!

Məgər ömrüm getdi heçə?
Mən ölmərəm, əgər bircə
Sözüm qalsa xalqa, xalqa!

22 avqust 1999

KİMİ NƏ GÖZLƏYİR?

Ömrün müqəddəsdir
bircə anı da!
İnsanı yaxşılıq
gərək tanıda,
Varı-dövləti də,
zər-zibanı da
Xırman tək sovuran
külək gözləyir.

Cana atəş düşür
adi bir sözdən,
Ümid, inam umur
gözlər də gözdən,
İntizar yol alır
çaydan, dənizdən
Sevən bir ürəyi
ürək gözləyir.

Neçin fələk oyaq,
tale yatıbdır,
Bəlkə də qiyamət
günü çatıbdır?
Yağla bal içində
kimsə batıbdır,
Kimsə bircə tike
çörək gözləyir.

Yerlərin ürəyi
yoxsa daşmıdır?
Ömrün aqibəti
dərd, təlaşmıdır?
Arzuya, ümidə
ilk sirdaşmıdır

Kimlər ki, göylərdən
kömək gözləyir?
Ey İnsan!
Dünyaya
yaxşı mehman ol!
Kasıbı geyindir
aca həyan ol!
İstər padişah ol,
istər Sultan ol,
Səni də yaxasız
köynək gözləyir!

10 avqust 1999

GÖRMÜSƏNMİ?

Yay, qış çiçək açan ölkə,
Yad ellərdən çiçək alsın,
görmüsənmi?
Əsrə işıq saçan ölkə,
Özü nura möhtac olsun
görmüsənmi?

Həsərlə çıx, sahillərə,
Orda balıq ölü, diri,
görmüsənmi?
Necə yağır göydən yerə
Yağış kimi qara kürü,
görmüsənmi?

Düşmən tutub bir aləmi,
Nə dəhşətli tufan imiş,
görmüsənmi?
Vədlər gözəl həblər kimi,
Əlac imiş, dərman imiş,
görmüsənmi?

Qara zülmət qatılaşır
Ümid adlı səhəri yox,
görmüsənmi?
Zadəganlar harınlaşır,
Toxun acdan xəbəri yox,
görmüsənmi?

Görməmişən! Əgər dostum,
zəhmət çəksən,
Gəlib bizə qonaq olsan
görəcəksən!

15 aprel 2000

QORXU VƏ CƏSARƏT

Qorxuyla hökm edən
Özü də qorxar,
Qorxar – başı üstə
İldırım çaxar.

Cəsarət qorxusu
– Acı tufandır.
Qorxu cəsarəti
Daha yamandır!

Ən böyük dəhşətdir
Bilmirmi cahan?
Xalq başçıdan qorxsun,
Başçı da xalqdan?

Artıq itirmişdir
– Xalqın nəyi var?
Başçının vəzifə
İtirməyi var!

Cəsarət qorxusu
Dərdə dözəndir,
Qorxu cəsarəti
Başlar üzəndir.

Nə qədər qatil var
Bekar gəzişir.
Adam öldürməyə
Əli gicişir.

Cəsarət qorxusu
Tufana dönsün,
Qorxu cəsarəti
Günəş tək sönsün!

16 aprel 2000

UZUNÇULUQ

*Yaman uzunçuluq dəb düşüb, yaman,
Aman uzunçuluq əlindən, aman.*

Səs düşdü sözlərin
karvan köçünə,
Fikri insanların üreyi dedi.
Kim uzun danışdı,
demədi heç nə,
Kim qısa danışdı
hər şeyi dedi.

Səddi var hörmətin,
ehtiramın da,
Məntiq uzun sözün
ən qızasıdır.
Qurtara bilməsən
söz tamamında
Uzunçuluq beynin
ilk qızasıdır!

Uludur göy sirri, yer həqiqəti,
Qoy məntiq cövhəri düşməsin artıq.
Gəlin biz dərk edək bir həqiqəti,
Danışan yazıqdır,
dinləyən yazıq!

Bəşər söz dalınca
qalxar dik dağa
Qoruyar səbrini, məhəbbətini,
Kim ki, varıb gedər
uzunçuluğa
Tapdayar insanlıq ləyaqətini.

Deyiblər duz görək dadınca olsun!
Biz deyək söz görək dadınca olsun!

Səs düşdü sözlərin
karvan köçünə,
Fikri insanların
üreyi dedi.
Kim uzun danışdı,
demədi heç nə,
Kim qısa danışdı,
hər şeyi dedi.

30 dekabr 2000

BİR GÖZƏLƏ

Nə ilahi bir görüşdü?
Ürəyimə alov düşdü.
Dodağında saf gülüşdü
Üzü nurlu, sözü nurlu.

Dağ başından duman qopdu,
Sən dilləndin cahan qopdu.
Mən dilləndim tufan qopdu,
Sən qürurlu, mən qürurlu.

Sevgisi az, şəri çoxdur,
Sən ha yalvar, xeyri yoxdur.
Az danışar – sirri çoxdur,
Dil sükutda – ürək dolu.

Gözəl, sönməz bir işıqsan,
Dünyamıza yaraşıqsan.
Şair, nakam bir aşıqsan,
Sən çılgınsan, eşqin ulu.

İki qürur – iki şimşək,
Tökər yağış, əsər külək.
Nəbi, nə sev, nə bəla çək,
Eşqin olub heç uğurlu?

20 yanvar 2001

NƏVƏLƏRİMƏ

Doğum günümə hədiyyə axtarmayın

Bir övlad muradsa,
biri qanaddır
Uludur eşqiylə, etibarıyla.
Məncə hər ailə bir kainatdır –
Öz Ayı, Günəşi ulduzlarıyla.

Dünyada sizsiniz
Dövlətim – varım,
Şirin bir nəğmədir doğma səsiniz.
Bağırın Elgünüm, susan Yanarım,
Siz mənə Tanrıdan hədiyyəsiniz.

Vüsalım – ürəkdən o yana-yana
Çatdırdı hamını haqqın yoluna.

Sonalar gölündən
su içib Sona
Nigar – əsrlərdən bizə yadigar.
Ən kiçik Gülarə – hamıya ana,
Onun gözlərində nəslin nuru var.

Bir oğul nəvəmsə,
məndən uzaqdır,
Adın dəyişiblər, canı sağ olsun!
Adını o özünü qazanacaqdır
Onda deyəcəyəm, üzün ağ olsun!

Mənim çinar boylu nəvələrim, siz,
Mənim arxamsınız, dirəyimsiniz.
Mənim arzu dolu ürəyimsiniz.

Bir gün yatmaq üçün
haqq dünyasında,
Sizin çiyinizdə gedəcəyəm mən.
Gedəcəyəm... Fəqət əsrin yazında
Bir yaşıl çinar tək bitəcəyəm mən!

7-8 dekabr 2000

DAŞ DÖVRÜ

Tayfanın başçısı baxır kənardan,
Dağlarda əks edən gur haraylardır.
Əjdaha ağızlı mağaralar da
Sanki ilahidən daş saraylardır.
Bu nədir, hardayam, mən nə gündəyəm?
Yuxuda bildim ki, daş dövründəyəm.

Daş həm bıçaq idi, həm də ki xəncər,
Daşla elə gözəl baş kəsirdilər.

Qonşu mağaralar, qonşu tayfalar,
Cumub bir-birinə tez hayıf olar.

Kiminin toyuydu, kiminin yası,
Qan axır, qəzəbdən odlanırdılar.
Gündüz qızıışsa da daş atışması,
Gecə bir tonqalda qızınırdılar.
İgid cavanların səxavətindən,
Kabab tüstülənir maral ətindən.

Bir tayfa qonşuya qələbə çaldı
Mağara qarala-qarala qaldı.
Vəhşətə nifrətçin göylər əyildi,
Dövrəmdə bilmədim vallah nələrdir?
Tayfa millət deyil, xalq da deyildir,
Tayfa ayrı-ayrı qəbilələrdir.
Yuxuda gördüm ki, ön baş tayfanı, –
Bir anda yox etdi əsrin tufanı!

Oyandım yuxudan...
Nə dəhşətədi bu?
Görəsən rəyadı, həqiqətədi bu?

Eşit, yalvarıram Allahım, sənə,
Bir də qayıtmayaq tayfa dövrünə!
Səs gəldi:
Sadələvh olma bu qədər
Hələ tayfa dövrü gəlməyib məgər?

23 aprel 2000

SƏNİ SEVƏN VARSAN...

Sən yeri, sən göyü
Qəlbinlə dinlə,
Səni sevən varsa dünya sənindir.
Sevən yoxsa, barış öz taleyinlə,
Ağrılı-acılı rəya sənindir.

Unutma sevgidən
qaça bilməzsən,
Səni sevən varsa, həyat sənindir.
Sevən yoxsa,
Quş tək
uçma bilməzsən,
O sınımış, yaralı qanad sənindir.

Çöxsə də yoluna
qapqara bulud,
Səni sevən varsa, cahan sənindir.
Səni sevən yoxsa, dənizə üz tut
Orda coşub-daşan tufan sənindir.

Əgər sevən varsa,
sev üreyinlə,
Yazdığın hər dördli misra sənindir,
Sevən yoxsa, barış öz taleyinlə
Məcnun tək atəşli səhra sənindir.

12-19 aprel 2001

AYRI SAHİLLƏRİN EYİNİ DALĞASI

Ömrün hər ilinə
Bir ümman dedim,
Niyə uzaq saldı bu illər bizi?!
Bir az sən tələssən,
Mən gecikseydim,
Bəlkə ayırmazdı sahillər bizi.

Yaxın bir sevginin
Uzaq nidası,
Ürəyi şimşək tək odlayıb keçir.
Ayrı sahillərin eyni dalğası,
Doğma qəlbimizdən adlayıb keçir.

Gecə şirin-şirin mürgüləyəndə.
Seyr edər ay səni, köhkeşan səni.
Mən səhər küləyə
"Əsmə" deyəndə.
Kim isə oyadar yuxudan səni.

Qoşa keçərsiniz...
Yaxın gəlməyəm
Mən yoxam...
yanında nə zaman o var.
Gözümü qaldırıb baxa bilməyəm,
O isə istəsə, əl də qaldırar.

Keçirsən, quş olub qanadlanıram,
Amma, ucalmağa üfük çatmayır.
Səni mələklərə mələk sanıram,
O isə qanuni
Bir arvad sayır.

Baxar qibteyləmi sizi hər görən,
Ya dinər yer ilə
Səma da birgə?

Birgə d y nm y n ürəklər, g r n,
Necə addımlayır dünyada birgə?
GecikmiŐ arzular aŐıb-daŐanda,
Baxaram,
K nl md n al qanlar axar...
Qanunsuz bir nikah qanunlaŐanda,
Qanuni məhəbbət
Kənardan baxar...

1957

MEDALLI D L N C 

S z r yarpaqlardan
iŐıq qıyğacı,
Divarın dibində
kölgələr xal-xal.
Yanında k hn miŐ
qoltuq ağacı,
D Ő nd  saralıb
solmuŐ bir medal.
Bu gün o  l a ır
gəlib-ged n ,
D n ns   l ml 
o mərd g r Őd .
 mr n , canını
fəda edənə,
Bir medal, bir qoltuq ağacı d Őd .
Azadlıq gəzirdi,
 z  oldu qul,
D n ni g z nd 
qanlı sirr kimi,
Kiçik dəmir qabda
cingild y n pul,
S sl nir d Ő tli
bir təhqir kimi.
 lac yox!
G z n   k b dumanlar:
 ağırma gəncliyi,
axı h d rdir!
Yanından biganə
 t r insanlar,
 t nl r medalsız dil n cil rdir.
Axı can  st dir
bir azman ölkə,
 lk  də dil nir,
g r rs n  z n.
Axı, qoltuqlara sığınan ölkə,

Özüne bir dayaq
axtarır bu gün.
Ölkə də, zaman da batıbdır yasa,
Ölkə də sıxmayır səni bağrına!
Qoca! Başqa şeyə
gücün çatmasa,
Qoltuq aqacından
dirək ver ona.

1991

SUSMAQ... DANIŞMAQ...

Dilim-dilim olasan, dilim!
(Xalq sözü)

Xasiyyət – həm fəxrım,
həm də ki, dərdim,
Dünyada mənimlə
o – qoşa qonaq,
Zəvzəklər yanında
susa bilərdim,
Rütbələr önündə
susmadım heç vaxt!
Keçdim qürurumla
mən qışdan, yazdan,
Əynimə atəşli
bir köynək geydim.
Dara çökilsəydim
əgər boğazdan,
Yenə öz sözümü
mən deməliydim.

Haqsızlıq gördümsə
yandım, alışdım,
yenə həqiqəti,
haqqı danışdım.
Ulu müdriklərin
dilimdə adı,
Çünki ilahidir
ali həqiqət,
Cavid də, Müşfiq də
axı susmadı,
Fəqət susdurdular
onları, fəqət!
İnsanlar ucalır
uzaqlığından,

Mərd sözü – ədalət
çağırışıdır!
Kim deyir danışmaq
azadlığından
Susmaq azadlığı
daha yaxşıdır?

Qoru qürurunu,
bəşər oğlu sən,
Özün həqiqətə
ışıqsan, nursan!
Sadələr yanında,
susa bilərsən,
Rütbələr önündə
niyə susursan?
Gərək ki, haqsızlıq
dönsün hədəfə,
Əyilməyin sonu
acı lənətdir!
Yerində danışmaq
bəlkə qələbə,
Yersiz susmaq isə
məğlubiyyətdir!

9 sentyabr – 6 oktyabr 1999

TUR DAĞINDA

Uzaq ellər gördüm
yaz çağında mən,
Sanki əbədiyyət yoluyla keçdim.
Əyilib müqəddəs Tur dağında mən,
Qədim bir bulağın suyundan içdim!

Dövrəmi almışdı
güllər, çiçəklər,
Mən vida demişdim kədərə, qəmə,
Vadidən məlhəm tək əsən küləklər
Sərinlik yayırdı mənim qəlbimə.

Bulud sıralandı
başımın üstə,
Məni od, Günəşdən qorumaq üçün.
Torpaq nə arzuda,
göy nə həvəsdə?
Sanki möcüzələr günüydü bu gün!

Vadi uğuldadı...
Titrədi səslər...
– Əgər peyğəmbərsən sən su ver bizə!
Artıq hədəqədən çıxırdı gözlər:
– Susuz cəhənnəmdir göylə yer bizə!

Bu an rəhmə gəldi
ulu Yaradan,
Tur dağı büllur tək fəvvarə vurdu.
İçib vadi boyu axan sulardan
İnsanlar Tanrıya duaya durdu.

Çox baxdım yerlərin
sirli izilə,
Mənə arzuladı kimsə yaxşı yol!

Ey ulu Allahın iradəsile
Bəşərə su verən Tur dağı var ol!
Zaman düşən deyil,
Köhlən atından,
Qovuşdum bu sirin mənasına mən.
Uzaq möcüzələr kainatından
Qayıtdım həqiqət dünyasına mən.

Bu gün əbədiyyət yoluyla keçdim,
Bəşərə su verən bulaqdan içdim.

6 may 2001

MÜKAFATIMDIR

Mükafat nə qızıl, nə də dəmirdir,
Mükafat inamım, etiqadımdır.
Qiyməti nə xanlar, xaqanlar verir,
Xalqın bir cə sözü mükafatımdır.

Ağır cığırılardan astaca keçdim,
İllər zirvə-zirvə xatiratımdır.
Dərin bulaqlardan acı su içdim,
Olsun, bu da mənim mükafatımdır.

İlhamın qədrini bilmədim bəzən,
O mənim küsəyən köhlən atımdır.
Ulduzlar qoynunda ulduz tək süzən
Sonra dönüb gələn mükafatımdır.

Gəldim şərə eşqin etibarıyla,
Dedim sənət mənim kainatımdır.
Qəlbədir günəşi, ulduzlarıyla,
– Mənim kainatım mükafatımdır.

18 may 2000

ƏLƏKBƏR YANINDA YATAN ƏLƏKBƏR

(İndi onun otuz beş yaşı tamam olmalıydı)

*Yerlərdə, göylərdə sevinc duyuldu,
Mənim atam adlı bir oğlum oldu.*

Nə böyük hikmətsən
Yer üzərində,
Ömrümə yeni bir səhifə açdın.
Zamanın al-əlvan çəmənlərində
Sanki kəpənəkdin parladın, uçdun.

Sənə həsrətlidir
cığır da, iz də,
Zərli qanadlarla bir də gələydin.
Kəpənək uçarmı mavi dənizdə?
Dalğalar üstə də gözüme dəydin.

Harasa uçurdum
Qışın qarında,
Elə ki, təyyarə buludu yardı,
Sandım ki, təyyarə qanadlarında
Bir zərli kəpənək qanad çalırdı.

Bu gün də sızlayır
Dərdi dünənin,
O dərd mənimlədir son nəfəsdə də.
Kəpənək dediyim ruhundur sən
Uçur yerdə, göydə, başımın üstə.

İllər necə gəlib
keçdi qatarla,
Çağırardım, köksümdə susdu harayım.
Baxıram şəklinə mən saatlarla,
özündən doymadım, şəkildən doyum?

Gözlər kədərlidir, gözlər qapqara,
Baxışlar söz açır sirli mənadan.
Dərdə, əzablara, haqsızlıqlara
Nə qəmli baxırsan sən haqq dünyadan.

Haçan gələcəyəm
yanına sən?
Tənha ağlayıram mən için-için.
Çox vaxt and içirəm canına sən,
Sən ki, yaşayırsan yenə mənimçin.

İllərdir yetiməm
Oğul, burda, mən,
Sən ana yanında yetim deyilsən.
Həs-rətəm bir səsdən,
soraqdan ötrü,
O gedər-gəlməzdən nələr gözləyək?
Mən də yetimliyi atmaqdan ötrü
Sənin görüşünə tələsim, gərək.

Səsini duyuram
yellər əsəndə,
Səsinlə isinir duyğularım da.
Sən ki dörd yaşında vaxtsız getsən də,
Otuz beş yaşlısan yuxularımda.

Gəlirsən yuxuma –
ürəyi dolu.
Deməyə nə sözlər seçmişən, bala?
Gəlirsən yuxuma boylu-buxunlu,
Boyda atanı da keçmişən, bala.

Dərdimi bilmirsən
Oğul, meyvər sən?
Atan da dünyada günləri sayır.
Cənnətdən gəlirsən
Baxıb görsən,

Atan cəhənnəmdə necə yaşayır?
Ağır yollar keçdim...
Nə ömürdü bu?
Günlər ulduz kimi sayrısan oldu.
Gəldi iki qardaş –
Ələkbər, Arzu,
Xanıma, Güllüşə yaraşan oldu.

Necə mübarəkdi
Qədəmləriniz,
Bu gəliş yandırır-yaxdı düşməni.
Körpə budaqımız bir çınarda siz,
Budaq şaxələndi, yaşatdı səni.
Sənin məsumluğun
Sənə sipərdir,
Almısan qoynuna Günəşi, Ayı,
Kəhkəşan belində qızıl kəmərdir,
Ağ atla süzürsən kainat boyu.
A bala, atını ehmalca sür sən,
Mən səni görmürəm, sən ki görürsən!
İki otuz beşi
Adladı atan,
Fəqət sənindədir yenə aləmdə.
Bu gün yer üzündə coşsa da tufan,
Bir zərli kəpənək uçur dövremdə.

Mart 1995

ŞİMŞƏK İŞİĞINDA ŞAM EYLƏYƏRKƏN

Bu il birinci dəfə başa gəldik. Hava çox sakit idi. Birdən tufan qopdu, qasırğa başladı. Şam etməyə oturanda evimizin işığı da söndü.

Partlayıb bir anlıq,
Odlu çay kimi,
Üfüqdən-üfüqə axırdı şimşək
Şığıyıb buluddan yanar ay kimi,
Gözümüz içində
çaxırdı şimşək.
Büllur aynabəndə çırpdıqca külək.
Süzdü şüşələrdən naxış-naxış su,
Nəhəng bir nağara çubuqları tək
Döydü damımızı göy gurultusu.
Bir an parlaq işıq...
Bir an zil qara,
Böyük möcüzəydi kiçik süfrəmiz.
Çörək boyanırdı mavi bir nura,
Udurduq o nuru tikə-tikə biz.
Torpaq cəfasını çəkirdi göylər,
Axı yeri tamam
çirkab götürüb.
Səlləri, suları töküdü göylər.
Yerin çirkabını
yumaqdan ötrü.
Bu necə su idi, necə seldi ki,
Ona həsrət çəkdik
Biz gecə-gündüz.
...Mənə birdən-birə elə gəldi ki,
Oturub bizimlə kimse üz bəüz,
Şimşək sönən kimi, o da sönmürdü,
Şimşək çaxan kimi o görünürdü.
Elə şəffafdı ki, üzü, bədəni.
Ağappaq saçları
haləsi nurdan.

İsitdi, İlahi, baxışlar məni,
Qəlbə qürur axdı məhrəm qürurdan,
Bir də işıq saçıb
İldırım söndü.
Nurani qonağım
Xəyala döndü.
Qonağım!
Nə dindi,
nə də yedi o.
Bizim günümüzü
Gördü də getdi.
Elə kainatın sahibiydi o,
Bizə xeyir-dua verdi də getdi.
Hər an gəzdiyimin tez yetdi sonu,
Hanı o nurlu üz, o nurlu şimşək!
Bir də bu dünyada
Görmərəm onu,
İndi o dünyaya tələsəm gərək!

1991

ŞAİRƏ HÖRMƏT

Bizdə olar şairə hörmət öləndən sonra!
Ə. Vahid

Elə ki, səninçin soldu son bahar,
Elə ki, dost-tanış geyindi qara,
Dövrəndə irişən paxıllar ki var
Daha olmayacaq öləndən sonra.

Uçarkən ucadan ucalara sən,
Artıq heç bir kəsə rəqib deyilsən!

Elə ki, axışdı el dəstə-dəstə,
Birdən çatılacaq rəqib qaşları,
Gələcək kədərlə tabutun üstə,
Axacaq gözündən timsah yaşları.

Deyəcək: "Əcəldə insaf olmadı,
Görün qansız ölüm nə vaxtsız gəldi.
Sındı şerimizin qolu-qanadı".
Qəlbindən keçəcək: – "Yaxşı ki, öldü"
Susacaq arxamca min söz düzənlər,
Onlar nə idi ki? Qara bir kölgə,
Şerinə göz yumub, dodaq büzənlər
Səninçin haray da saldılar, bəlkə.
"Ucaldaq adını ləyaqətlə biz,
Yoxsa nankor deyər bizə nəslimiz".
Kədər ümman oldu, sevincsə qətrə,
Nə tapdın dünyada?
Acı bir şöhrət.
Sənət aləmində həsəd və qibtə,
Yuxarı zümrədə sükut və hiddət.

Qoy tale tapşırınsın Allaha səni,
Qoy ikinci ömür gəlməsin qara.

Fəqət unutma ki, bir daha səni,
Öldürə bilərlər öləndən sonra.
Sən ki daş illərlə durdun üz-üzə,
Düşün kimlər çatdı sənin dadına,
Sabirin adına dalan düşdüse,
Sənin bir döngə də düşməz adına.
Qorxunc həqiqətdən əfsanə umma,
Təskinlik – inamdır, göydə, yerdə var.
Vəfasız dünyadan sən heç nə umma,
Hələ canlı ikən ölənələr də var.
Yaşadın həyatda sən ki özün tək.
Bəlkə bu özü də bir səadətdir?
Dəhşətdir ölümdən əvvəlcə ölmək,
Öləndən sonra da ölmək dəhşətdir.

2 aprel 1995

ŞEYTANIN ETİRAFI

Tərsinə axır zaman,
Artıb dərdim, qubarım.
İnsan çıxıb yolundan,
Kimi yoldan çıxarım?

Əllərim hara yetər?
Gözləri kor atım var,
Hamı şeytandan bəter,
Mənim quru adım var.

Suya zəhər qatırlar,
Zəhərə dönüb həyat!
Şəhərləri satırlar,
Necə deyim "yurdu sat"!

Kim mənə qulaq asır?
Haraylarım səssizdir.
Dünya şeytan dünyası –
Əsl şeytan işsizdir.

Sevirmi dövrən bizi?
Danlamağı tərgitdi.
İşə bax, insan bizi
Rüşvətə də öyrətdi.

Haqladın uçmuş yolu,
Yol verməyə nə var ki?!
Havayı gələn pulu
Bol verməyə nə var ki?

Harınlıq evlər yıxıb,
Onlar qan da tökürlər.
Elə şeytanlar çıxıb
Mənə papiş tikirlər!

Dillənir torpaq, səma,
Barmaqlar var,
gördün qaç!
Heç mənim barmağıma
Yoxdur daha ehtiyac!

Məni görməzsən, İnsan,
Biryolluq burdan getdim.
Bu şeytan dünyasından,
Mən şeytan, həzər etdim!

23-24 noyabr 1996

BİR DAŞ ALTDAN, BİR DAŞ ÜSTDƏN

Dediklərimizi bir də xatırlayaq.

Noldu mənim "zəfər" – deyən ümidlərim,
Dünənimə üz tuturam mən bu gündən.
Erkən soldu çinarlarım, söyüdlərim,
Daşaltıda haray çəkdi şəhidlərim,
Bir daş altdan,
Bir daş üstdən.

Qara neftim sərhədləri necə aşdı?
Dəlləllərsə perde asdı gözümüzdən.
Açılmayan yolları da dollar açdı,
Benzinimiz özümüzə alov saçdı.
Bir daş altdan,
Bir daş üstdən.

Şuşa, Laçın satqınlığa qurban getdi,
Qanlı əllər çiçək dərdi dağdan, düzən,
Qeyrət dedik – bu, görəsən nə qeyrətdi?
Düşməni qızıl Kəlbəcəri talan etdi.
Bir daş altdan,
Bir daş üstdən.

Qırıldıqca yaşıl-yaşıl ormanlarım,
Həqiqəti biz gizlətdik özümüzdən.
Kimə çatdı bu ahlarım, amanlarım?
Susdu göydə güllələnib yananlarım.
Bir daş altdan,
Bir daş üstdən.

Küçələrdə əl açaraq ağlayan kim,
Biz baxarıq, qanlar axar könlümüzdən.
Milyonları yad ölkədə saxlayan kim,
Kazinolar güşəsində bank qoyan kim.
Bir daş altdan,
Bir daş üstdən.

Onlar bilməz ürəklərdə nə haraydır!
Ah hərislik! Nələr doğdu bu mərəzdən?
Qürbət eldə villa nədir, saray nədir,
Keyf çəkməyə bir həftə nə, bir ay nədir?
Bir daş altdan,
Bir daş üstədən.

Doğma xalqım gör nə qədər əzab çəkdi?
İmtahanımı edir bizi zaman qəsdən?
Bir gün zəfər qapımızı döyəcəkdir,
Millet deyib, tarix özü deyəcəkdir;
Götür daşı daşın üstədən,
Həqiqəti görsün Vətən!

5-15 sentyabr 1996

NECƏ ADAMLAR VAR

Bağlanıb pul kisəsinə,
Kimlər düşüb tələsinə?
Gələr aqıl məclisinə
Meydan sulaya-sulaya.

Yaxşı bilər hesabını,
Özü yazar kitabını.
Böyüklərin yal qabını,
Silər yalaya-yalaya.

Ona rüşvət qapı açdı,
Harda aşdı, orda başdı.
Sərvət başdan aşdı-daşdı,
Xalqı talaya-talaya.

Yoxsullara dərəcə durar,
Zənginlərlə bəhsə durar.
Rütbələlər görsə durar,
Quyruq bulaya-bulaya.

Həris insan,
Bir an dayan!
Bəlkə yuxudasan, oyan!
Ulu sözüne baxmayan
Qalar ulaya-ulaya.

31 mart 1996

HALAL ŞÖHRƏT

Şöhrət kiminçinsə kölgəyə bənzər,
Həmişə, hər yerdə izləyər onu.
Fəqət halal şöhrət dünyanı gəzər,
Kimsə məzarda da gözləyər onu.

Nələre sahibdir sənət sahibi?
O yanır, deməyə sözü çatmayır.
Sabaha nur saçır şöhrət sahibi,
Saçdığı nurasa özü çatmayır.

Kim ki məddahlıqla şöhrət qazandı,
Durur dar ağacı önündə, sanki.
Kim ki vicdan satıb sərvət qazandı,
Doğulub ölür o, hər gündə, sanki.

Dinlə, nələr deyir əsrlər sənə,
Yerlərin, göylərin həqiqətindən.
Çatdı Yunis İmrə öz şöhrətinə
Altı yüz illiyin kor zülmətindən.

Ötüb Nəsimi də altı yüz ili,
Atını qürbətdən Vətənə sürdü.
Beş əsr keçərək dahi Füzuli
Gəlib heykəlini Bakıda gördü.

Qəribə talelər olur dünyada,
Hər izdə möcüzə, hər addımda sirr.
Tarix iki əsrə yola salsa da,
Vəzəhin şöhrəti hələ yol gəlir.

Şöhrət kiminçinsə kölgəyə bənzər,
Həmişə, hər yerdə izləyər onu.
Fəqət halal şöhrət dünyanı gəzər,
Kimsə məzarda da gözləyər onu.

23-24 noyabr 1996

ÇEÇEN QARDAŞ

Eşit məni, çeçen qardaş!
Torpaq üçün öz canından keçən qardaş.
İmperiya alovundan
kənddən kəndə köçən oldun,
Qəfil ölüm zəhərini
sən mərdanə içən oldun.
Bəli, kimin ürəyində torpağına
sevgi varsa, o böyükdür,
Məgər kiçik xalq olurmu?
O xalqdırsa, o böyükdür!
Mətin durdun, batmamaqçın
sən rəzillər girdabına,
Bu gün sənin adın düşdü
əsrin qeyrət kitabına.
Xalq ölçülmür miqdarıyla,
Xalq ölçülür vüqarıyla.
Xalq ölçülür dəyanəti, qeyrətilə,
Bir də dosta məhəbbəti,
bir də yada nifrətiylə!
Qeyrətsizə can əzizdir,
qeyrətliyə ana torpaq.
Bayraq daha uca qalxdı
boyandıqca qana torpaq!
Sənin yurdun öz qanını
torpaqlara qatana da vətən oldu,
Mənim yurdum torpağını
satana da vətən oldu.
Vəzifəsiz müdrikə də,
vəzifəli nadana da vətən oldu.
İgidliyin çoxlarına
bu gün verdi ibrət dərsi,
İbrət dərsi, qeyrət dərsi!
Bax, dağılmış imperiya
vəhşiləşib yaralanmış ayı kimi,

Ölüm səpir, dərd paylayır,
qəm gətirir hər qədəmi.
Beş il əvvəl Bakımızda
Mən görmüşəm bu qədəmin qan izini,
Mən görmüşəm xalqın qəzəb dənizini!
Bu gün mənim ana yurdum
min-min şəhid torpağıdır,
Şəhid yatan xiyabanlar
əbədiyyət ocağıdır.
İmperiya! Caynağından
qanlar sızan İmperiya!
Azadlığa həsrət xalqa
ölüm yazan İmperiya!
İllər boyu kor olub biz,
"Böyük qardaş" dediyimiz
İmperiya!
Hərnlədi dərimizi soya-soya İmperiya!
Özü cəllad, sözü rıya, İmperiya!
Ürəyində yer üzünə
Hökmlərlik iddiası,
Bu deyilmi qudurganlıq iddiası?
Qucağında bəslədiyi özü kimi
Cinayətkar gədası var,
O dərs verib gədasına,
Layiq olsun atasına,
Bu gədanın məkr dolu,
riya dolu ədası var.
Onunçun da "dənizlərdən dənizlərə"
xülyası var.
Azərbaycan millətinin
amalı haqq, işi haqqdır.
Düşmənlərin ədası da,
xülyası da gözlərində qalacaqdır.
Sonsuz yaşla bitəcəkdir
imperiya təntənəsi,
Mən indidən eşidirəm

xarabələr üzərində bayquş səsi.
Ulu Rəbbin qəzəbilə
əvəzini o alacaq,
Dağıldıqca dağılacaq.
Ondan mənhus ad qalacaq!
Sən ey doğma torpağıyçın
öz canından keçən qardaş!
Bu gün qəlbim, varlığım da
səninlədir, çeçən qardaş.

25-26 fevral 1996

ƏBƏDİYYƏTDƏN GƏLƏN SƏSLƏR

*Həzrət Əlinin "Qısa kəlamlar"ını
oxuyarkən...*

Tanınar kim nə vaxt danışib dinər:
İnsan öz dilinin altda gizlənər.

– Övlada tərbiyə nə vaxtdan başlar?
– Söylə uşağının neçə yaşı var?
– Bir yaşa az qalıb.
– Onda, eşit, bil,
Artıq gecikmisən sən tamam bir il.

– Eyblərin böyüyü nədir söylə bizə sən?
– Özündə ola-ola başqasında gəzəsən.

– İnsançın azadlıq qurtarar haçaq?
– Sən vəd verənədək azadsan ancaq!

Məzluma verdiyi əziyyət üçün
Zalıma məhkəmə qurular bir gün.

Həqiqət acıdır – fəqət dərmandır,
Yalan şirindirə – əfi ilandır.

Yaxşılıq ki, insanlığın borcu olubdur,
Pislik ilə qalib gələn özü məğlubdur.

Vəfasıza vəfa mehri salan kimi,
Sən Allaha vəfasızsan.

Vəfasıza vəfasızlıq elədinmi,
Sən Allahın qarşısında günahsızsan.

Tamah zülmətli yoldur,
Tamahkar əbədi quldur.

Kim ki, yer üzündə dostu itirib,
Odur yer üzündə ən böyük qerib.

Dünyada ən ulu sərvət ağıldır,
Dünya da nadanlıq üstə dağıldı.

Aclıq vaxtı mərd insandan uzaq ol,
Toxluq vaxtı sən nadandan uzaq ol!

Kimlər ki, çox danışdı.
Səhvi də başdan aşdı.

Aqillərin sinəsi,
Min sirin xəzinəsi.

Daşı daş atana özün culaşdır,
Çünki daş atanın cavabı daşdır.

Xəlvəti günahdan qəlbi çəkindir.
Günah – sənin aşkar bir şahidindir.

Bir şəxs ki, qapısını bağlayasan,
bəs ruzusu necə gələr?
– Gələr... gələr o yerdən ki, əcəl gələr.

Sözü deməmişdən – söz sən qulun,
Elə ki, söylədin – özün qul oldun.

Söz var, bir əbədi kitaba dönər,
Söz var, ömür boyu əzaba dönər.

Ali gözəlliyi duymayan kordur,
Ağarmış tükləri qoparma, nurdur!

Həyatın əbədi həqiqəti var,
Əvvəl yol yoldaşı, sonra yol axtar!

İnsanı ağılmı, dilmi tanıdır?
Bil ki, dil ağılın tərçümanıdır.
Əgər cahillərdən uzağa qaçsan,
Onda aqillərə qovuşacaqsan.

Kim ki, öz qədrini bildi dünyada,
O, insan qorxusuz öldü dünyada.

Yaxşılıq pisləklə qoşa gedəndir,
Minnət yaxşılığı batil edəndir.

Dünyada yuxuya gedir insanlar,
Ancaq ölüm vaxtı oyanır onlar.

Kimlər, zəmanəyə sədaqət etdi,
Zəmanə onlara xəyanət etdi.

Üzrlü, üzürsüz söz var, günahdır,
Üzrü təkrar etmək, təkrar günahdır!

Yalan olan yerdə məhəbbət olmaz,
Məhəbbət yoxdursa, sədaqət olmaz,

Sən, həris oldun,
Möhtəris oldun.

Məkriylə hiyləsi gizli olan kəs.
Elə düşməndir ki, dost ola bilməz.

Məhəbbəti səsle sən
Ki, özün sevilsən.

Kim özündən razıdır,
Arzuya tamarzıdır.

İki şey məhv edər mütləq hər kəsi,
Yoxsulluq qorxusu, mənəb həvəsi.

Malını, canını qardaşa saxla,
İnsaf, ədalət də düşmənin olsun.
Hamıya gülürüz bax, yaxşılıqla,
Xalqın salamları qoy sənin olsun!

Dünya və axirət –
iki düşməndir.
Birinə çatdınsa,
o biri gedir.

Əmanəti sahibinə
Qaytar dünyada,
O, Peyğəmbər övladına qatil olsa da.

Sadiqlər sərvəti əmək-ətəkdir,
Xəyanət yoxsulluq gətirəcəkdir.

Kinli adamların
Dərdi böyükdür!
Ədavət qəlb üçün
Ən ağır yükdür.

Daim öz qəlbini
Yeyər paxıllar.
Uca uçmaq istər –
Uçar yıxılar.
Paxıl səltənəti birdən dağılar.

Səbr etmək ən böyük bir şücaətdir.
Əvvəli nəcəbət, sonu cənnətdir.

Kim özgəyə böhtan deyir,
Öz-özünü ləkələyir.

Unutma ki, padşahların az bəxşişi şərəfətdir,
Fəqət alçaq adamların çox bəxşişi həqarətdir.
Həsəd aparmayın!

Bu sirdir, møyər?
Od özü odunu yaxıb kül eylər?
Əgər mömin şəxsə
Dərdini desən,
Mərhmət görərsən sən ki Allahdan
Nəbadə kafirə gileylənəsən,
Şikayət edirsən, sanki Allahdan.

Əgər şərəfini itirsə bir kəs,
Ata şərəfi də köməyə gəlməz.

May-iyun 1992

ARAZ SAHİLİNDƏ CAVAN BİR GƏLİN

Qonşu harayından
yer titrəyirsə,
Burdan baş götürüb gedim hara mən?
Göylər fəryadımı eşitməyirsə,
Niyə yaşayıram bundan sonra mən?

Ümidi yerlərdə,
göylərdə gəzdim,
Dünyanın dərdləri doldu ürəyə.
Ərim şəhid oldu, mən yenə dözdüm,
Oğlumı igid tək böyüdüm, – deyə.

Eşit məni, Xan Arazım,
Səsi mehriban Arazım.
Qəlbim kimi sularında
Axır qara qan, Arazım.

Dünən qapımızda onlar ki quldu,
Bu gün bağ-bağcamı qana boyatdı.
Evimə od vurdu erməni quldur
Körpə oğlum da odlara atdı.

Nə oldu bilmədim, hara qaçdım mən,
Göz yaşım sel oldu soyuq meşədə.
Qanlı alovlarla yer-göy yanarkən,
Saçlarım ağardı bircə gecədə.

Sərhedim bir qızıl
üzüyə dönsə,
Arazım üzüyün büllur qaşdır.
Namusu, isməti itirməkdənsə,
Sənin qucağında ölmək yaxşıdır.

Mən üz tutum hara, sular?
Bəyaz sular, qara sular.

– Satqınlıq? Əcəba, nələr satılır?
– Bu gün kənd satılır, şəhər satılır.
Duydum qəlbə düşdü onun təşvişi.
Gördüm ki, üzünə çən, duman gəlib.
– Axı mərd olmuşdur xalqım həmişə.
Bu cürə satqınlıq bəs hardan gəlib?
– Şairim, and olsun Günəşə, Aya,
Bu bir həqarətdir dərd elər bizə.
Elə bir dövrdə gəldik dünyaya,
Satqınlıq dərsi də verdilər bizə.

"Rüşvət deyil deyə" o vaxtı səndən,
Salam almadılar.

Bu ki, dəhşətdir.
Satqınlıq rüşvətə dönüb kökündən,
Əsrimin özülü elə rüşvətdir.

Rüşvət qüvvətdir ki, tamam üzdedir,
Əlindən tutacaq o qüvvət sənin:
Millet vəkili də milyon üstədir,
Vəzifə sənindir, şan-şöhrət sənin.

Mən də seçkilərdə səsə qoyuldum,
Aldatdı insan da, şeytan da məni.
Dili acı oldum, cibi boş oldum,
Sağdan da vurdular, soldan da məni.

Rüşvətxor kefdədir bu gün həyatda,
Pulun qanadıyla göy üzündədir.
Sevgi duyğuları ayaqlar altda,
Şəhvani hisslərsə göz üstündədir.

Gözəllik alınıb satılan zaman,
Vəhşiyə dönməzmi dünyada insan?
Əyər şairsənsə,
nə düşün, nə yaz.

Şərin qiymətini verən tapılmaz.

"Dərd çox... həmdərd yox"

Bu ömür nədir?

Ev-əşik dərdidir, çörək dərdidir.

Bu yandan da dava.

– Dava, kiminlə?

– Zülmətlər övladı kor Əhrimənlə.

Qonşu qan içəndir, qonşu alçaqdır,

Bu dava iynəylə gor qazımaqdır.

Leylilər can verir döyüşdə, ancaq,

Gəl cəbhədən qaçan Məcnunlara bax.

Qalxdı mərd oğullar Vətənim, – deyə,

Zadəgan övladı evində yatdı.

Əlsiz-ayaqsızlar getdi cəbhəyə,

Əlsiz-ayaqsız da geri qayıtdı.

Yenə kəsilməmiş torpaq alveri,

Nə qədər qaçqın var...

El dözmür daha.

Ahımız tutubdur göyü və yeri,

Ümid Allahadır, yalnız Allaha.

Babamın üzündən qəzəb yağdı:

– Bunları eşitmək mənə ağırdır.

Müqəddəs məqbərə parlayır par-par,

Üstündə cahanın işiq selimi?

Yanında bir kiçik

məbədğah da var,

Günəşlə yanaşı,

Ay olan kimi.

– Burda yetmiş iki şəhid uyuyur,

Gedib din yolunda qurban igidlər.

– Xalqım da onlara dua oxuyur,

Amma minlərlədir bizim şəhidlər,

Vətən fədaisi cavan igidlər.

Onunla müqəddəs yerdə görüşdüm,
Qəm ürək telini çəkdi tarıma.
Tanrım, nə sehirlə aləmə düşdüm,
Tanrım, bu sehirdən məni ayırma.

...Birdən gözlərimdə gur işıq söndü,
Mən onu səsləyən sonsuz harayam.
Mehriban baxışlar xəyala döndü,
Ecazkar dünyada gördüm tənhayam.
Qəlbimdə ah çəkdi solan arzu-kəm:
– Söylə, hara getdin Füzuli babam?!
Hanı o vüqarım, o fəxrəm, hanı?
Yenə də bir haray gəzdi dünyanı:
"Muradım şəmi yanmazmı?"

7 dekabr 1992

QANLI YANVAR

Yermi batdı, göymü uçdu
Söküləndə qırmızı dan?
Yer küresi iki rəngdən yoğrulmuşdu –
Qara ilə qırmızıdan.

Üfük gümüş, torpaq qızıl,
Neftimizlə varlananlar.
Görün necə qaytardılar haqqımızı.
Döz, ürəyim, döz, ürəyim!

Pəncərəmə gəlib qonan günəş, aydı.
Muğamatın sədalari
Əsrlərin ağsıydı.
Ürəklərə səbir dedi, dözümlə yaydı,
Döz, ürəyim, döz, ürəyim!

Dinlədikcə bircə anlıq
Dəhşətləri unudursan.

Sağ ol, mənim muğamatım,
Ey varlığım, ey həyatım,
Tarixlərin qucağından
Yenə gəlib əllərimdən sən tutursan.
Döz, ürəyim, döz, ürəyim!

* * *

Oğul cəsədini tapmayan ana,
İndi də şəhəri ağlar dolanır.
Sanki dərddən əlindən
gəlib tüğyana,
Dünyanın başına dağlar dolanır.
Bir gəlin – körpəsi
imamı, dini,

Yudu uşağının ağ köynəyini
Zivəyə sərməkçin əyvana çıxdı,
Tuşlandı gəlinə qatil gülləsi.
Evdə haray çəkdi körpənin səsi,
Yerə mərcan-mərcan al qanlar axdı.
Ölümə mərdanə
getdi cavanlar –
Qızardı göy rəngi asimanın da.
Əgər bir məcrayla
axsaydı qanlar,
Xəzər yaranardı
Xəzər yanında.
İnsan iradəsi
dəmir olsa da.
Zirehli tanklara
göylər dünyada?
Gör necə bənzərdir –
biz bunu gördük.
Qara əməllər də qara gecədir.
Düşmənlər gəlsəydi
sinə gərərdik,
Bəs "dost" dediyin nə,
bu qırğın nədir?
Matəmə boyanmış doğma evim var,
Kədərim sonsuzdur, səbrim möhtəşəm.
Mənim silahım yox,
tək qəzəbim var,
Güllə bir yol atar,
qəzəb həmişə!
Neçə-neçə cavanların toy gecəsi,

Dönüb oldu vay gecəsi.
Qara geymiş anaların
Yaş qurudu gözlərində.
Qızıl-qızıl kəcavələr
Üzdü şəhər üzərində...

O gün fəda etdi
mərdlər baxtını,
İzdiham yarıldı xiyaban kimi.
Ulduz-qərənfilli
insan axını,
Düzüldü yer üstə
kəhkəşan kimi.
Sahildə dalğalar
coşdu, çağladı,
Gəmi harayıyla
Xəzər ağladı.
Dünyanı çulğayan
fəryad səsidir,
Bundan hali edin
gedib-gələni!
Zəlzələ təbiət faciəsidir.
İnsanlar gətirdi bu zəlzələni.
Anaların ahı,
mərdlərin qanı,
Yerdə qalmayacaq
heç zaman, heç vaxt!
Məgər ki, sabahın
məğrur insanı,
Qatil boğazından
yapışmayacaq?!
Qonur hər məzara
göyün ulduzu,
Necə ağır olur gecə matəmi...
Kim deyir dünyada
şəhidlər susur?!
Şəhidlər dillənir
şahidlər kimi
"Ey qanlı yanvar,
Əlində qan var.
Nə qədər torpaq var,
göy, asiman var,

Sən elə qanlısan,
ey qanlı yanvar.
Nə qədər rica et, nə qədər yalvar,
Səni bağışlamaz el, "qanlı yanvar".

* * *

Allah, sanki birdən zaman dayandı,
Gördük neçə vəhşi ölümü, Allah.
Al qandan torpaq da
od tutdu, yandı,
Sən necə götürdün bu zülmü, Allah!
İnsan doğma yurdda
sanki qeribdir,
Qanlı fəlakətin
susmur fəryadı.
Kim ki, ölümlərə fərman veribdir,
Bu gün necə görə o, rahat yatır?
...Deyirlər, qaranlıq çökəndə yerə,
Astaca yanılır şəhidlər qəbri.
Sükutla gedirlər onlar evlərə,
Səhər sükutla da dönürlər geri.
Allah, şəhidlərim ölməz, müqəddəs,
Nuru məzar üstə yandıran sənsən!
Sonra da əl tutub dinməz-söyləməz,
Onları evlərə aparən sənsən.
Onlar asta keçir çəndən, dumandan,
Boynuma dolanmır qolları əfsus,
Onlar ki, hər şeyi görür cahanda,
Biz isə görmürük onları, əfsus!
Yenə çıxsın günəş,
parlasın ulduz.
Necə tapdalandı ədalət, qanun!
...Ərşə çəkilməşdir bizim yuxumuz,
Siz ana torpaqda rahat uyuyun!
Bizim vicdanımız,

Qeyrətimiz siz,
Sizə səcdə edir bir ulu millət!
Şəhidlər sizsiniz,
şahidlərsə biz,
Rəhmət oxuyuruq sizlərə... rəhmət!

20 yanvar – 4 fevral 1990

OĞUL TOYU

Unudulmaz Güllərə üçün

Bu qış isti gəldi,
 Bu necə qışdı?
 Hayıf, görmədin.
Arzuya toy etdik,
 Dünya axışdı,
 Hayıf, görmədin.
Bir gözüm ağladı,
Bir gözüm güldü,
 Hayıf, görmədin.
Çoxdan gözlədiyin
Gəlinin gəldi,
 Hayıf, görmədin.
* * *
Cahan göylərində şimşək çaxsa da,
İllər qəmli gəlib,
 kədərli getdi.
Bir Arzu ulduzu
 doğdu dünyada.
Dünyada bir ümid çiçəyi bitdi.
Bir gün qovuşmaqçın tale ulduzu,
Bir ömür yol keçdi ümidlə Arzu.
Qəlbinə süzülən
 Nurlu üfüqlə
Arzu addımladı ulduzum, – deyə.
Göylər çəməmindən axan şəfəqlə,
Ümid də səsləndi gəl, Arzum, – deyə,
Çalan kim, gülən kim,
 toy qızıışmışdı.
İçəridə bahar, bayırda qışdı.
Birdən yer üzündə sirli yel əsdi,

saçımnda əl gəzdi,
İstidən isti.
Milyon əl içində o doğma əldi,
Şehirli dünyadan sehirlə gəldi.
Necə darıxmışdım
 O əllər üçün,
O əldən süzülən
 Nur sellər üçün,
Sən elə baxırdın,
 Gülümseyirdin.
Deməli, bu gün də
 sənsiz deyildik.
Sən oğul toyunda
 dua deyirdin.
Bu toyda, dünyədə
 Sənsiz deyildik.
Yağırdı bayırda qar səpə-səpə,
Oğlumun, gəlininin üzündən öpən,
 Sən ki, özündün!
Toya işıq saçan sanki özündün.
Nurlu baxışların
 Dünənki kimi,
Bizi ayırmaqçın elə bil aləm.
– Niyə ağlayırsan, – deyirdin, – Nəbi,
Axı mən burdayam,
 mən sənənləyəm!
Gəl birgə oynayaq, göz yaşını sil,
...Açdın qollarını, qanad tək açdın.
Bir rəqs burulğanı
 qopdu elə bil,
Ömrümdə heç belə
 oynamamışdım.
Oldun müsafiri
 Sən birçə anın,
Getdin, dərdin, qəmin sorağı qaldı.

Sanki arasında

iki dünyanın

Sönməyən bir işıq

zolağı qaldı.

O zolaq sehirlə

nərdivan kimi,

Çəkirdi göylərə mənim qəlbimi.

Gəldin oğul toyu

Arzusunda sən,

Sirli dəqiqələr,

geri qayıdın!

Bəlkə əbədiyyət yuxusunda sən,

O gecə ilk dəfə rahat uyudun.

1990-1992

VƏSİYYƏT ƏVƏZİ

Bütün doğmalara

üz tuturam mən,

Ömür də gəmi tək çatır sahilə.

Məni kəndimdəki

ata evindən,

Özünü aparın axır mənzilə.

Doğma çiynilərin

ucalığında,

Son dəfə görüm ki,

sonsuzdur cahən!

Yolları kitab tək

varaqlamışam,

Ötüb kəşməəkəşdə illəri ömrün.

Gözdən yaş axmayıb

mən ağlamışam,

Həç kəs ağlamasın mənimçün o gün.

Gedin asta-asta,

dalğın, pərişan,

Ağırdır yerimək ağır tabutla.

Dərd böyük olanda

danışmaz insan,

Sükutla dayansın, hamı sükutla.

Sükutla çatdırın

murada məni,

Sükutla danışsın mətəmli gözlər.

Yığıb sağlığında

boğaza məni,

Boğazdan yuxarı deyilən sözlər.

Hardansa bir tütək

səsi eşidim.

Dillənsin, o kövrək

səsi eşidim.

Şəfəqlər ucadır,
kölgələr qısa,
Tabutum üstünə günəş əyilsin.
Əgər ölümümə sevinən olsa,
Qoy o da gəlsin.
Gəlsin, üzü tutqun,
səsi də titrək...
Elə düşünsün ki,
o ölməyəcək!

Qayıtsın geriyə
mükəddər axın,
Qəmli il gəlməsin yaşınız üstə.
O axşam
üfüqə
diqqətlə baxın,
Bir ulduz yanacaq başınız üstə.
Göylərin o uzaq
zərrin ulduzu,
Sizə səs verəcək səssiz-səmirsiz.
Min yol baxdığımız
həmin ulduzu
Elə bil ilk dəfə görəcəksiniz.
Nuruyla hər qəlbə
çatacaq ulduz,
Batanda Xəzərdə
batacaq ulduz

Durnalar,
Uçacaq
sonra qatarla –
Siz gəlib bir çinar basdırın yerə.

Ucalım torpaqdan
mən o çinarla,

Dayanıb doyunca
baxım Xəzərə.
Eşidim,
hardasa
tütək səslənir,
Bəlkə də
Susmayan
ürək səslənir.

1982

SİZ EY NİZAMİYƏ ƏL QALDIRANLAR

*"Harda daş qəbli var, –
Nadan, avam, naşı var".
Nizami Gəncəvi, "Sirlər xəzinəsi".*

Qədim Dərbənd torpağında
 Bir şaxtalı qış çağında.
Gəldi nadan, görmədi ki,
Yeri, göyü zülmət sarır.
Yaxınlaşıb oğru kimi,
O, bu anda bilərdimi?
Nizamiyə əl qaldıran
 Peyğəmbərə əl qaldırır.
Bir heykəl ki, əsrlərin
Qucağında tutub qərar,
Bir nadanın əlləriylə
Məyər onu yıxmaq olar?
Hardan gəldi avam, nadan,
Neçin belə durdu qəsdə?
Bu an Fərhad dağı çapıb
 Səpələdi nadan uste
Göy elə bil parçalanır,
 Yer elə bil titrəyirdi.
Bəhram Gurun Gur səmindən
 Qanlı qatil titrəyirdi.
Yox, abidə yıxıldımı
O daha da uca qalxdı,
İskənderin qılıncından
Birdən odlu şimşək çaxdı.
Yerə, göyə alov saçdı,
Nadan qaçdı,
Gördü gəlir arxasınca
 Bir çağlayan atəş çayı.
Odlu çayda çırpındıqca,
 gəlib çatdı Xəzərə o,

Öz qəlbini parçaladı
 öz harayı.
Görən zülmət bir gecədən
 Sağ çıxdımı səhərə o?
Sağ qaldısa, gecə-gündüz
 alovlanıb o yanacaq
Yuxusundan od içində oyanacaq.
Bir dəfə də o göz yumub,
Görəcək ki,
Cəhənnəmin odundadır,
Dahilərə əl qaldıran
Cəzasına mütləq çatır.
Bu gün ulu Nizaminin
 Səcdəsinə aləm gəlir,
İnsanlığı insanlığa
Haraylayan
 gur səsinə aləm gəlir.
Sabah isə dönüb sönməz
 Günəşə o,
Yenə məğrur gələcəkdir
 doğmalarla görüşə o,
Tər güllərin, çiçəklərin
 qucağında,
Ucalacaq doğma Dərbənd
 torpağında.

20-21 fevral 1993

PEYĞƏMBƏRİN DEDİKLƏRİ

Bir gün bir məclisə
Gəldi Peyğəmbər,
Vurdu titrək-titrək
Köksündə ürək...
Başladı tərifə onu görənlər,
Danışdı ağızlar köpüklənərək.
Şit tərif ləkədir –
Qara bir ləkə –
Düşündü, qəlbində ildırım çaxdı.
Qezəblə dinlədi tər tökə-tökə,
Peyğəmbər onlara diqqətlə baxdı.

Peyğəmbər astaca qalxdı ayağa,
Dilləndi üzündən qəm yağa-yağa,
– Mənim əməllərim
Allah əmridir,
Mən icra edirəm, Allah əmr edir.
Sizdə təriflərə bu nə həvədir?
Rəbbim deyir: Qoru öz hörmətini!
Kəsin, yığışdırın, qurtarın, bəsdir,
Bu dil rüşvətini, söz rüşvətini.
Budur həqiqət:
Əgər ləyaqət
Qalxsada göylərin yeddi qatına,
Rüşvət salar onu ayaq altına.
Gözü kölgəlidir hər vaxt cahanda,
O rüşvət verən də, rüşvət alan da.
Siz onu vicdana qoymayın yaxın,
Sakın ey ümmətim, rüşvətdən sakın!
Bilin qoruduqca səmimiyyəti –
Daha dəhşətlidir bu söz rüşvəti!

...Birdən ürəklərdə duruldu sular,
Könüllər elə bil nura büründü.

Nəcib bir məcraya axdı duyğular,
Artıq təriflər də xəyala döndü.
İnsanlar üz tutdu
Göylərə sarı:
– Kaş ki, belə olsun həmişə Tanrı!

12 mart 1995

Ölüm öləcəkdir!
Yaşayır həyat!
Cəlladın qoy tuncdan zirehi olsun!
Sabah Kəlbəcərdə
bir muzey yarat,
Qanlı cinayətlər muzeyi olsun!

* * *

Sən ey faciəli,
qayğılı xalqım,
Qəzəbli dərya tək çalxalan, bu gün.
Heç kimə güvənmə,
ey ulu xalqım,
Sən özün-özünə arxalan, bu gün.
Tarixin dolanbac yollarıyla sən,
Həmişə vüqarla,
qalib keçmişən!
Mərd sözünü de hər kəsə,
Öz qüdrətin sənə bəsdir!
Torpaq azad edilməsə,
Azadlıq da quru səsdir!
Qışa düşdün yaz vaxtında,
Sənin işin, sözün haqdır!
Zəfərlərin zər taxtında
Baş tacımız Azadlıqdır!

* * *

Çökdü vadilərə bir qara kölgə,
Hay ver, köhnə dostum, de,
sən hardasan?
Ağlayır qəlbimiz yaş tökə-tökə,
Cənnət viran qaldı,
Dillən, hardasan?

Sabah dönəcəyik o yerə hökmər,
Dağları dağlar tək
görəcəyik biz!
Al-əlvan Kəlbəcər çiçəklərindən
Zəfər çələngini
hərəcəyik biz!

XEYİR VƏ ŞƏR

Dünya burulğanlar
dünyası olub,
İzləyir hər yerdə dəhşəti dəhşət.
Bəlkə Xeyirlə Şər birgə doğulub
Birisini işıqdır, birisi zülmət!

Niyə çalxalanır
yerlə asiman,
Bəlkə əsrin itən etiqadıdır?
Xeyir – İlahidən gələn erməğan,
Şər isə şeytanın kor övladıdır!

Xeyir ümman qəder,
Şər qətrə kimi,
Qətrə rəngdən-rəngə bürünər bəzən.
Dünyaya gəlsə də, ifritə kimi
Şər – mələk cildində görünər, bəzən.

Görünər... o girər
İnsan qəlbinə,
Möcüzə yaradır fələk, – deyərsən.
Pıçıldar bəzəkli yalanlar sənə,
Nə çoxdur cahanda mələk, – deyərsən.

Tutar gözlərini
qatı bir duman,
Bir qılınc baş üstə asılıb durar.
Şər – hünər taxtına öyləşən zaman,
Xeyir – həyasına qısılib durar,
Xeyir – əridəcək
zülmət qışını,

Böyükdür Xeyirin səbri özü tək.
Bəşər gözləyir ki, Şərin başını
Xeyir ümidiylə haçan əzəcək?
Qoy bağlansın göyə,
yerə insanlar,
Bəşər qaranlıqdan çıxsın işığa!
Havadar olmasa Şərə insanlar,
Xeyir – tez yol açar xeyirxahlığa!

21 dekabr 1996

QƏRİBƏ HƏQİQƏT

Gah coşar, gah susar, gah titrər səsi,
Özü də sirlidir əməli kimi.
Üzdə o mütilik mücəssəməsi,
Arxada cəsərət heykəli kimi.

Özünə xoşdurmu öz aqibəti?
İtən ləyaqətdir yaltaq xisləti.

Bəllidir, son hökmü ədalət verir,
Xasiyyət qopmayır öz təməmindən.
Dövrən yaltaqlara var-dövlət verir,
Fəqət mənlisini alır əlindən.

Yaltaqlıq üstündə ucalan ömür,
Xalqın ürəyində lənətə dönür.

Yaşar səksəkəli, əsər ürəyi:
"Başqası özünə birdən yer elər".
Onunçun yaltaqlar, qorxaqlar tək
Bir gündə min dəfə ölüb-dirilər.

Yaltaq yaltaqlara qəzəblə baxar,
Göz qızdı, ömründə təhlükə bilməz.
Yaltaq tikən evi –
Yel asan yıxar.

Yaltaq yıxan evi –
el tikə bilməz.

Yaltaq – göy çinara
çürük calaqdır.

Yaltaq öləziyən qara çıraqdır.

Rütbəli kəslərlə xoşdur qılığı,
Rütbəsiz kəslərə rişxəndlə gülər.
Yaltağa uyanın peşmanlığı
Tərif şərbətindən doyanda gələr.

Bu bəlkə qəribə həqiqətdir ki,
Sözü açıq dedin nifrətə dönür.
Yaltaqlıq mənəvi bir rüsvətdir ki,
Əvəzi min-milyon rüsvətə dönür.
...Gün batdı, qaraldı göy aram-aram,
Ay da ki buludsuz havada parlar.
Əcaib bir yuxu gördüm bu axşam,
Gördüm ki, yaltağa heykəl qoyurlar.

Durdu başım üstə qapqara kölgə,
Möhkəm basdırıldı torpağa heykəl.
"Dünyada heykəl var təlxəyə bəlkə,
Qoy ilkin ucalsın yaltağa heykəl".

Eynək gözlərində, kitab əlində
O, birdən dayandı sual şəklində.

Axı ləyaqətdən məhrum oğullar
Əyilib-əyilib donqar olurlar.
...Çığırdı Xəzərdə ağ qağayılar,
Oyandım...

Ey yuxu,

Ey kabus çəkil!

Bu gün başdan aşır dərdlər, qayğılar,
Gördüyüm yaxşı ki, həqiqət deyil.

Min tufan əssə də,

Biz yenə varıq,

Tutsun gur səsimiz

Bütün aləmi.

Allah, yad düşmənlə biz bacarıq,

"Doğma" düşmənlərdən qoru ölkəmi!

Oktyabr – noyabr, 1994

AĞDƏRƏ

Doğrudan nə qədər güclüymüşük biz,
Vədlər ümmanında qəşəng üzürük.
Necə də möhkəmdir gör iradəmiz.
Şuşa əldən gedib, hələ dözüürük.

Sanırdıq elə bir qan eylərik ki,
Günəş qarşısında durmaz qaranlıq.
Demə, elə nadir tacirlərik ki,
Dəyər-dəyməzinə torpaq satırıq.

Yandı Xocalıda torpaq da, daş da,
Namus üfəqünə düşdü qara iz.
Gəzir günahkarlar yuxarı başda.
Hələ də günahkar axtarıq biz.

Batdı qızıl qana qarlı Ağdərə!
Ordakı hər qarış göz bəbəyimdir.
Necə haray çəkir burda dağ-dərə,
O qanlı harayı eşidən kimdir?

Ürəkdə Vətənin qeyrəti varsa,
Gərək ölüm üstə biz ölüm saçaq,
Xalqın torpağını kim qaytararsa,
Xalqın inamını o qaytaracaq.

19 fevral 1993

QARANLIQ TUNELDƏN KEÇƏN QATARAM

Yola üz tuturam mən aram-aram,
Gözümdə gur işıq parlayıb sönür,
...Qaranlıq tuneldən keçən qataram,
Köksümdə neçə yüz ürək döyünür.

Kimə ümid verib, nur verirəm mən,
Deyirəm ümitsiz cahən olmasın!
Görüşlər aparıb gətirirəm mən,
Görüşlər əbədi hicran olmasın!

Hər insan ömrü də elə qatardır,
Can atır dünyanın xoş saatına,
Yer üstə nə qədər faciə vardır,
Keçdi faciələr yerin altına.

Odlu haray çəkib yansa qatarlar
Qatarlar haraya haray qatarlar.

Cinayət! Özünə insan deyənələr
Dərdə dərd çalarmı ağır zamanda?
Axı, yer-göy ağlar – yol gözləyənlər
Boynunu əbədi büküb duranda?

Yer göyü, göy yeri qarğışlayarmı?
İnsan ümidini insan kəsdimi?
Ulu Allahım da bağışlayarmı
Yerin yerə olan ölüm qəsdini!

Nə vaxt bu suala cavab taparam;
Niyə yer altına yer üstü düşməm?
...Qaranlıq tuneldən keçən qataram,
Bəs haçan işığa çıxacağam mən?

21 yanvar – 4 fevral 1996

DƏHŞƏTLİ DƏRS

Səhər tezdən durub yuxudan ana,
Belə dərs deyirdi öz uşağına.

– Bu gün biz səninlə gedirik birgə,
Qızım, üzümüzə gün doğdu, bəlkə.
"Çörək pulu verin bədbəxt yetimə!"
Əl aç, bu cür söylə, incə səsinlə!
– Mən yetim deyiləm!
– Yox, elə demə!
Ay qız, ağıllı ol, ananı dinlə!

Qız baxır, bədəni əsdikcə tir-tir.
– Dünya amansızdır, neyləyək, qızım!
Atan altı aydır maaş gətirmir,
Deyirsən, acından biz ölək, qızım.
Xəstə atanı da sıxır dərd, qubar,
Sənin səndən kiçik qardaşın da var...

Axşam qayıtdılar pərişan, yorğun,
Onlarda dilənçi xisləti varmı?
– Ağzına su alıb sən niyə susdun,
Səndən ev dərdinə qalan olarmı?

Kədərlə dilləndi qız aram-aram,
Qəlbə yuva salmış dərd ki, ələm ki...
– Ana məcbur etmə! Mən bacarmaram!..
– Həyat məcbur edir, mən etmirəm ki...

Yenə küçələrə yollandı onlar,
Hərə fağır-fağır durdu bir tində.
Gəlib şəstlə keçdi boynu yoğunlar –
Quruyub bulağı səxavətin də.

Qız yenə dinmədi, sakitcə durdu,
Baxırdı hər ötən nadan harına.
Onun səsi çıxmır, qəhər boğurdu,
Yağış qarışırdı göz yaşlarına.

İslanıb yağışla,
Donub küləklə,
Onlar evə döndü bircə çörəklə.

Yenə də sabahın qorxusuyla qız,
Yatağa uzandı üz-gözündə tər.
Uçdu bir ələmə yuxusuyla qız,
Çörəklər görürdü, isti çörəklər.

Şimşəklər yağdırdı göy şaraq-şaraq,
Sanki qanad çaldı məşum yarasa.
Titrətmə, qızdırma qucaqlaşaraq
Çəkib aparırdı qızı harasa.

Sanki ağ kəfəndi, ağ buludlar da
Günəş çiçəyi ydi nur saçaq-saçaq.
Qız elə ələmə uçurdu, orda,
Bir daha heç kəsə əl açmayacaq!

Elə bil hay qopdu
Düzdə, dərədə,
O, quruyan çaymı, uçulan dağmı?
Təhqirli bir dərsi öyrənməsə də,
Bu dərd kimlərsə dərs olacaqmı?

Qapqara bəlalar,
Yağır qar kimi,
Donduq soyuğundan dəhşətli dərşin.
Qoy durub ən böyük günahkar kimi,
Bu dərsə cavabı zəmanə versin.

18-19 may 1995

GÖZƏL VƏ GÖZƏLLİK

*Zaman yola salır gəlib-gedəni,
Əsrlər ötüşür yuxular kimi.
Söz var, gözəl doğma, ay anam məni,
Ay anam gözəl doğ, mənim bəxtimi.*
N.Xəzri

Güneş kainata nur göndərir ki,
Yerdə gözəlliklə o bəhsə dursun.
Təbiət gözələ qürur verir ki,
Qüruru gözəllər gözəl qorusun!

Gözəllik yaranıb əzəldən əzəl,
Gözəllik əzizdir baş taclarından.
Qoru qürurunu, a nadir gözəl,
Sakın, sən gözəllik hərəclərindən.

Qadını qürurla gözəllik bəzər,
Bu haqqın sözünü nədimlər dedi:
Namus doğuluşdan büllura bənzər,
Şüşə qab ya sındı, ya cingildədi!

Dinsin məhəbbətdə kim səmimidir,
Kəsilsin, bulaşsa çirkəbə əllər.
Gözəllik müqəddəs məhrab kimidir,
Tanrı, toxunmasın məhrabə əllər,
O, qaba əllər!

İstəsən dünyadan sədaqət istə,
Sədaqət sönməsin yanar şam kimi.
Cumar bəd nəzərlər gözəllik üstə,
Milçəklər şirəyə daraşan kimi.

Nədir yaxın eldə, uzaq diyarda
İsmətə ləkələr düşür qapqara?
Dəhşətdir gözəllik yad qucaqlarda
Dönürsə göyümtül əsginaslara.

Niyə varaq kimi tale çevrilir,
Niyə oyuncağa dönür gözəllik?
Gözəllik bir dəfə ənam verilir,
Fəqət əbədilik sönür gözəllik.

Çəkil, gözəllikdən iyrenc əl, çəkil,
Qoru gözəlliyi, Tanrı, amandır!
Bəlkə də günahkar, günahkar deyil,
Bəlkə də günahkar buna zamandır!

Bəlalar yağış tək yağan dünyada,
Yalanlar çevrilib həqiqət olub.
Gündə min cinayət doğan dünyada,
Bəlkə gözəllik də fəlakət olub?

4-14 mart 1996

SƏTTAR MÖCÜZƏSİ

Səttar Bəhlulzadənin 85 illiyinə

Təntənə, dəbdəbə...

Parlaq çilçıraq...

Təriflər sel kimi aşıb-daşırdı.

Bunlar səslənsəydi neçə il qabaq,

O, bəlkə neçə il artıq yaşardı.

Günəşi görmədi qamaşan gözlər,

Bəzən xeyri qurd tək yedi şər, əfsus!

Dahi öz vaxtını səbrlə gözlər,

O vaxt da çox vaxtsiz yetişər, əfsus!

Kimsəyə bənzəmir ulu insanlar,

Məhəl də qoymayırsan düşməne, yada.

Əsrini bir əsr qabaqlayanlar

Haçan qiymətini alıb dünyada?

O zərif vücuda igid qüdrəti, –

Çinarlar nəğməsi, dağlar səsidir.

Biz niyə gec duyduq, Səttar sənəti

Əsrin səkkizinci möcüzəsidir.

Əlvan çəmənlərdə çağlayan çaya

Öz ürək dərini o danışarmış.

Təbiət yeddi rəng verib dünyaya

Sən demə, bir Səttar rəngi də varmış.

Görərdi cahanı o müdrik gözlə,

Ona xəyal sonsuz, aləmsə dardı.

Sadə uşaq kimi, bir şirin sözlə,

Bəzən ürəyini almaq olardı.

Qeyri-adilik də ilk adılıkdir,

Müdrilik ən böyük bir sadəlikdir.

Vətənin rəngləri –

o təkrarsızdır,

Asanmı onlardan söz açmaq, asan?

Səttar sənətini seyr etmək azdır,

Gərək, diz çökərək səcdə qılasan.

Rəng-rəng alovlandı köksündə ilham,

Nəciblik toxumu əkdə cahanda.

Tək şəkil çəkmədi

dərd çəkən rəssam

İnsan taleyini çəkdi cahanda.

Özü yaşasa da zülmət içində

Yağdı fırcasından nur leysanları.

Ömrünə xəzəllər libas biçəndə

Tutdu gül-çiçəyə asimanları.

Qibtə güllesini tuşladı nadan,

Ömrə zəhər qatdı hər qəlbi qara.

Parlaq kəhkəşana ucalan insan

Sığmazdı o fəxri xiyabanlara.

O, bəlkə müqəddəs arzuya çatdı

Öz ana kəndinə sığındı yatdı.

Qədim Abşeronu candan sevərdi,

Düşdü küləklərin sirr kəməndinə.

Kəndi öz oğlunu sənətə verdi,

O da əbədiyyət verdi kəndinə.

Adi kənd deyildir indi kənd daha,

Dönüb nəsillərçün ziyarətgha.

Min-min şam yandırıb o şölə çəkdi,

Xəzərdən köksünə axdı dalğalar.

Çinarlar üstündən coşan küləkdi,

Məgər ki, küləyi saxlamaq olar?

Sanki onun ruhu bir ağ göyərçin,
Bir gün qanad açdı uça göyərçin.
Səpdi yer üzünə, o ziyasını
Sönməyən işıqdır, susmaz səsdir o,
Deməyin dəyişib öz dünyasını,
Hər iki dünyada müqəddəsdir o.

Dekabr, 1994 – yanvar, 1996

BULAQ BAŞINDA

(Yallı)

– Keçdim çölü, çəmənini
Gəzdim könül sevəni,
– Mən də ilk dəfə səni
Gördüm bulaq başında.

– Arzum, eşqim səmimi,
Sən parladsın gün kimi.
– Sənə sevən qəlbimi
Verdim bulaq başında.

– Bilirəm diləyini,
Gəl sıxma üreyini.
– Məhəbbət çiçəyini
Dərdim bulaq başında.

– Su verdin udum-udum,
Su verdin söndü odum.
– Dəsmalını mən yudum
Sərdim bulaq başında.

– Hicran çırağı sönsün
Kaş elçilər görünsün.
– Barı sevincə dönsün
Dərdim bulaq başında.

20 may 2001

YIXILA-YIXILA

Sevinclə uçalan,
Dərdlə əzilən,
İnsan Allah deyə
Arzuya yetsin.
Yıxıla-yıxıla
Dünyaya gələn,
Yıxıla-yıxıla
Dünyadan getsin?

Ağrılar üstündən
Gəlir ağrılar,
Ayaqlar dünən dost –
Bu gün yağılar.

Vallah lap ölümə
Mən hazıramsa,
Şeirdən ayrıla
Bilmirəm ki, mən.
Yıxıla-yıxıla
Mən yazıramsa,
Yaxıla-yaxıla
Oxuyur düşmən.

Sızlayır bədəndə
Dərin yaralar.
Ayaq ağrıları
Hər dərddən müdhiş.
Yıxıla-yıxıla
Gələn misrələr
Paxıla sovqatdır,
Yaltağa bəxşiş!

Doğma ayaqlarım
Mənə görəkdir,
Əzim yollardakı
Daşı, kəsəyi.

Əsa kime arxa,
Kime bəzəkdir.
Əsla istəmirəm
Əsa bəzəyi.

Arzum nədir? Keçim
Düzdən, dərədən,
Görüm ağ çalmalı
Şiş dağlarımı!
Allah, şikəst ömür
Diləmirəm mən,
Allah, qaytar mənə
Ayaqlarımı.

1 avqust 2004

PƏRİŞAN

Gecə... Mən vurğunam
Göylər sirrinə.
Ulduzlar göz vurur
Biri-birinə,
Ulduzlar pərişan,
Gözlər pərişan.

Gecə. Ay nəğməsi
Sakit, mənali,
Ay özü göylərin
Beyaz bir xalı,
Şəfəqlər pərişan,
Səslər pərişan.

Gecə zühur edir
Gözəl mələklər
Tellər parıldayan
Zər kəpənəklər,
Tellər pərişandır,
Üzlər pərişan.

Gecə. Xatırladım
Sevdiyim yarı,
Yazdım asta-asta
Mən misraları,
Misralar pərişan,
Sözlər pərişan.

Səhər... Çıxdı Günəş
Şəfəqlər axdı
Demə, pərişanlıq
Cahanda yoxdur
Ürək pərişandır,
Hisslər pərişan.

2 avqust 2004

BUNA NƏ DEYİM?

Göyün, yerin cazibəsi,
Ürəklərin cazibəsi,
Buna nə deyim?

İki qəlbin məhəbbəti,
Sevginin and sədaqəti,
Buna nə deyim?

Yarla acı danışasan,
Sonra gülüb barışasan,
Buna nə deyim?

Söz yarası dərin olur,
Mehriban söz şirin olur,
Buna nə deyim?

Bir ömürlük yolu getmək,
Can deyərək can eşitmək,
Buna nə deyim?

Ömür dostum, xəyal olsan,
Səadəti məndən alsan,
Buna nə deyim?

İşıq yansın qaranlıqda,
Qoysan məni tənhalıqda,
Buna nə deyim?

Göylərdən dərd, kədər gəlir
Təklik dərdə bərabər gəlir,
Buna nə deyim?

21 yanvar 1988.

MÜRACİƏT

Allahım, lütf elə
De, bu nə işdir?
Müqəddəs məhəbbət
Hara getmişdir?
Kim deyər Məcnun var
Yoxsa Leyli var,
Onlarla yox olub
İnam, etibar?

Məcnun köhnəlikdir,
Leyli köhnəlik.
İndi “sevgi” olub
Bircə gecəlik.
Fəqət cavanların
Dilinə gəlmir:
“İnsan köhnəlsə də,
Sevgi köhnəlmir!”

Axşam əlvan-əlvan
Paltar geyinən,
Qızlar “tanış” evə
Gedir bir dəstə
Gündə neçəsinə
“Sevirəm” deyən,
Neçə dollar öpüb
Qoyur göz üstə.

Bu Məcnun görəsən
Necə insandır.
Ürəkdən gülüşür
Təzə Leylilər.
Cibi boş, rütbəsiz,
Üst-başı cındır
Müasir Leylilər
Onu neyliyər?

Nə deyəsən belə
Yoluq insana
Hələ opera da
Yazıblar ona.

Allahım, lütf elə
Səcdə qılmağa,
Qadir məhəbbəti
Qaytar insana.
Ürək istəyini
İncə çalmağa,
Əzəldən bəzəkdir
Sevgi cahana.

Gözlərdən yaşları
Biz silə-silə
Qayıdaq sevgiyə,
Allah, lütf elə!

26 iyul 2004

SƏN GƏLƏN ZAMAN

Əsdikcə bağçamda
Sərin bir külək,
Qızılgül parlayar,
Kollarda tək-tək.
Uca ağaclarım
Səcdə edəcək
Sən gələn zaman.

Bir boy uzanacaq
Heyva ağacı.
Ağ-yaşıl yarpaqdır
Başının tacı.
Yollara baxmaqdır
Onun əlacı
Sən gələn zaman.

Meynələr qol atıb
Torpaqlar üstən
Quşlar haray salıb
Orda həvəsdən.
Qorxma civilti
Hay-küylü səsdən
Sən gələn zaman.

Nurlu – günəbaxan –
Bağçaya bəzək.
Əncir ağacı da
Küləkdən kömək.
Əncir hələ kaldır –
Bəlkə dəyəcək,
Sən gələn zaman.

Narın da qızıldan
Ulduzları var.

Əfsus, seyrək-seyrək
Bu il barı var.
Qopar qəlbim kimi,
Dəymiş narı var
Sən gələn zaman.

Salamla baş əyən
Günəbaxan görərsən,
Günəşdən üz döndərib
Sənə baxan görərsən.
Arxaya çevrişən də
Sənə baxan
Günəbaxan görərsən,
Sən gələn zaman.

25 iyul 2004

QIZIL YELKƏN

Zülmət üfüqlərdə solğun bir işıq,
Təbiət göylərə ulduzlar düzür.
Dünən Ay bütövdü,
Bu gün yarımçıq.
Sanki qızıl yelkən çöpəki üzür.

Ulduzlar parlayıb düşür qayığa
İstəyir yelkənlə sahilə çıxa.
Yelkən qucaqlaşır karvan yoluyla
Yof alıb gedir.
Sanki qol-boyundur cıraqban Ayla,
Göylərə qızıldan iz salıb gedir.
Elə bil İlahi bir əfsanədir.

Səhər... Günəş doğdu, rənglər itdilər
Göylər mavi-mavi, sönüb ulduzlar.
Ulduzlar yelkənə hara getdilər?
İlahi, aç mənə bunda nə sirr var?
Bir qızıl qayığa möcüzə kimi,
Min-milyon ulduzlar sığa bilərmi?

8 sentyabr 2003

TOYQABAĞI DÜŞÜNCƏLƏR

Sevginin əlində
Zərif oxu var,
Tuşlayır ürəklər
Qovuşsun – deyə.
Qəlblərin arzusu
İnam, etibar,
Sevənlər mələk tək
Ucalsın göyə.

Bir könül tənhadır
İki qəlb xoşbəxt.
Onların yol açır
Zaman ilə vaxt.

Onlar mələklərin
Qanadlarında,
Sırrını öyrənir
Göy və yerin də.
Nəsil də gözləyir
Öz adlarında.
İnamı bəsləyir
Ürəklərində.

Nişan da taxılır
Nişanə üçün,
Toy-zifaf gecəsi
Qoşa bir ömrün.
Nişan doğmalığın
İlk addımıdır,
Yeni bir dünyaya
Qədəmlər atır.

Əsl şadyanalıq
Məhəbbət eylər,
Kim bunu unutsa
Qəbahət eylər.

Ürəkler qoy sevsin
Bir ömür qəder.
Əllərə əbədi
Qovuşsun əllər.
Birləşsin insanın
Nəcib əməli.
Allah doğma etsin
İki taleyi!
Olsun ailənin
Möhkəm təməli
Polad mətinliyi
Qız zərifliyi.

7 avqust 2004

DƏRMAN VƏ FƏRMAN

Görən necə dözüür
Buna bədənim?
Günlərim ah ilə
Amana dönür.
Bədənimin çoxu
Dərmandır mənim
Maaşın hamısı
Dərmana dönür.

Həkim: – Laxtalanıb,
Təmizlə qanı.
Bal kimi içirəm
Acı dərmanı.

İçirəm nə olsun?
Ürək ağrıyır,
Ayaqlar ağrıyır
Böyrək ağrıyır.

Vaxt vardı çağlayan
Ümmandım, çaydım.
Çıxdığım dağlara
Bir də çıxaydım.

Köçən tək sahilə
Sevimli bağa,
Obaşdan qaçardım
Balıq tutmağa.

İndi heç bilmirəm
Nədəndir bu sirr,
Övladlar Nabranı
Daha çox sevir.

Atamız tənhadır,
Qoy tənha qalsın.
Ümidi tək birçə
Allaha qalsın.

Nə pulu vardısı
Tamam soymuşuq,
Ata sevgisindən
Daha doymuşuq.

Nolsun, bir gün toxdur
Bir gün də acdır
Əlacsız xəstəyə
Aclıq əlacdır.

Çox ölkələr gözdüm
Dərd çəkə-çəkə.
Allahın adıyla
Yaşadım, bəlkə.

Həkimə inam yox,
Dərmana inam.
Yox ömür yoldaşım,
Yox *doğma anam*.
Halallaşıb sabah
Yola düşərdim.
Əbədi dünyaya
Rahat köçərdim!

Nə suyum, çörəyim,
Dərmanım olsun.
Tək alın yazısı
Fərmanım olsun.

10 avqust 2004

AY QƏLƏMİM!

– Niyə susdun ay qələmim,
Mən susuram, sən susursan.
– Gəlir dərdin, gəlir qəmin
Sən yazmağı unudursan.
– Şair, sirri özündə gör,
Alov yoxsa, necə yanam?
– Susmağı da sözündə gör,
Mən ki sənə tərcümanam.
– Ləngəri var ağ yelkənin
Qarşısında tufan çoxmu?
– Ağır keçir günün sənin
Sahil üçün güman yoxmu?
– Arzum ömrün sahilidir,
Yazmaq üçün qəlbim, əmin.
– Axı yazmaq təsəllidir,
Yorulmasın qoy qələmin!
– Göylər parlar çilçıraqla
Yansın qəlbə ulduz-çıraq.
– Sən ilhama könül bağla
Onda ömür uzanacaq.

30 iyun 2004

GÜNƏŞ MƏNƏ NƏ DEDİ?

Nə qədər dünyalar
Çıxır qarşıma,
Uca cahaniyəm
Cahanların mən.
Yer kürəsi dönür
Mənim başıma,
Başına dönürəm
İnsanların mən.

Dünya şöbnəmini
Erkən silirəm,
Mənim məskənimdir
Ən uca qatda.
Deyirlər dağları
Aşib gəlirəm
Yox, aşan dağlardır
Şəfəqim altıda.

Sevirəm səsinə
Gülüşlərin,
Mən öz qüdrətimi
Yerdən alıram.
Yayın istisində
Görüşlərin
Üstünə buluddan
Kölgə salıram.

Gündüz işıq olur,
Gecəyə qara,
İnsan arzuları
Ancaq nurludur.
Bəhər mən verirəm
Əgər bağlara,
Əkib becərənsə
İnsan oğludur.

Haqqı, ədaləti
Yaxşı mənəmsə,
Hərçayı hisslərə
Uyma, amandır!
Səmanın Günəşi
Əgər mənəmsə,
Yerinsə Günəşi
Ancaq insandır.

ANA XALISI

Heykəldir o ömrün
Boz sahilində,
İllərin zəhməti,
Böyük hünərdir.
Rəngbərəng naxışlar
Ana əlində
Arfa telləri tək
Nalə çəkərdi.

Bizi çulğamışdı
Kasıblıq, azar.
Amma ki, sənətin
Görünür yeri.
Dəyər-dəyməzinə
Gedən xalılar
Görəsən bəzəyir
Hansı evləri?

Atam mən uşaqkən
Köçdü dünyadan.
Ana qayğıları
Birə min oldu.
Qəmli bir kəcavə
Apardı zaman,
Anam cavan vaxtı
Saraldı, soldu.

Ağrılar ürəkdə,
Kədər üzündə.
Beli öyilmişdi
Xana üstündə.

Dilində dualar,
Qəlbində inam.
Dağı eridərdi
Könlünün dərdi.

Özü yazı yazmaq
Bilməyən anam
Xalıya ən müdrik
Söz köçürərdi.

Gəldi taleyinə
Acı bir təlaş,
Fəlakət qapını
Çox erkən döydü.
Dörd oğul itirib
Bircə də qardaş,
Ana sənətilə
Üç qız böyüdü.

Anam çəmənlərə
Erkən çıxardı.
İplərə boyaqçın
Güllər yığardı.

Alnından astaca
Təri silərdi,
Onunla düzlərin
Ətri gələrdi.

Boymadərən, sarı çiçək
Dəstə-dəstə ləçək-ləçək.
Bağda bitib nar ağacı,
Budaqlarda ulduz tacı.

Naxışlar dönərdi
Asimanlara
Asiman dönərdi
Kəhkəşanlara.
İlmələrdə qopan
Ulduz tufanı,
Nura boyayardı
Bütün dünyanı.

Mən necə ayrılıım
Qəm illərindən.
Düzlərə çıxıram
Mən səhər-səhər,
Özü çoxdan köçüb
Yer üzərindən,
Ana xalısıdır
Çöllər, çəmənlər.

20-21 iyun 2004

ŞAİR KİMDİR?

Şəri mən yazmıram,
Özü yazılır
Ürəyin dediği
Sözü yazılır.

Sevgi misraları
Düzüm-düzümdür
SİNƏDƏ TİTRƏŞƏN
SİRLİ SÖZÜMDÜR.

Məhəbbət ordadır,
Nifrət də orda
Mən ona dözürem
Soyuqda, qarda.

Ağrını, acını
Qəlbimdir görənlər
Sözlər axınladır,
Mənəm köçürən.

Fikirlər layiqə
Söz mübarəkdir.
Şair mən deyiləm,
Şair ürəkdir!

Uzanır ömrümdən
Sehirli bir yol,
Sənə minnətdaram,
Ürəyim, var ol!

Ey qələm sahibi,
Yaxşıca bil sən,
Ürəksiz yazdınmı,
Şair deyilsən!

21 iyul 2004

DAN YERİ QIZARANDA

Boylanır üfün
Yanar atəşi
Təbiət salama
Durur günəşi
Dan yeri qızaranda.

Dağlar da görünür
Dağlardan yüksək,
Qızıldan tökülmüş
Abidələr tək,
Dan yeri qızaranda.

Şəlalələr uçan
Büllura dönür
Çaylarsa çağlayan
Zər nura dönür.
Dan yeri qızaranda.

Durna qatarları
Yaza xoş gəlir
Durna yox elə bil
Qızılquş gəlir,
Dan yeri qızaranda.

İnsan oğlu erkən
Çatır zəmiyə
Öz halal ruzumu
Tez yığım – deyə
Dan yeri qızaranda.

Yatır nurlu yerə
Bu parlaq səhər
Zərli bir dəryazdan
Qızıl sünbüllər
Dan yeri qızaranda.

Tərini silərək
Oturur insan,
Sonra da göylərə
Üz tutur insan,
Dan yeri qızaranda.

Deyəsən olacaq
Ruzum bol Günəş!
Şükür Allaha!
Sən də ki, var ol Günəş,
Dan yeri qızaranda.

17 iyul 2004

HARAY

Öz nəslini dahi sayıb
Dahi olandan, haray!
Mərtəbəsiz mərtəbədən
Haray salandan haray!
Yaltağın özü yaltağa
Yaltaq deyəndən haray!
Uca-uca rütbələrə
Boyun öyəndən haray!
Oğru gəldi mən qaçdım –
Haray – səsindən haray!
Cibindəki oğurluq
Pul kisəsindən haray!
Rüşvətxor dedi ki, rüşvət
Yamanca artdı, haray!
Özü alan rüşvətə
İndi ikicə qatdı, haray!
Şəxsin on-on tikdirdiyi
Zərli saraydan, haray!
Gur haray bağırarlardan
Coşan haraydan haray!
Nəbi, sənin ürəyindən
Axıb gəldi bu haray!
Bəlkə...Bəlkə...
Haradasa eşidildi bu haray!

19 iyul 2004

ÖZÜM ÜÇÜN AĞI

O qədər əzaba
Sinə gərmişəm.
Yaxşılıq eyləyib
Pislik görmüşəm.

Boyun əyməmişəm
Kimsə önündə,
Gah coşub, gah susub
Gah çağlamışam.
Heç kim ağlamasın
Vida günündə
Mən özüm özümçün
Çox ağlamışam.

Əzablı ömrümün
Qışı, qarı var.
Heç kimdən etmədim
Dünyada giley,
O qədər yubiley
Həvəskarı var
Dedim istəyəne
Qalsın yubiley.

Ürəkdə zülmətdir
Göydə çıraqban,
Mənim doğma kəndim
Qanım, canımdır.
Çatsın layiqlərə
Fəxri xiyaban,
Mənim xiyabanım
Xırdalanımdır.

Atamın yanında
Basdırın məni
Daşıma "şairdir"
Yazdırın mənim.

Atamı doyunca
Görmədim axı,
Üfûq kölgəliydi,
Gecələr qara.
İtirdim mən onu
Lap uşaq çağı.
Mən karvan yoluyla
Uçaram ora.

Nəfəsi üzümdə,
Adı dilimdə,
Bəlkə onda bitər
Yetimliyim də.

Qoşa Ələkbərle
Sadiq yarıma
Həsərtlilər kimi
Mən rast gələrəm.
Müqəddəs Allahdan
Balalarım,
Ömür arzulayıb
Sağlıq dilərəm.

Qəlbimdə dərdləri
Bitər aləmin ...

Amin!!!

5 iyul 2004

TƏNHA DURNA

Qatarın tələsdi,
Sənmi ayrıldın?
Bəlkə də yorulub
Yollarda qaldın?
Kimi axtarırsan
İndi, a durnam,
– Sanki bir ah çəkdi
Şehirli dünyam.

İpək qanadını
Açıb gedirsən,
Söylə, hara belə
Uçub gedirsən?
Sənin harda qaldı
Baharın, yazın?
Durna da dünyada
Tənha olmasın!

Birdən göyə qalxdı,
Yerə şığıdı,
Sanki üfüqlərdə
Bəyaz nurdu o,
Nidası mahnıydı,
Yoxsa ağıydı?
İlkin nəğməsini
Oxuyurdu o.
Beləcə ah çəkib
Son nəfəsiylə –
Əsrə vida dedi
İlk nəğməsilə.

27 iyul – 23 avqust 2003

AĞILLI GƏMİ

Səma mənim, dünya mənim,
Dünya boyda derya mənim!
Tüğyan etmə bu qədər sən,
Zərif mehdən titrəyərsən.

Mən deryada doğulmuşam.
Dalğalarla bir olmuşam.
Oynadacaq səni külək,
Ağ köpüyə çevirəcək.

Qəzəbli fırtına
Tutub aləmi.
Dalğadan dalğaya
Adlayır gəmi.
Sükançının mətin səsi
Xoş nəgmə kimi!

Dəli fırtınanı
Susdurur sözü,
Mehriban səsi,
Bir də gəmissi.

Ağappaq köpüklər
Halqa halqadır.
İndi gəmi özü
Beyaz dalğadır.
Balıqlar oynayıb,
Rəngbərəng, xallı...
Fırtına güclüdür,
İnsan ağıllı?

15 iyul 2003

GƏLDİN SƏN

Oğlum Hacı Arzunun qızı Gülarə üçün

İllər boyu biz gözlədik
gəldin sən
Bir dünyalıq səadətə
güldün sən
Atan sənə anasitək
ad verdi,
Anan sənə üreyindən
od verdi.
Atan sanki yetimlikdən
qurtardı,
Göydə durna çarpaq qatar-qatardı.
Bəlkə elə durnalarla
gəlmisən,
Onunçun da saçı ipək
kimisən.
Böyü ata, analı sən,
özizim,
Doğmaların doğmasıyan
sən bizim.
Əgər adı qoyulana
bənzəsən
Dünya sevinc verəcəksən
bizə sən.
İndi onun məhəbbəti
səndədir.
Sədaqəti, mərhəməti
səndədir.
Qoy səcdənə əyiləm mən
dünyada,
İndi tənha deyiləm mən
dünyada!

12 noyabr 2003

TƏNHALIĞIN ELEGİYASI

Fikir ağır...
düşünürəm bir anlıq,
bəlkə mənim
yaşamağım hədədir.
Gecələrim
gecələrdən qaranlıq,
Gündüzlərim
gecələrdən betədir.
Yuxularım
yuxu deyil, qorxudur.
Dərman üstdən
dərman içim, xeyri yox,
Ahlaramı
göylər udur, yer udur,
Nədəndirsə,
ilham küsüb, şəri yox.

Yaxşılara
 mehribanam özəldən,
Yaltaqlara,
paxıllara nifrətəm,
Dostlar uçub
hara gedib görəsən
Gülər üzə,
şirin sözə həsrətəm
Yer qovuşub,
göy qovuşub sükuta,
Tənhalıq da
asta-asta adlayır.
Ürək batır
qara-qara buluda,
Kimsəsizlik
şimşək olub odlayır.
Nədir gəlib
çarpayıma qonan nur

Bir İlahi
şəfəq saçır otağa.
De, bu anda
qəlbim ondan nə umur?
Ulduz gəlib
tənhalıqı qovmağa?
Ulduz yandı,
sakit otaq nurlandı
Bir ulduz da
insan üçün hayandır!

25-26 oktyabr 2003

HƏSRƏT

Xəstəyəm.
Qalmışam dağlara həsrət,
Uca zirvədəki
Ağ qara həsrət.
Ulduzam.
Baxıram mən aya həsrət,
Qurumuş vadiyəm,
Gur çaya həsrət.

Eyvandan günlərlə
Baxan qız hanı?
Mənə həsrətliyə
Mən özüm həsrət.
Onu axtarıram
Gəzib dünyanı,
Əfsus ki, gecikmiş
Son sözüm – həsrət!

Zaman axıb getdi,
O, harda qaldı?
O, bir həqiqətdi,
Yoxsa xəyaldı?

Dərddir öz əlinlə
Pozulan həsrət,
İllər əqrəbindən
Asılan həsrət!

Nə böyük bəlamış
Bildim cahanda,
Həsrətin özüyçün
Həsrət qalanda!

18 fevral 2004

MƏNİM KƏNDİM – ZİYARƏTGAHIM

Mənim ana kəndim –
Ziyarətgahım!
Haçandır səninçin
Qərubsəmişdim.
Bəlkə elə buymuş
Mənim günahım?
Onunçun yıxılıb
Zəifləmişdim?

Əsayla astaca
Həyətə gəldim,
Yazın gül ətrindən
Heyrətə gəldim!

Ağaclar ucalıb
Heykəllər kimi:
– Bizə sən su verdin
Ana, ay ana!
– Müqəddəs, ətirli
Gözəllər kimi
Göyə qalxırsınız
Ana yanına?

– Sənin gözəl-göycək
Oğul, qızın var.
Onlar az-az dəyir
Gözlərimizə.

– Bu gün meynələrdə
Gümüş, qızıl var.
Burda yerlər təzə,
Göylər də təzə.

Eybi yox, qanadım
Qızım, oğlumdur.

Onların taleyi
Tale yoludur.
Kimə Nabran gözəl,
Kimə Xırdalan.

– Sənin Nigar adlı
Əziz nəvən var!
– Kəndə gedəcəyik
Ana, bəs haçan?
Kəndi istəyirəm,
Şəhərdə nə var?

Gün doğur göylərin
Üfüqlərində,
Bağda cəh-cəh vurur,
Quşlar səs-səsə.

– Onun əsasını
Mən gözdürürəm.
Fəqət anam yoxdur
Yer üzərində.

Birdən saçlarımda
İsti əl gözdi.
Anam hara getdi,
Hara tələsdi?

Yamyaşıl ümmanda
Qaldım yenə tək.
Dolandı dövrəmdə
Yaşıl kəpənək...

12 iyun 2003

MƏNİM CƏNNƏT SAKİNLƏRİM

1. OĞLUM ƏLƏKBƏR

Allaha min kərə
Elə yalvardım,
Sənin görüşünə
Gəlmək üçün mən.
Bir dəfə axirət
Gününe vardım,
Dirildim son dəfə
Ölmək üçün mən.

Nənən də ordadır,
Baban da orda,
Ananla birgəsen –
Bu səadətdir.
Gözümə görünmür
Qış da, bahar da,
Tənhalıq ən böyük
Bir fəlakətdir.

Ayrılıq yaşında
Qalıbdır yaşın,
Biz ömür sürmüşük
Necə dövrəndir.
Xanım, Gülüş bacın,
Arzu qardaşın
Şükür ki, Allahdan
Pak ərməğandır.

Sən mənim dördillik
Qonağım oldun,
Gec gəlib tez gedən
Şehirsən, sirsən,
Məni gözləməkdən
Bəlkə yoruldun?
Cənnət qapısında
Keşik çəkirsən.

Baxışında kədər,
Gözlərində nəm,
Deyirsən: atamı
Haçan görürəm?

Sən «ata» çağırıb
Köçdün dünyadan,
Gecikdi görüşə
Vəfasız atan!

Çalırım qırılmış
Simsiz tarımı,
Haçan bir bulaqdan
Su içərik biz?
Tanrım bağışlasa
Günahlarımı
Tezliklə cənnətdə
Görüşərik biz.

Heç fikir eyləmə
Az qalıb daha,
Şükürlər deyərəm
O gün Allaha!

2. ANAM PƏRİ XANIM

Gətirdin dünyaya
Sən neçin məni?
Qara tellərini
Erkən ağ hördün.
Doğdunmu əzablar
Çəkməkçin məni
Özün məndən böyük
Əzablar gördün!
Beş oğul gətirdin
Cahana, anam,

Təkcə sonbeşiklə
Qaldın bərabər.
Üz tutdun Allaha
Qəlbində inam:
Məni bir eyləyən,
Biri min eylər!

İnsan zəhər uddu,
Qəmlər yedi də,
Mərd atam Ələkbər
Köçdü dünyadan.
Dayım Qəzənfər də
Otuz yeddide
Köksündə güllələr
Köçdü dünyadan.

Bir nəvən doğuldu –
Atam adında,
Sevincdən sığmadım
Dörd il cahana.
Fəqət, uçdu nəvən
Quş qanadında
Bu gün yanındadır
Cənnətdə, ana!

Yanına gəldi ki,
Sonra gəlinin,
Azalsın kədərin,
Azalsın qəmin.

İnsan girovudur
Qara günahın,
Tale saxlamasın
Kölgədə məni.
Ulu mərhəməti –
Qadir Allahın
Sizə tez çatdırdı
Bəlkə də məni.

3. ÖMÜR YOLDAŞIM GÜLARƏ

Çekdim yer üzünün
Əzabını mən
Qara rəngdə gördüm
Sabahlarımı.
Yazdım «Qəm dəftəri»
Kitabını mən,
Dedim: Bəlkə yudum
Günahlarımı.

Könüldə atəş var,
Ürəkdə ah var,
Onların önündə
Səcdəyə əyil!
Fəqət sonra bildim
Elə günah var,
Su ilə, tövbəylə
Yuyulan deyil!

– Ay Nəbi, sözümlü
Sənə deyirəm,
Yox Ələkbər nuru,
Lalə çırağı!
Mən məgər xəstəyəm?
Mən dərddə çəkirəm:
Çox erkən itirdim
İki uşağı.
– Yox, sənin həyatda
Bir nəslin vardır,
Dünyaya övladlar
Gətirmisən sən.
Hərəsi bir uca
Məğrur çinardır
Onları igid tək
Yetirmisən sən.

Sözü Ələkbərin
Orda bal dadır,
Lalə qızıcığaz da
Qucağındadır.

Arzum var,
Günahlar
Bağışlanarsa,
Cənnət kölgəsindən
Qoşa keçərik.
Uludur insanın
İnamı varsa:
Biz kövsər suyundan
Birgə içərik.

4. ATAM KƏBLEYİ ƏLƏKBƏR

Anam danışdı
Uzaq keçmişdən!
– Atan Kərbəlaya
Piyada gedib.
Doyunca o, səni heç görməmişdən
Sən ki, əbədi həyata gedib.

Atam adlarayaq
Dərə, təpə, düz,
Altı ay yol keçib gecəbəgündüz.
Dövrən verdi mənə
Qartal qanadı,
Atam çağırırdı
Haraya çatdım.
Doğma Ələkbərin yetim övladı
Mən üçcə saata oraya çatdım.

Başımız üstünə
Od töküb zaman,

Anamda ata tək
Qüdrət və mərdlik.
Atam mən uşaqkən
Köçüb dünyadan
Düşünüb haçansa
Görüşəcəyik.

Axdı gözlərimdən
Yaş gile-gilə,
Dedim ki, nə əziz
Yerdə görüşdük.
Gümüş barmaqlıqlar
Hərərət ilə
Elə bir son qoyub dərdə, öpüşdük.

Nurani bir qoca
Yanaşdı mənə,
Elə bil burdaydı Xırdalan kəndi.
Məni həsrət ilə basdı köksünə
Bəyaz saqqalında yaş gilələndi,
Gözümdə al-qızıl lələlər bitdi,
Tanrı bu xəyalı, ya həqiqətdi?

Bir ata ömrünü
Uzadım deyə,
İki ata ömrü yaşamışam mən.
Sənətdə öz sözüm, öz adım deyə,
Əsrin dərd yükünü daşımışam mən.

Erkən başı üstə
Şimşək çaxsa da,
Qeyrəti illərdən illərə çatdı.
Onu çinar kimi tufan yıxsa da
Təzədən göyərək qol-budaq atdı.
Yaşamadım ancaq yaşamaq üçün,
Yaşadım atama oxşamaq üçün.

SORUŞMA

İnsaf oldu, –
Din saf oldu.
Görüş gözləyirsən
Ayrılıq gəlir,
Ürək həzin-həzin
Dinir, soruşma!

Günəş dünyalara
Nur səpələyir
Niyə dağ dalında
Sönür, soruşma!

Neçin sevənlər də
Sevməyənlər də,
Eşq üçün səcdəyə
Enir, soruşma!

Qəlbə acı kəder
Nədir, soruşma?
Ömür asta-asta
Gedir, soruşma!

Kimin mələk ruhu
Uçur göylərə,
Kimə daş altına
Enir, soruşma!

Torpaqda sal buza
Dönür, soruşma!
Belədir dünyada
Ömür, soruşma!

**SİZƏ SALAM OLSUN,
MƏNƏ ƏLVIDA!**

Mənim əcəl adlı
Bir gözləməm var.
Bəlkə ondan sonra
Sirli aləm var.
O aləm nədir?
O ancaq Allahın
Öz əmrindədir.

Ürəyim sızlayır
Ürəklər üçün,
Ürək boş yuvadır
Diləklər üçün.

Bəs nəyi anırsan,
Satqın dostları?
Qoltuğa sığınan
İtirər arı!

Ona çatmasa da
Milletin əli,
Amma ki, çağrılır
Millet vəkili!

Mən yerə, mən göyə
Dedim misralar.
Bu gün yatır qəlbə
Yetim misralar.

Nə qədər ömrümə
Gəlib qan-qada,
Dərdi edam üçün
Dardan asmışam.

Sanardım yazaram
O dünyada da.

Fəqət bu dünyada
Artıq susmuşam.

Bildim ki, həyatda
Susan bir ürək,
Artıq o dünyada
Heç dinməyəcək.

Yazmaq da, pozmaq da
Demək hədəmiş,
Ürək, sənin vəfan
Bura qədərmiş?

Dostlara qoy yaxın
Gəlməsin ölüm,
Qarıyıb, qocalıb
Tarix olsunlar.

Sevincim yoxdur ki,
Dostlarla bölüm
Barı dərdlərimə
Şərik olsunlar.

Qaçmaz qanunundan
Kimsə həyatın,
Dayazda üzmedim,
Dərində batdım.

Kaş ömrün sonuna
Siz çox gec çətin,
Keçdim addım-addım,
Mən axır çətdim!

Həyatın zəngindən
Gəlir son səda,
Sizə salam olsun,
Mənə olvida!

QARDAŞIMIN TARI

Necə də tufanlı,
Dərdli zamandı,
Necə də bənzərdi
İllər illərə.
Deyirlər mehriban,
Zərif cavandı,
O, mizrab vurardı,
Zərif tellərə.

İyirmi iki yaşlı
Müəllim, tarzən
Öz xəstəliyini
Bilirdi erkən.
Zəif ürəyinə
Təskinlik üçün
Tellər sızlayardı
Kədərlə, küskün.

Dörd qardaş dünyadan
Köç etdi getdi,
Bütün ailəyə
Bu müsibətə.
Dərdini hamıdan
Gizlərdi qardaş,
Fəqət öz vaxtını
Gözlərdi qardaş.
Yetmiş ilə çatır
Tanılmır o tar,
Kimdədir, hardadır
O tar, yadigar.

Ya Rəb, tapılırdı
Əziz ərmoğan,
Asardım evimin
Baş divarından.
Sanardım qardaşım

İndi gələcək,
Sırlı bir mənada
Tar dillənəcək.
Tellərdən sızacaq
Faciə və qəm,
Uzaq qardaşımı
Eşidəcəyəm.

Ölüm nə tez gəldi
Söylə, a Tanrı,
Susdurdu qardaşı,
Susdurdu tarı.
Hələ yer üzündə
Kam almamışdı,
Sevgi nəğməsinə
O çalmamışdı!
Ah, necə vəfasız
Olurmuş həyat?
Onun sarı simi
Qınıldı heyhat!

O, gəlir gecələr
Yuxularıma,
Tellər də çökür
Onda tarıma,
Schirli səs düşür
Yerə, havaya.
Sarı sim bir tufan
Salır dünyaya.

Bəlkə ürəyimə
Təskinlik üçün,
Mehriban danışır
Sarı sim bu gün.
Dinir ilk yalandan,
Sən həqiqətdən,
Sarı sim hay verir
Əbədiyyətdən...

GÜNƏBAXAN

Bacım oğlu İsmayıl

Günəş üfüqlərdən
Boylanan kimi
Günəbaxanlara
Salamlar deyir.
Günəbaxanlar da
Oyanan kimi
Dillənir: – Ay ana
Sabahın xeyir!
– Bir gecə ayrıldıq,
Darıxmısınız?
– Sənsiz baş əyirik
Biz yerə yalnız.
– Mənim zərrələrim
Sizsiniz axı,
Siz öz nurunuzla
Öpün torpağı.
– Yerdə insanlar var
Gecə də oyaq,
Əkib sulayırlar
Bizi, solmayaq.
– İnsan eşqi yerə,
Göyə də çatır,
Hər insan qəlbində
Bir günəş yatır.

Günəbaxanlara
Baxan insanlar.
Dünyada ən böyük
Savab qazanar.
İki Günəş üz-üzə,
Bəzək verər gündüzə.

Mərd insan müqəddəs
Zəhmət çəkəndir,
Günəbaxan ekən
Günəş ekəndir.

11 iyul 2004-cü il

GÖZƏLLİK ALINIB SATILAN ZAMAN

Sevgilər itirib
Zərurətini,
İçilən andlar da
Həqiqət deyil!
Müəllim tələbə
Bəkarətini
Dollara alırsa
Fəlakət deyil?

Kimse güdür ciblər
Səxavətini,
Onu düşündürən
Məhəbbət deyil!
Nazir katibənin
Od şəhvətini,
Zorla söndürürsə
Cəsarət deyil!

Dubaya satılan
Nadir gözəllər,
Məgər ki, dünyada
Rəzalet deyil!
Zərif bədənləri
Didən cod əllər
Tanrı qarşısında
Cinayət deyil?

Çirkin girdablarda
Boğulur insan,
Onun köməyinə
Sən yetmə, Allah!
Sevgilər alınıb
Satılan zaman,
Belə günahları
Əfv etmə, Allah!

29 iyun 2004

YUXULARDAN YUXULARA

Nə zaman görmüşəm,
Səni nə zaman?
Hər an sığınmışam
Etibarına.
Sən hələ dünyaya
Göz açmamışdan
Gəlirdin astaca
Yuxularıma.

Cahan gur işıqla
Elə oldu ki,
Qoşdum zirvələrdən
Mən düzə kimi.
Özüm də bilmirəm
Necə oldu ki,
Birdən gördüm səni
Möcüzə kimi.

Kədərle qarışıq
Sevinc duydu mən,
Baxanlarsa, məni
Bəxtəvər sayır.
Eyni bir taleli
İnsanlar görən,
Nə üçün dünyada
Ayrı yaşayır?

Başqa bir ümid də
Oyanır məndə,
Sən də sığınarsan
Etibarına.
Bəlkə mən dünyadan
Köçüb gedəndə,
Gələrəm astaca
Yuxularına!

30 yanvar 2002

FÜZULİ İLƏ SÖHBƏT

Tənha oturmuşam nə vaxtdan bəri,
Elə bil sönmüşdür ilhamın odu.
Təkcə ürəyimin döyüntüləri,
Yenə aram-aram pozur sükutu.

Yol alıb sinəmdən min bir söz keçir,
Fəqət o ustada layiq görmürəm.
Gözümdən yamyaşıl dərə, düz keçir,
Niyə çiçək dərib çələng hörmürəm?

Dinlədim quşların tərənəsinə,
Sanki birdən-birə sərin meh əsdi.
Eşitdim kiminsə ayaq səsinə,
Sanki doğma bir əl saçımnda gözdi.

Mehriban baxışlar bulaqtək duru,
O çal qaşlar isə qartal qanadı.
Nurani üzündə hikmətin nuru,
Tanıdım, tanıdım böyük ustadı.

O dindi: "Görürəm, haçandır ki, sən
Kağızlar içində qurdalanırsan.
O nədir, şeirdir yazdığın deyən,
Sən də şairmisən, ay cavan oğlan?"

Baxdı lap gözümün içinə şair,
Dilləndim astaca, ürəyimdə qəm:
– Şair deyəndə ki, axı nə şair,
Min şeir yazanın biri də mənəm.

– Bəli, mən bilirəm şairlik nədir,
Kimi doğru yazır, kimisə yalan.
Son sözü xalq deyir, zaman söyləyir,
Şair ki, olmayır hər şeir yazan.

Kim ki, öz elinin dərini bildi,
El onun ömrünü uzadacaqdır.
Kim ki, öz elilə ağladı, güldü,
El onu qəlbində yaşadacaqdır.

Könlüm bu torpaqdan ayrı deyildir,
Şairin ürəyi ilhamsız olmaz...
Şeir deməmişəm mən dörd yüz ildir,
Ürəyim doludur, deyim, sən də yaz.

Məndən uzaq oldu doğma Vətənim,
Daşını ləl bildim, torpağımı dürr.
Demə, misralarım sızlayır mənə,
Ürək gülməyəndə şeir də gülmür.

O dedi, danışdı, çatıldı qaşlar...
O dedi, o baxdı, mən isə yazdım...
O dedi, əridi zirvələrdə qar...
O dedi gün çıxdı
Mən isə yazdım.

ÜFÜQLƏR

*Qürbətdə qərib şadman olmaz imiş,
Heç kimsə qəribə mehriban olmaz imiş.*
Füzuli

– Bağdad üfüqləri çənli, dumanlı,
Vətən üfüqləri necədir, görənlər?
Ürəklər, diləklər ahlı, amanlı,
Qərib bir yolçuyam bu yollarda mən.

Həsretdir üfüqlər şəfəqə indi,
Gedirəm sehri, siri, aləmdə.

Deyirəm: çataram üfûqə indi,
Silinər qəlbimdən kədər də, qəm də.

Gedirəm, üfûqlər gedir mənimlə,
Üfûqlər ardında üfûqlər durur.
"Həyat zarafatını edir mənimlə?"
Hər kədər dalında min kədər durur.

Böyükdür arzusu eşqin, sənətin,
Diləklər çağırır xoş səhər kimi.
Yoxdur nəhayəti qəmin, həsrətin,
Bu sonu görünməz üfûqlər kimi.

Çox getdim, çox gözdüm, nələri gördüm!
Gah dayaza düşdüm, gah da dərinə.
Ömrün üfûqünə çatsa da ömrüm,
Çatmadım arzumun üfûqlərinə.

EŞQ VƏ SƏADƏT

*Məndə Məcnundan füzun aşılıq istedadı var,
Aşiqi-sadiq mənəm, Məcnunun ancaq adı var!*
Füzuli

– Çeşməli dağlardan, sulu dağlardan,
Keçdim məhəbbətin dağı sinəmdə.
İki rəng yaradıb görüm ki, dövrən,
Qarası sinəmdə, ağı sinəmdə.

Eşqə ürəyimi pərvanə saydım,
Getdim yana-yana dünya üzündən,
Mən özüm min dəfə ağlamasaydım,
Leysan yağardımı Leyli gözündən?

Dərdli yollarıma çökdü qaranlıq,
Aya, ulduzlara açdım sırımı.
Əgər sevməsəydim Məcnundan artıq,
Məcnunum bu qədər sevilərdimi?

Eşqin o çağlayan, coşan dənizi,
Gör necə dərindir, necə dərindir!
Dedim: sədaqətdir məhəbbət özü,
Dedim: məhəbbət də sadiqlərindir.

Toxundu atəşlər gülə, yandı ki,
Sevgini zarafat sanan olmasın!
Füzuli ah çəkib belə yandı ki,
Bir də onun kimi yanan olmasın!

MƏNİM ÜRƏYİM

*Könüldə min qənim vardır ki,
pünhan eyləmək olmaz.*

Füzuli

– Hər payız dərdimi pıçıldayaraq,
Tökülür ağacdan sapsarı yarpaq.
Dinlə, o həsrətlə səslənən qovaq,
Mənim ürəyimdir, mənəm ürəyim.

Məhəbbət sonsuzdur, ömürsə qısa,
Nə ola, sədaqət əbədi qalsa!
Kimin ürəyində bir tel qırılsa,
Mənim ürəyimdir, mənəm ürəyim.

Üzlərdə, gözlərdə sevgi oxunur,
Məhəbbət ürəkdən ürəyə qonur,

Gözəllər gözündə o atəş, o nur,
Mənim ürəyimdir, mənim ürəyim.

Bulağam, suyumdan doyunca için,
Çəmənəm, mehriban-mehriban keçin.
Min çiçək içindən bir lalə seçin –
Mənim ürəyimdir, mənim ürəyim.

Nəbinin qəlbində min bir dilək var,
Çələng toxumağa gül var, çiçək var,
Nə qədər dünyada sevən ürək var,
Mənim ürəyimdir, mənim ürəyim.

ETİRAF

*Nə mülkü mal mənə çərx versə məmnunam,
Nə mülkü maldan avarə qılsa məhzunam.*

Füzuli

– Sevmədim dünyada qızıl-gümüşü,
Dedim ki, vüqarım etibarımdır,
Gözəl sevgilimin şirin gülüşü,
Mənim dövlətimdir, mənim varımdır.

Sevmədim dünyada şanı, şöhrəti,
Onları həyatda əfsanə sandım.
Bax, həmin dediyim varı, dövləti,
Öz ürək qanımla özüm qazandım.

Axtarıb gəzərəm könül yarımı,
Gəzərəm ömrümün baharı kimi.
İstəsə sevgilim göz yaşlarımı,
Düzərəm boynuna mirvari kimi.

Nadan qulaq assın qoy yaxşı-yaxşı,
Sevgi sevincimdir, sevgi qəmimdir.
Bir ala gözlünün odlu baxışı,
Mənim cənnətimdir, cəhənnəməmdir.

Nəbiyəm, bir dağam başı qarlıyam,
Demə: zirvəmdəki o duman nədir?
Bütün varlılardan daha varlıyam,
Dövlətim məhəbbət, varım sevgidir.

SƏBA YELİ

*Nə yanar kimsə mənə atəşi-dildən özgə,
Nə açar kimsə qapım badi-səbadan qeyri.*

Füzuli

– Qapımı döydülər, "Buyurun" dedim,
Səslədim, içəri gələn olmadı.
Qapımı astaca bəs kim açdı, kim?
Gözlədim, içəri gələn olmadı.

Xəfif səs eşitdim yanımda birdən,
O səs haradansa mənə tanışdı.
Dayandım, ayağım qopmadı yerdən,
Sanki dilə gəlib kimsə danışdı:

"Kiçik damla" idim Kür çayında mən,
Yazda buxarlanıb qalxdım dağlara.
Yoruldu bu uzaq yollarda, bəzən,
Qondum, dincəlməkçin, göy budaqlara.

Bir günə qoşuldum səba yeline,
Elə bil Kür özü mənimlə gəldi.

Doğma şairimin uzaq elinə,
Xalqın ürək sözü mənimlə gəldi.

Dinlədim... Gözümdən
Keçdi duman-çən,
Çağladı könlümün eşqi, həvəsi.
Dedim: "Səba yeli, sən xoş gəlmisən,
Ey Odlar yurdunun sərin nəfəsi!"

Dilində Vətənin səsi, sorağı,
Dağımı, daşımı dolaşdın mənim.
Kədərli, qüssəli bu səhər çağı,
Yaxşı ki, qapımı sən açdın mənim!
Zülmət çulğalayıb həyat yolumu,
Dünya acımayır ürək ağrımına.
Gəl, gəl, geniş-geniş açım qolumu,
Səni, səba yeli, basım bağrımına.

...Qəmləndim, sevindim, ağladım, güldüm
Süzüldü göz yaşım yanaqlarıma.
Sanki Vətənimlə üz-üzə gəldim,
Deydi Kürün suyu dodaqlarıma.
Səsləndi rıqqətlə sinəmdə ürək,
Sandım könül sözüm dünyaya çatdı.
O gün səba yeli yorğun yolçutək
Elə bil baş qoyub qəlbimdə yatdı.

...Füzuli danışdı,
Füzuli susdu,
Duydum nəfəsini ilk bahar kimi.
O şerin, sənətin vüqarlı dostu
Çəkildi, gözümdən xəyallar kimi.

O məni dindirdi şirin dil ilə,
Sonra şəfəq olub o uçdu, getdi.

Elə bil gəlmişdi səba yeliylə,
Səba yeliylə də sovuşdu getdi!

Baxdım... Sakit otaq...
Yenə təkəm mən,
Bəs niyə qəlbimdə atəş var indi?
Kimsə yox... Amma ki, görüşümüzdən
Durur bu şeirlər yadigar indi.

1958.

KİTABLAR VƏ ƏZABLAR

(*Poemadan parçalar*)

Mənə doğmasınız, mənə yadsınız!

Kitablar – həyatda
yanar işıq tək,
Səması ucadır,
üfqü sonsuz.
...Bir vaxt əlinizdən
tutdum uşaq tək,
İndisə əlimdən
siz tutursunuz.
Kitab səadətdir,
kitab zülümdür,
Kimə ölməzlikdir,
kimə ölümdür.
Ürək səsi gəlir
səhifələrdən,
Qandan damla-damla
sızan sizsiniz.
Məgər mən yazmışam,
sizi məgər mən,
Mənim bəxtimi də
yazan sizsiniz.
Kitab kim deyir ki,
şöhretdir yalnız.
Kitab məgər ömrə
qənim deyildir?
Yox, sizin həyata
göz açdığınız
Yuxusuz gecələr
mənim deyildir!
Ey mənim, yox ikən
var olanlarım,
Var olub

Dünyaya

car olanlarım!
Niyə baxırsınız
soyuq-soyuq siz,
Məgər sinənizdə
Sönüb odunuz?
Doğulub göylərdə
səssiz-səmirsiz,
Bəlkə də hazıra
nazir oldunuz?
Bunu bacarmazdı
şair olan kəs,
Siz ki, yoğrulduz
sehrdən, sirdən.
Siz bir saraysınız –
məğrur, müqəddəs
Onu mənmi tikdim
sözdən, sətirdən?
Mənə doğmasınız,
mənə yadsınız.
Siz ki, məndən ayrı
bir həyatsınız.
Duyğular –
şübhənin mənəngənəsində,
Bəzən sürünmüşəm
mən dizin-dizin.
Doğma oxucular məhkəməsində,
Tənqid mənim olub,
təriflə sizin.
O qədər doğulub
naşı misralar,
Əlimlə onlara
məzar qazmışam.
Gəlib ilahidən
yaxşı misralar,
Ancaq pislərini
özüm yazmışam.

Müqəddəs kitablar,
 öziz kitablar,
Nə söz götürmədim
 mən sözdən ötrü.
Məndən ömür alan
 mənsiz kitablar,
Əsdim yarpaq kimi
 mən sizdən ötrü.
Tanrım, bu sözü də
 cahana çatdır,
Sevgi qəlbə olsun,
 üzdə olmasın.
O xalq azaddır ki,
 dili azaddır!
Qoy söz azadlığı
 sözdə olmasın!
Bir dostun əlindən
 üzülüb əlim,
Fikrini yad etmək
 fəqət mümkündür:
– Sabah öləcəksə
 əgər ki, dilim,
Ey Tanrım,
Sən məni
 bu gündən öldür.
Gün keçir,
İllərin
 gur dalğasında,
Bağlıyam şərə mən,
 şəriyyəyə mən.
Bir ulu məbədin
 astanasında,
Gəlirəm əbədi
 ibadətə mən.

Dilə ibadət

Sənsən ucalığım,
 sənsən qürurum,
Mənim ayrılığım,
 görüşüm də sən.
Gecədən süzülən
 ağappaq nurum,
Gündüzdən boylanan
 Günəşim də sən,
Ay ana dilim!
Göylər layla desin,
 dağa baş qoyum,
Mənim intizarım,
 nigaranımsan.
Həsret səhrasında
 bir içim suyum,
Sevgi qitəsində
 gur ümmanımsan,
Ay ana dilim!
Səndən uzaqlarda
 biz qaldıq yetim.
Ancaq səslənirdin
 yuxularda sən.
Bəlkə müvəqqəti məğlubiyyətim, –
Amma ki, əbədi bir təntənəmsən.
Ay ana dilim!
Yaralar təzədir,
 yaralar dərin,
can qoyduq, tər tökdük
 elimiz üçün.
Dilini kəsdilər
Dil deyənlərin,
Dil deyib ağladıq
 dilimiz üçün,
Ay ana dilim!

Xoşdur hər çəmənini,
çölün öz gülü,
Çəmənlər gül açsın
baharla, yazla.
Gəlin yaxşı bilək
biz iki dili,
Ancaq, ikidilli
olmayaq əsla!
Ay ana dilim!
Durur arzularım
hələ gözümde,
Neçə deyilməmiş
söz də qalıbdır.
Uca bayrağımsan,
dünya üzündə,
Səndə güllələrdən
iz də qalıbdır.
Sənə nankorluqdan
min qəlpə deyib,
Dilə dəyən yara
hər qəlbə deyib.
Ay ana dilim!
Dil özü –
Ən böyük
möcüzədirsə,
O alıb gücünü
doğma xalqından.
Dostlar öz dilinə biganədirsə,
Nə umaq yadların
soyuqluğundan,
Ay ana dilim!
Əzizdir öz yurdum,
torpağım mənim,
Mən ki, vətən dəyən tərqiyyətəyəm.
Ucal, ey müqəddəs
bayrağım mənim,
Önündə əbədi ibadətəyəm.

Məni bu səcdədən
ölüm ayırar,
Sonra diz çökəcək
övladlarım var!
Ay ana dilim!

Sözə ibadət

Əsrlər atını
erkən çapanda,
Göylər yazılmamış
mavi kitabdı.
Bəlkə insan oğlu
odu tapanda,
Sevincdən, heyrətdən
ilk sözü tapdı.
Zaman həm qəzəbli,
həm mehribandır,
İlk sözü yaradan
ilk yaradandır!
Bəzən illər ilə
gəzdim hər sözü,
Sözlər çıraq-çıraq
alışandımı?
Mənə pıçıldayan
bu qədər sözü,
Daşan sel,
Axan çay,
göy ormandımı?
Hər sözün rəngi var,
hər sözün ətri,
Mən sözü,
Söz məni
məhrəm sandımı?
Mənə pıçıldayan
bu qədər sətri,

Yerdimi, göydümü,
 asimandımı?
Onları mən yazdım
 desəm düz olmaz,
Bir qəlbə bu qədər
 axı, söz olmaz!
Sözlər –
 göz-göz sızan
 bulaqlar kimi,
Tələsir gur axan
 bir çaya dönsün.
Sözlər –
 göz-göz yanan
 ocaqlar kimi,
Ürəklər odundan
 nura bürünsün!
Sözlər –
 göy ağacda
 yarpaqlar kimi,
Qoy uca zirvədən
 uca görünsün.
Mənə müqəddəsdir –
 elin taleyi,
Ürəklər sözlərin
 öz paytaxtıdır.
Millətin bəxtidir, –
 dilin taleyi,
Dilin taleyi də
 xalqın bəxtidir.
Ey söz –
 ən ilahi
 Vətənim mənim
Gücsüzlüyüm də sən,
 qüdrətim də sən,
Sənsən dostum mənim,
 düşmənim mənim,

İşığım da sənsən,
 zülmetim də sən!
Elə ki, dilimdə
 soluxur sözlər,
Sözümə əfsus!
Ürəksiz dedinmi
 ox olur sözlər,
Oxlar da sancılır
Özümə, əfsus!
Sözlərlə ucalan
 sənətə alqış!
Sənəti ucaldan
 millətə alqış!

"Kiçik təpə"nin böyük bəlası

Bəlalı övladım
 ay "Kiçik təpə"m,
Səni vərəq-vərəq
 Gəl, bir də öpəm!
Üç il gözlərimin getdi qarası,
Şirin əzabımı
 kim qaytarar, kim?
Sən "Kiçik təpə"min
 böyük yarası,
İndi də qəlbimdə qövr edir mənim.
Görünməz düşmənlə
 necə bacarım?
Bizim İttifaqda
 nə hay-haraydı?
Hər vaxt gur danışan
 sənətkarlarım,
Qapılar dalında pıçhapıçdaydı,
Qəzəb şərbətini
 içdilər o gün,
Mənim damğam oldu:
 "xalqın düşməni".

Nə kiçik qəlb ilə
ölçülər o gün,
"Böyük müəllimlər"
"Kiçik təpə"ni.
Sinəm yaralandı
od güllələrdən,
İndi insan olan
buna tab getir!
Səhifə-səhifə
məqalələrdən
Təhqirlər yağırdı,
setirbəsətir:
– Mənzum roman yazır,
dünənki uşaq,
Yazır lap yalandan,
qələtdən yazır.
– Bundakı boya bax,
cəsarətə bax,
Qürbəti görməyən
qürbətdən yazır.
(Onda düşünəsən
belə sən gerek:
Ölüdən yazmaqçın
öləsən gerek).
"Nəbi nə ədayla meydana girdi,
Hələ ki, sənətdə bizim meydandır.
Qoymayın o şərə bəyi gətirdi,
Hələ bəy oğlu da baş qəhrəmandır".
Necə dolu kimi yağdı böhtanlar,
Qırdımı bir gəncin əqidəsini?
Bəlkə bir vaxt əli qana batanlar,
Belə batırarmış şerin səsini.
– Kim deyər yolunu
azmayıb Nəbi,
Bizim dövrümüze
bietibarmış.

– Bunu təsadüfən
yazmayıb Nəbi,
Bəylərə xanlara
rəğbəti varmış.
– Görən keçmişindən
nə çıxar baxsan.
O bəy nəslindəndir
özü də yoxsa?
Mənzum roman yazsın,
ziyanlı, uzun,
Özü də İttifaq
katibi olsun!
Böhtan yağdırıldı
mənim adıma,
Sözün ağasısan,
şerin qulusan.
Bir şair nidası
düşdü yadıma
"Bəy oğlu, deməli, köpək oğlusan!"
Ürək!
Necə dözdün
itihama sən?!
Günahsız müqəssir!
Bu necə işdi?
Yaxşı ki, o zaman
37-dən
üç dəfə 7 il
ötüb keçmişdi.
Yoxsa qarışardı
halal-haramla
Qaçə bilərdikmi təzə dəhşətdən?
Hələ yazılmamış
kitablarımla,
Əbədi susardım,
yarı yolda mən.
Beləcə az qaldı
dara çökəlim,

Özüm müttəhimdim,
 sözüm vəkilib.
Hər misra qaldırdı
 Bir sipər kimi,
Hər misra qaldırdı
 Çılğın səsini.
Onda Mehdi Hüseyin
 cəngavər kimi,
Gərdi hücumlara
 öz sinəsini.
Səni axtarıram,
 çatmayır əlim,
Baxıram, gur işıq bir anda sönür.
Sənə rəhmət olsun
 Mehdi müəllim,
İllər arxasından
 yerin görünür.
Yox, yox sağalmamış
 qəfil yaralar,
Dalğa çəkilsə də,
 izləri qaldı.
Fəqət ürəyimdə
 təskinliyim var,
Mən "düşmən" olduqca
 dostum çoxaldı.
Məktublar...
Hər məktub
 Bir qanaddımı,
Məktub – sevinc dolu
 Kainatdımı?
Ateşli əllərdən
 isindi canım,
Sözü dəstə-dəstə
 Nərgizlər dedi.
O, kişi qeyrətli
 Mirvarid xanım,

Zərif cəsarətlə
 mərd sözlər dedi,
İllər – haqsızlara
 "sağ ol" demirlər,
Çoxu sual qoydu
 əsrin adından,
Abbaslar, Familələr,
 Əhməd Cəmillər,
Sonra İsmayillar,
 sonra Qabillər,
Məğrur cavab verdi
 nəslin adından.
Məhrəm duyğuların
 mənəm möhtacı,
Dünyaya məlumdur,
 Məlum dostlarım.
Yaşayan dostlarım
 başımın tacı,
Məğrur abidədir,
 mərhum dostlarım.
Gecə də, gündüz də
 gəlirəm yenə,
Mən o heykəllərin
 ibadətine!
Əsirmi illərin
 soyuq yelləri?
Dumanımı yüksəlir
 ömür dağından?
Axı otuz yaşlı
 gencin kədəri,
Susmur otuz ilin
 uzaqlığından.
Susmur, haray çəkir,
 bu gün biz barı,
Mehriban söykənək –
 ürək-ürəyə.

Bir daha nəşillər
görməsin deyə, –
O ağır
Dəhşətli
ittihamları!
Bir də söyləməyək
sonradan, – əfsus!
Ey böhtan,
Bir dayan,
Ey ittiham sus!
Hər şeyi yerbəyer
Etmirmi zaman?
Haqsızlıq yükünü
həqiqət çəkir.
...Kimse xəcalətli
getdi dünyadan,
Kimse lap bu gün də
xəcalət çəkir.
Ömrü uzun olsun
təki onların,
Yenə görüşürük
biz dostlar kimi.
Çoxdan əfv etmişəm,
mən ki, onları,
Görəsən oxucum
əfv edəcəkmi?

Gecənin qoynunda bu görüş nədir?

Gecənin qoynunda
bu görüş nədir?
O, gəlir qüdrətli
hökmran kimi.
Gözümü yumdummu
o mənimlədir,
Yer kimi, göy kimi,
kəhkəşan kimi.

Bilmirəm heç hardan
O peyda olur,
O ath,
Fikrimse
Piyada olur.
Dinir öz inamı,
Öz məntiqilə.
Ondadır ədalət,
Məndədir xəta.
Onun gecə yarı
Söz məntiqiylə,
Bütün həqiqətlər
yetir isbata.
O açır torpağın,
göyün sirrini,
Məni də özüylə qanadlandırır.
Dəyişir Ay ilə
Günün yerini,
Zöhrə ulduzunu
Axşam yandırır.
Deyir: –Qeyrətdədir
İnsan hünəri,
Deyir: – Özündən küs
Baxtından övvəl.
O dinir...
Dünənim
Qayıdır geri,
Gəlir, gələcək də
Vaxtından övvəl.
Deyir: – Yazılsa da,
göylərdə baxtın,
Sənin taleyindir –
senin torpağın.
Sözlər büllur kimi,
sözlər tərtemiz.
Onun müqəddəsdir

Gözlərində nur,
bəzən toqquşduqca
fikirlərimiz,
uzaq ulduzlardan
qığılıcım qopur.
Qoşa dolanıraq
dağda, aranda,
Sözü düz demədin,
acığı gəlir.
Əfsus ki, o gedir
dan qızaranda.
"Yat" – deyir,
bəlkə də
yazığı gəlir.
Qalır onun daşdan
keçən məntiqi,
Səhərin nuruna
bürünür aləm.
Gündüz məndə olsa,
gecə məntiqi.
Mən bütün dünyaya
əncam çəkərəm.
Gecə... Asimanda
ulduzlar titrək,
Gecə... Yuxu qaçır
yənə gözümdən.
Gecə... O gələcək.
indi gələcək.
Gecə... Qorxurammı
özüm-özümdən?
Yox, yox gözləyirəm,
Yox, yox səsleyirəm.
Yənə sənirlədir sözümlə-sovum, gəl,
Mənim məndən müdrik
Filosofum, gəl!

ANA

(*"Ana", "Bacı" və "Ömür yoldaşı" üçü birlikdə
"Əbədiyyət poemaları" adlanır*)

Uca zirvələrin
ucası anam,
Əsrin bəyaz saçlı
qocası anam!
Batıb günəş kimi,
Solub ay kimi
İllərin qaranlıq dumanında o.
Elə bil yol keçib
Daşqın çay kimi
Dincəlir qocalıq ümmanında o.

Bu axşam saçlarımda
Gəzdi ana əlləri,
İsti ana əlləri.

Boz çinar yarpağıdır
O göy damarlı əllər,
Bir evin dayağıdır
Doğma
Qabarlı əllər!

Üstümdə zaman-zaman
Əsdi ana əlləri.
Neçə dərindən yolunu
Kəsdi ana əlləri,
İsti ana əlləri.

Yənə də saçlarımda
Gəzdi ana əlləri.
Titrədi yarpaq kimi,
Əsdi ana əlləri.

Aşdıım uzaq illəri,
Nur yağdı göyə, yerə,
Məni bir qonaq kimi
Uşaqlıq çağlarına
Apardı birdən-birə
İsti ana əlləri.
Yenə də saçlarımda
Gəzdi ana əlləri.

O əllər
qayğılı,
sakit, mükəddər.

Düşünür...
Anamın fikri hardadır?
İndi xəyalında qalsa da rənglər,
Gözünün şəfəqi xalılardadır.
Hər xalı
Anamın nurlu xəyalı.
..."Sarı rəng – nar qabığı...
Qara rəng – qoz yarpağı..."

O əllər
bir qəlbin
nəğmələrini
Dindirib rənglərə işıq verərdi.
O əllər
hananın ilmələrini
Arfa telləritək dilləndirərdi.
Yenə tellər kimi
Dillən, ay əllər,
Rənglərin dilini bilən ay əllər...

Öpdüm diz çökərək
o əlləri mən,
Anamçün kainat zülmətdir bu gün.
Yerə işıq verən,
Göyə nur verən
Dünya işığına həsrətdir bu gün.

O baxır...
Xəyallar o qədər şirin...
Gəlir yuxusuna gül də, çiçək də,
Təbiət,
Nə böyük qəbahət etdin
Ana gözlərinə qəsd eləməkdə.

O yumur gözünü,
Gedir qocalıq...
Günəşli asiman
Göz önündədir.
O açır gözünü,
Zülmət... qaranlıq...
Qaranlıq bir cahan göz önündədir.

O yatır,
Baxanlar deyir, bəlkə də
Beyaz çarpayıda
Bir qarı yatır.
Qocalıq bağına
düşən kölgədə
Həyatın xəzanlı baharı yatır.

Beş ay keşik çəkən
üç bacım mənim –
Ona üç övladı,
Ona üç həkim,
Qayğı –
üç bacının düşüb payına...
Qayğı –
alındakı inçi tər kimi.
Üç bacı –
Quruyan ömür çayına
Pərişan əyilən söyüdlər kimi.

Əriyir
Sükutda
vaxt gile-gile...

Bacılar növbəylə mürgüləyirlər.

Onlar

öz yuxusuz

gecələriylə

Ana yuxusuna

Keşik çəkərlər!

Üç zərif qanaddır

Anaya üç qız.

Anam asta-asta bir səhər dedi:

– Qızlar,

Əllərimə xına qoysanız...

Bəlkə də yangını götürər, – dedi.

Bir zaman ilməli,

Hanalı əllər,

İndisə gəlintək

Xınalı əllər!

Elə sevinc vardı onun səsinde,

Qaldırdı əlini – oğlum, bax, – deyə.

Elə bil

Son vida

kəcavəsində

Anam tələsirdi gəlin köçməyə...

Hara tələsirdi?

Sonsuz zülmətə?

Hara tələsirdi?

Əbədiyyətə!

Onunçün ay çıxmır,

Gün əyilməyir,

Qatı duman tutub

çölü, çəmənini.

Həyatda məni də görə bilməyir,

Yalnız yuxularda o görür məni.

Görür... yolum kəndin

İçindən keçir,

Dönür uzaqlardan

yanıma illər.

O görmür

Saçıma necə dən düşür,

Necə yazı yazır alınma illər!

Dolaşır saçımda

əlləri yumşaq...

Dillənir:

– Uşağım sınıxıb deyən.

Uşaq,

üç uşağın

Atası uşaq,

Sakit dayanmışam qarşısında mən.

Ana, yerin vardır

Gözlərim üstə...

Elə istədim ki, uşaq olum mən...

Bir də uyumaqçın dizlərin üstə

Uşaq olum mən.

Ömrünün yaz çağı

Qayıtsın deyə

Elə istədim ki, uşaq olum mən.

Gözünün işığı qayıtsın deyə

Uşaq olum mən.

Bir daha laylanı eşitmək üçün,

Elə istədim ki, uşaq olum mən.

Sən məni bir daha böyütmək üçün

Uşaq olum mən.

Səni uca tutum

Cahanda, ana,

Mənə arzu da sən,

Qanad da sənsən.

Sən özün savadsız olsan da, ana,

Mənə ilk müəllim

Həyatda sənsən!

Yazan taleyimi
Titrək əlindir.
Dilim,
Ana dilim
Sənin dilindir!
İlhamım su içib
Sənin qəlbindən,
coşub dalğalanıb
Arzu ümmanı.
Bakıdan uzağa
Getməsən də sən,
Gəzmisən mənimlə
Bütün dünyanı.

Ana, ilk zərrəsi doğma vətənin
İsti qucağından
Başlanır sənin.
Gəzdim yer üzünü
Mən ölkə-ölkə,
Xəyallar dolaşıb
Sən – deyə gəldi.
Gördüyüm hər diyar
Mənimlə birgə
Sənin ayağına səcdəyə gəldi!

Söylə, güneşmisən
Dünya üzündə?
Həyat
Şəfəqinə, nura boyana!
Verdiyən məhəbbət,
Nifrət üçün də
Sağ ol, ay ana!
Mənim düşmənimə
Sən ilk düşmənsən!
Mənim dostumunsa
İlk dostu sənsən!
Qoy dinsin sevenslər

Ana dilində,
Hər kəsdə ana tək
Etibar olsun,
Mənim sevgim üçün
Qoy sevgilim də,
Ay ana,
Tək sənə
minnətdar olsun.

O gün ki,
İlhamla
verdik əl-ələ,
Əbədi atəşlə
Odlandı sinəm.
Dünyada sevinci dəqiqələrlə,
Əzabı illərlə ölçülən mənim.
Bir anın kədəri
Yüz saatındır,
Hardadır
Narahat gecənin sonu?
Sanki mənim üçün yuxu satındır,
Ömrüm bahasına alıram onu.
Uçub
ulduzlara
çatıram bəzən,
Mən yerdən
Göylərə gedən
sorağam.
Elə səksəkəli yatıram bəzən
Yuxuda görürəm
Yenə oyağam!
Belə yaranmışdır
Şairlər, belə!
Dünyanın danışan dilləriyik biz.
Kainat tarının
Zaman əlilə

Tarıma çəkilmış
təlləriyik biz.

O tellər,
O tellər,
Elə kövrəkdir!
Xəfif yel əsdimi
Səslənəcəkdir!

Keçirik...
İzimiz
Aranda, dağda,
Dolama yolları ömür sayırıq.
Əgər kəndirbazlıq bacarmasaq da,
Əsəblər üstüylə addımlayırıq.
Bir ümid iziylə
Min xəyal keçir.
Yollara baxdıqca
Mən yana-yana,
Bəzən
Ürəyimdən
Bir sual keçir:
Niyə şair doğdun
Məni, ay ana?
Mühəndis olsaydım
Pis olardımı?
Qırçın

qayalarla
qardaş olardım.
qarlı zirvələrdə
qurub çadırımı
Sehirli dağlara sirdaş olardım.
Bəs həkim?
Ürəyim

Nura dönerdi
Sönən ömürlərin qaraltısında.
Həyat ulduz-ulduz

Şəfəqlənərdi
Cərrah bıçağımın parıltısında.
Süzülür
Qəlbimə
Min nəğmə,
Min səs...
Yer də,
Göy də dinir
Qəlbim dinəndə:
Niyə pianoçu
Doğulmadım bəs?
Üzeyir,
Bethoven
Yaşardı məndə.

Almaqçün
İlhamın
Lal sirlərini,
Dərələrdən keçib
Dağlara qalxdım.

Sənətin
Köləlik zəncirlərini
Taleyin qoluna
kөнüllü taxdım.
Ömrün yollarında
Mən axşam-səhər
Sanki tələbəydim
əli kitablı...

Şeirli günlərim –
Əzablı günlər,
Şeirsiz günlərim –
daha əzablı.

Bir damla
Olsam da
Ümman cahanda,
Qəlbimə ümiddən
düşən iz oldu.

İnsan yerə,
göyə
sərhəd qoyanda
İlham məmləkətim
Sərhədsiz oldu.
Mən qanad açdıqca,
Yer üzərində
Hər arzum parladı kəhkəşan kimi.
Mən özüm
"Köləlik"

zəncirlərində,
Şerim
ürəklərə
hökmran kimi.

Yazıram...
Qəlbimdə
inam var mənim!
Ata bərabəri
anam var mənim!

Həyatda ilk dahi
elə anadır!
Dünyanın Allahı
elə anadır!

Dağları görürəm
ana vüqarlı,
Dağlarda
Bir ana

ucalığı var.
Anama baxıram –
saçları qarlı,
Anamda dağların
qocalığı var.
Ana həyat sözüm,
ömür səsimidir,
Anamın nəfəsi
mənim bəsimdir!

Birdən
elə bil ki,
yənə uşaqdım...
Analı uyudum,
Anasız qalxdım.
Həyat səhrasıyla
Yol alıb gedən
Nağıllar karvanı
Dayandı birdən...

Birdən illərimə yağdı ağır qar,
Susdu ömrüm boyu dinən laylalar.
Bir daha qalxmadı
mehriban öllər,

O məni
Günəşə
qaldıran öllər!
Solğun baxışlarla
o dedi, ancaq
Ömrün ilk sözünü,
son mənasını.
Axır nəfəsində pıçıldayaraq,
Anam da
Çağırdı
öz anasını.
Ömrə sərhəd qoydu
bir an...
bircə an...
Ürək səksəkəli,
ürək aramsız

Bir əsr
köç edib
getdi dünyadan,
Gələcək əsrlər
Qaldı anamsız.
Əsrlər
dillənib
haray saldılar,

Əsrlər

mənimtək
yetim qaldılar!
Dünya gecəlidir,
Dünya gündüzlü...
Əsrlər dilləndi
ürəyi sözlü:
– Böyütdü qoynunda
səni mehriban,
Anan –
Anaların
anası,
anan!
Analar hünərçün
övlad doğsa da,
Özü analığın
böyük hünərdir.
Bəli, anaların yaşı dünyada
Elə əsrlərin yaşı qədərdir.
Övladlar ayrıldı
öz anasından
Yetimlik üz verdi
şərə, sənətə:
Adlayıb
ölməzlik astanasından
Bir ana qovuşdu əbədiyyətə!
Meh əsdi...
Ah çəkdi dağlar dərindən,
Göylər təmiz-təmiz
Tökdü qarını.
Analar
Gedəndə
Yer üzərindən
Bizə miras qoyur
öz vüqarını.

O yatır, balışı
yer küresidir,
Büllurdan sarayı
göy qübbəsidir.
Evlə ana qəlbi
birləşsin deyə,
Hərdən göy qurşağı
çəkilir göyə!
Gərək ki, yanına mən tez-tez gələm,
Sənə ürəyimi
mən açam yenə.
Sağamsa,
mən sənə canlı heykələm,
Öləndə
sənətim heykəldir sənə!
Onunçün deyirəm,
Ey əziz insan,
Yaxşı ki, sən mənə şair doğmusan!
İndi düşünçəli,
qəmli anımda
Gəlib böyük qızım
durur yanımda.
Saçımda qızımın
gəzir əlləri...
Sanıram gəncliyim
qayıdır geri...
Qızım anamızın
Sorağı kimi,
Ulu bir çinarın budağı kimi.
Qızım Pəri xanım...
Baxıram ona...
Nədir dünyadakı bu qərribə sirr?
Bizə varlığını
bəxş edən ana
Bizə adını da qoyub gedibdir!
O qoyub dünyada

Oxşarlığımı,
Baxışı

nəvələr
gözündə qalır.

Aparıb özüylə
qocalığını,
Gəncliyi qəlbimin özündə qalır,
Sözləri şerimin
sözündə qalır.

1967-1969.

BACI

*Bacım Şirinə və hələ də gözü yolda
qalan bütün ana-bacılarımıza ithaf*

İllər cığır açır
Onun saçında
Qış gedir,
Yaz gəlir,
Bulanır sular.
Dayanıb taleyin
Yol ayrıcında,
Görəsən nə qədər
Gözləmək olar?!
Ümid ki, boy atır
Xatirəsində,
Kül altdan közərən
Arzu – diləkdir!
Ona elə gəlir:
Yer küresində
Yaşamaq –
Əbədi
Bir gözləməkdir.
O gün necə gəldi,
O recə gündür?
Sevinçdir, dəhşətdir,
Qorxudur o gün.
İllər axarından
Hayana döndü?
Bəlkə heç olmayıb, yuxudur o gün!

* * *

Sevinən səmadı,
Sevinən yerdı,
Bir evdən
Sütüntək
Qalxırdı tüstü.

Cavanlar əl-ələ
Yallı gedirdi,
Bir toy çalınırdı
Bir axşamüstü.
Dönmüşdü al-əlvan çiçəyə qızlar,
Ürəklər, dodaqlar
Nəğməli sözlü.
İlk xına qoymuşdu
Əllərə qızlar,
Bir toy çalınırdı
Bir axşamüstü.
Xonçalı gözəllər
Qatar-qatardı,
– Mübarek! –
Deyərək
Yengə də süzdü.
– Sağ əlin başıma –
Deyən də vardı,
Bir toy çalınırdı
Bir axşamüstü.
– Zurna cəngi vursun,
Segah desin tar!
Çalanlar şabaşın
İçində üzdü.
– Adə, bəy oynasın,
Ucuzluq olar!
Bir toy çalınırdı
Bir axşamüstü.
Xoşbəxtlik sonsuzdur –
Düşünür insan,
İnsan qoşa durar
Günəşlə, ayla.
Həmişə sükutla gəlsə də tufan,
Bu axşam gəlirdi
Haray-harayla,
Sevinclə, toyla.

"Anam, bacım, qız gəlin",
Hardasa, kim isə elə oxudu,
"Əl-ayağı düz gəlin..."
Səsi əsə-əsə elə oxudu.
Yer, göy də səs-səsə elə oxudu:
"Yeddi oğul istəmə,
Bircə dəne qız gəlin!"
Sevənlər səadət
İntizarında,
Necə yaraşırdı
Bu kəndə şadlıq...
Kim hardan biləydi
Elə bu anda
Tələlər məcradan
Çıxmışdı artıq.
Tətiyi çəkmişdi
Faşist barmağı,
Zülmətdə od zolaq
Açırdı güllə.
Aşıb bir qırpımda
Çəmənə, dağı
Ölüm deyə-deyə
Uçurdu güllə...
Bir oğlan oynadı
Güləş, mehriban,
Eşqi, məhəbbəti
Ləkəsiz oğlan!
O necə oynadı,
Necə oynadı?!
Gözündə şəfəqli
Gecə oynadı!
Sanki ayaqların
Gur səslərindən
Çıxdı yer kürəsi
öz məhvərindən.
Deydi bir-birinə
Ulduzlar, aylar,

Susub məcrasında
Dayandı çaylar!
O, elə oynadı,
əl çaldı hamı...
Ürəyin ilk sevinç
Sorağındamı,
Ey əziz oğlan?
Qəlbinə tuşlanan
Odlu güllədən
Xəbərsiz oğlan!
Oyna,
Qiyamətdir,
Ay oğlan, toyun!
Nə geniş
Açmısan
Belə qoynunu?
...Axşamdan səhərə
Uzanan toyun
Sonsuz bir gecəyə
Qovuşdu sonu.
Arzu çəməninə
Vaxtsiz əsdi qış
Zamanın zülmətli qaranlığından.
Gəlinlik duvağı
çıxarılmamış
Fəlakət qılıncı
Çıxdı qınından.
Ürəklər həsrətlə
Səsləndi tel-tel,
Bahara qovuşan
Nə qışdı
birdən?
Mehriban əllərə
Uzanan bir əl
Tüfəng qundağından
Yapışdı birdən.
Ömür yarı... gecə yarı.

Tale yarı...
Uzaqlarda qopan hərbin
Alovları
Bircə anda
Xırdalanda
Ürəkləri qarsaladı.
Ümidlərə qılınc çəkdi,
Arzuları, diləkləri qarsaladı.
Əsdi səmum küləkləri,
Əsdi ölüm küləkləri.
Bütün ölkə ölümü də
Məğrur-məğrur qarşıladı.
Ah, nə ağır səfər oldu!
Şairlər də əsgər oldu,
Aşıqlar da "Vətən" deyər,
Söz qoşdular, saz tutdular,
İnsanlar öz taleyini unutdular,
Düşündülər yanan dərə,
Solan çəməni taleyini,
İnsanlar öz taleyini unutdular,
Düşündülər ancaq Vətən taleyini.
Biz hardan biləydik
Belə olacaq?
Biz axı, hər yerdə zəfər çalırıdık,
İllərə zirvətək
Biz ucalırıdık.
Kinoda görmüşdük davanı ancaq.
Orda düşməni ölür,
Biz sağ qalırıdık.
Bizdəmi tuş gəldik
Kədəre, dərdə?
Bu ki, ağlasığmaz bir imtahandır.
Necə, ölür bilər
Bizimkilər də?
Bu bir kinodursa,
Sonu haçandır?

O neçə günlərdi?
Düşünürəm mən.
Sanki torpaq yanır,
Səma yanırdı.
Cəbhədə bir qəlbə dəyən güllədən
Arxada min ömür
yaralanırdı.
Kağızlar
Od dolu
Qəlpələr kimi,
Uçurdu haradan hara kağızlar?!
Açıldı,
Sancıldı
Güllələr kimi
Sanki talelərə
Qara kağızlar!
Bir ana evindən
haray qalxdımı –
– İtirdim – deyərdi – oğul, baxtımı
Bir gəlin örtüdü
Qara yaylığı,
Deyərdi: – Evimin söndü işığı!
Bu evdə bu gündü...
O evdə dünən...
Yerin dəhşəti də
Sıgırmırdı yerə.
Bir anda
əl boyda
Kağıza dönən
Dönürdü min-milyon xatirələrə.
Heyhat,
Kitablarda yazıldığı tək
Asan deyilmiş ki,
Döyüşlər, asan!
Ağıl söyləyirdi:
O gəlməyəcək!
Ürəyi bəs necə inandırasan?

Nigaran-nigaran gəldi səs-səda,
Bəzən yanaqlarda
Yaş qurusa da,
Ürəyi bəs necə ovundurasan?
Ürəyi bəs necə inandırasan?

* * *

Adın Şirin oldu,
Taleyin acı,
Sənin, ay bacı!
Aynlıq yolları,
İzləri kəsdi,
Dağlar sənə həsrət,
ümmanlar çaya...
Bəlkə Nizami də heç düşünməzdi
Səkkiz əsrlikdən –
Yenə dünyaya əsrin ümid qızı
Şirin gələcək,
Şirinin bacısı
Şirin gələcək.

* * *

Sən illər qoynundan uçan qanadsan,
Dözüm üföqlərin
Nə qədər əngin!
Kim deyər işıqsız bir kainatsan,
Sönməz bir ümiddir günəşin sənin!
Ucalar yüksəyə
Köklər dərinə –
Çinartək kölgə də
Salar insanlar.
İnsanlar keçsə də
Yer üzərindən,
Ümidə çevrilib
Qalar insanlar.

Düzlər lalələrdən zərə büründü,
Yenə təbiətin

Çiçək ayıdır.

Davadan dönənlər

Bir dəfə döndü,

O isə min dəfə dönür, qayıdır.

Ümidlər gözlərin

Yaşını sildi.

Qəlbə unudulmuş duyğular gəldi:

"Qapıya kölgə düşdü,

Elə bildim yar gəldi".

O gəlir,

İnamla

Qəhrəman kimi.

Qardaş torpağından

Qalxaraq gəlir.

Görüşə gecikmiş

Bir oğlan kimi

O necə utancaq-utancaq gəlir.

Bu nədir?

Zamanın gərdişidirmi?

Gedər-gəlməzlərin

Gəlişidirmi?

O gəlir tüstüdə,

Dumanda gəlir,

Cavan getdiyitək

cavan da gəlir.

O gəlir nigaran

Qədəmlərilə,

üstündən illərin

yəlləri əsir.

Elə bil mehriban

Qədəmlərilə

Yarımqıq qoyduğu

Toya tələsir!

Baxıb nə gördü o?

Bu necə sirdi?

Bir evdən

Sütüntək

Qalxırdı tüstü.

cavanlar əl-ələ

Yallı gedirdi,

Bir toy çalınırdı bir axşamüstü.

Bu günə

Nə qədər

Uzandı yollar!

Yerlər də sözlüydü,

Göylər də sözlü.

– Adə, bəy oynasın,

Ucuzluq olar,

Bir toy çalınırdı bir axşamüstü.

Oğlan gülümsədi,

Dayandı, baxdı,

Sanki əl götürüb oynayacaqdı...

* * *

Xeyallar yol alır

Xatirəsindən,

Xeyallar rəngbərəng,

Çiçək-çiçəkdir.

Ona elə gəlir

Yer kürəsində

Yaşamaq –

əbədi

Bir gözləməkdir!

Gör onun qəlbindən

Keçənlər nədir,

Fikirlər sonsuzdur,

Gecələr uzun.

– Nə qədər sağamsa o mənimlədir,

Ölsəm, məndən sonra canı sağ olsun!

Onun ev-əşikdən

Alar iyini,

O elə düşünər...
O elə gözlər!
Yol alar qəlbindən
Sükutla sözlər.
Adını ucadan
Çəkməz bir an da.
Qoruyub elə bil
Gözlədiyini,
Gizlədər fikirli baxışlarında.
İnamı –
Bəxtinin özəli kimi,
Bir əsrin
Özü var
Onun sözündə.
O, ümid, sədaqət
heykəli kimi
Gəzər iftixarla
Torpaq üstündə.
...Günəşə boylanar
Mehriban bacım,
Bahar şəfəqləri
Necə ihqdır!
Mənim igid bacım,
Qəhrəman bacım.
Gözləmək
Özü də
Qəhrəmanlıqdır!

1975–1977.

ÖMÜR YOLDAŞI

*Bütün vəfalı qadınlara və övladlarının
anası Gülarəyə ithaf*

Calandı gecədən
gündüzə illər,
əsrə taleyimi
nəqş etdi dünya.
Yaratdı nə qədər
möcüzə, illər
Mənə də möcüzə
bəxş etdi dünya.
Doğuldum,
göz açdım,
ağladım,
güldüm,
İlkin söylədiyim
"Ana" sözüdür.
Bizim möcüzəli
heyatda, bildim,
Ən böyük möcüzə
ömür özüdür.
Günəş – kainatdır,
Ulduz – kainat,
Bürclər də sehirlilə
qitələridir.
İnsana vətənsə
Sonsuz kainat –
Doğma yer kürəsi
Görüş yeridir
Ulduzlar nurlanır
Biri-birindən,
Parlayır gün kimi
cahanda insan.
Keçib arzuların

Zirvələrindən
Tapır öz baxtını
İnsanda insan.
Elə ki, üz-üzə
Çıxır oğlan, qız,
Bir görüş ağacı
Bitir dünyada.
Elə ki, qovuşur
İki atasız –
Yetimlik köç edib
Gedir dünyadan.
Qovuşur, həsrətli
Əllər qovuşur
Səcdə də bunadır,
Heyrət də buna.
Elə bil intizar illər qovuşur –
Tale də deyirlər,
Qismət də buna!
İnsan yer uzünün
Şahı olsa da,
Başlara qoyulan
Bir tacdır ömür.
Əgər ömür yolu
Uzaq yolsa da,
Ömür yoldaşına
Möhtacdır ömür.

* * *

Yenə də arzular
Xatirələndi,
Haçandı o axşam,
Bəlkə dünəndi?
...Dinir asta-asta
yastı balaban...
(Artıq onu çalan
köçüb dünyadan.)

Nə cılığın sağlıqlar
Aşıb-daşırdı,
Nə sözlü-söhbətli
Tamada vardı.
Belə toy edirdi
Kəndim Xırdalan.
Kəndim... Şiş təpəsi
Oyum-oyumdur...
Kimsəyə demədim
O gün toyumdur.
Qoy bilən gəlsin,
Qoy gələnin gəlsin!
Yığıldı qohum da
Dost da, tanış da,
Kəndim fərəhləndi
Toylu baharla.
Birgə oturmuşdu
Yuxarı başda
Doğma ağbirçəklər
Ağsaqqallarla.
O, bir işıq kimi
Girdi qapıdan,
Düşdü ürəklərə
Nur izi onun.
Bir üstü qırmızı
Mil-mil çamadan,
Bir də sevgisiydi
cehizi onun.
– Xoş gəldin, əlləri xınalı gəlin,
Ay utancaq gəlin, həyalı gəlin!
Gəldiyin yollara mən qurban gedim,
Yaxın gəl, ayağı sayalı gəlin!
Bu, gəlin həsrətli
ana səsiydi,
Onun bir dünyalıq
Gur nəğməsiydi!

Ana! Kirpiylə
Odlar götürən,
Beş oğul yetirib
Bircə toy görən
Mərdanə ananın
Təntənəsiydi...
Ana müqəddəslər
Müqəddəsiydi!
Birləşdi qəlblərin
Arzusu, kamı.
Tələdən-taleyə
Körpü salındı.
Dəbdəbə naminə
O toy axşamı
Ayaqlar altında
Bir nimçə sındı.
Nimçə xıncım-xıncım
O gün sinsə də,
Ürəklər sınmasın – dedik, – dünyada.

* * *

Qaranquşlar kimi
Gəldi övladlar,
Doğuldu mirastək
Saxlanmış adlar.
İki anam oldu
Mənim cahanda
Bir anam,
Bir qızım
Anam adında.
Anam bu dünyadan
Qış günü köçdü.
Qızıma tapşırıb
Ömrünü köçdü.
Elə ki, həyata gəldi Gülümsər,
Batdı təbəssümə
Yerlərlə göylər.

Sonra Arzu gəldi
Dünya üzünə
Təzə qanad verdi
Arzular mənə.
Sonrasa...
Boyandı
İllər qaraya...
(Bu "sonra" qoy qalsın azca sonraya).
...Kainat gündüzdür,
Kainat gecə,
Dünyanın sirləri
Düyün-düyündür.
Yuxusuz gecələr –
İkiqat gecə,
narahat gündüzlər –
Yarımcıq gündür!
Şair, bəs deyilmi
Köhlən çapdığıın,
Nədir axtardığın,
Nədir tapdığıın
Axtar duyğuları,
İtir yuxunu,
Coşsun fikirlərin dəli çovğunu.
Böyük həqiqət var
Sevgi soraqlı,
Ağlın ürəyidir –
ürəyin ağı.
Sükutla söz gözdüm
mən səhərədək,
O açdı sabahı
Layla deyərək.
Əzabla misraya
Düzdüm sözləri,
Gözəl övladlarla
O yazdı şeri.
O axı, anadır
Axı, anadır.

Şerin, şeriyətin yaradanıdır.
Dünyada nəsil çox,
Qərinə çoxdur,
Səhərlər,
Axşamlar
 Durur yanaşı.
Yarəb, yer üzündə
 Qadın nə çoxdur,
Yaxşı ki, təkçədir
 Ömür yoldaşı!
Həyatda mərdlərin
 Əhdi qırılmaz,
Ürək mətin olsun,
 Söz etibarlı.
Kişinin papağı
 Yerə vurulmaz
Qadını olarsa
 Kişi vüqarlı!

* * *

– Bu gün yetim qaldı kənddə bir uşaq.
Amansız taleyin işlərinə bax!
– İlk "ana" dedi qonşu körpəsi,
Ananın sevincdən titrədi səsi,
Özgə taleləri
 ona yad deyil,
Yad ömrü ömrünün yarısı oldu.
– Yaxşı ki, Firuzə gözlədi on il,
Tamarzı olmadı,
 Bir qızı oldu!
Başımız ağrıdı –
 Ağrı onundu.
Dişimiz ağrıdı –
Ağrı onundu.
Özü ürəyini tutsa da, bizim –
Durdu keşiyində ürəyimizin.

Dini, imanı da
 Uşaqlarıydı,
Uşaqlar
Ən nurlu
 İşıqlarıydı.
Sanki mən
Dünyaya
 Təzə doğuldum,
Uçmağa göy verdi,
 Qanad verdi o.
Ən böyük uşağı
 Onun mən oldum,
ən böyük əzab da
 Məndən gördü o.
İsindik biz onun
 hərərətilə,
Sanki heç yağmadı
 Qışların qarı.
...Bilmədik
Nə sirdir –
 Məhəbbətiylə
Gələn bəlanı da
 Göydə qaytarır.
Bəlanı,
Dəhşəti,
 Xəstəlikləri –
Qaytarır...
 Qaytardı
Neçə yol geri...
Qaytara bilmədi
 Yalnız bir kərə:
Onda vida dedik
 Biz Ələkbərə.
Ayrıldı
Öz ata,
 Öz anasından,

Dördüncü baharın
Astanasında.
O gün,
Çulğaladı
Güneşi, ayı –
Ana ağısıyla
Ata harayı:
"Ələkbər yanında yatan Ələkbər,
Atanın səsinə bəlkə eşitdin.
Gözlədik yolunu
Sənin nə qədər,
Bu qədər gec gəlib, tez niyə getdin"?!
Dərddən bükülərmi
Ananın dizi?
Tökəcə yaş tökmədi.
O, qan ağladı.
Kişinin ürəyi,
Qadının gözü
Bütün yer üzündən
Pünhan ağladı.
Sevinc istəyirsən –
Dərd olur nəşib,
Bala itirənlər –
Bəla tapırlar,
Üzlərdə,
Gözlərdə
Təskinlik gəzib,
Yenə sədaqətdən
Qala tapırlar.
Sanki tufan ötdü...
Bir sükut çökdü...
Nidasız haraydı
Oğul həsrəti.
...Qadın kədərindən
Daha böyükdür
Ana dəyanəti,
Ana qüdrəti.

Kəder sərhədləri
Olurmu sonsuz?
O yara sızladı
Dünənə kimi.
O yara sızladı –
Arzu oğlumuz
Arzu Ələkbərə dönənə kimi.
Səbrlə dəyanət
Elə üzleşir,
Sevinc etməyəni
Dərd edir bəzən.
Dərdə dözümlülər
Müqəddəsleşir,
Dərd də insanları
Mərd edir bəzən!
* * *

Yenə gəlib keçər
Baharlar, yazlar,
Analar
Küsməzlər
Tələlərindən,
Əgər küssələr də üzə vurmazlar,
Baxmazlar əzaba,
Alın tərinə.
...Doğma universitet pillələrindən
O qalxdı
Anahq
Pillələrino
hər övlad gülüşü –
Sirlə bir səda,
Qəlbində bir inam,
Ümid doğuldu.
...Əgər o, məktəbdə
Dərs deməsə də,
Bütöv bir nəsilçün
Müəllim oldu.

Körpələr dil açdı...
 Kama yetdi o.
Dilçilik etmədi,
 Dil öyrətdi o.
Gələrek üz-üzə
 coşğun həyatla,
Yelkənli qayıqtək
 Çıxdı ümmana.
Hərdən belə dedi
 O zarafatla;
– Bir ömur verilib
 Əfsus, insana!
– O niyə?
– Əlbəttə, bu, arzulardır,
İki ömür olsa...
Bir özün düşün...
Biri ailəyə
 həsr olunardı,
Biri də qalardı
 Sənət, elm üçün.
Təbəssüm işığı
 Qondu üzlərə,
Gülüşlər qarışdı
 Gülüşə yenə.
Yenidən mən çıxdım
 uzaq səfərə,
Tələsdim evimə –
 Görüşə yenə.
Hayana getse də
 Şair, elindən –
Şairin ürəyi
 öz evindədir.
Uzaq səfərdə də
 Bilirdim ki, mən
Evimin dirəyi
 öz evimdədir.

Cahan kitab oldu,
 Səfərlər sətir,
Mən salam apardım
 Neçə millətə.
Dostlar gülüb dedi:
 – Nəbi gəlibdir
Bu gün öz evinə ezamiyyətə!
İllər qanad taxdı
 Sözdən, sənətdən,
İlham oba-oba
 Dadıma çatdı.
Hörmət çoxaldıqca
 Artdı şöhrət də,
Paxıllar şöhrətdən
 Daha tez artdı.

* * *

İllərin ardınca
İllər ötünce –
Bu qalır mənimçün
 Yenə sirr kimi, –
Girdi evimize
 Nə zaman,
 Necə.
Qısqançlıq –
Ən böyük
 Bir təhqir kimi.
Vurdu qılıncını
 Çox dərindən o,
Qısqançlıq üzleşdi
 İlk etibarla.
Başlanıb
 Telefon
 Zənglərindən o,
Dolaşdı ev – ara
 Pıçıltılarla.

Necə narahatdı
Saatlar,
anlar,
Yollar
Ayrıcında
ömürlər durdu.
Üzbəüz çıxmağı
Bacarmayanlar
Nə gizli tellərlə
Tələ qururdu!
Heçdir üzr istəmək,
Yersiz küsəndən,
Bircə çarəsi var –
O dəyanətdir.
Sənət üz döndərdi
Elə ki, səndən,
Evlərə nifaq sal,
Bu da sənətdir!
– Hardaydın?
– Neynirdin?
– Sirri aç, barı!
– Ona niyə baxdın?
– O niyə baxdı?
Bütün yer üzünün
Gözəl qızları
Sanki vurulmuşdu
Mənə bu vaxtı.
Keçdim yoxuşlardan,
Yol aç-aça,
Məgər ki, sarsıtmaq
Asandı məni?!
Ona müqəddəstək
Mən inandıqca,
O, dağa-daşa da
Qısqandı məni...
Yalnız özüm kimi
özüm varam mən,

Bəzən ürəkləri
Mən qanatmışam
Nə deyim, bəlkə də
Günahkaram mən,
Burda ehtiyatsız
Addım atmışam.
Sən gəl, bu şairi
İndi başa düş,
Sükutu şirinsə,
dili acıdır...
Vaxtında təbəssüm,
Vaxtında gülüş –
Qadın üreyinin ehtiyacıdır.
Bəzən məhəl qoymur
Yar sözlərinə,
Alovsuz,
Tüstüsüz
Alışır ki, o!
Sevdiyi qadını
Duymaq yerinə
Aylar, ulduzlarla
Danışır ki, o!
Şairin qəlbine
Duman da çöксə,
İlk sözü,
Son sözü
Mehribanlıqdır.
Şairlik əgər ki,
Bir igidlikse,
Şairlə yaşamaq –
Qəhrəmanlıqdır!
* * *
Bəzən dara çəkir
Məni fikirlər.
Elə sözlər gəlir
Qəlbimdən mənim,

Dediyim duyğular
Yalansa əgər,
Yer də, göy də mənə
Qoy olsun qənim.
Qadın həyasını
Qoruduğutək,
Kişi qürurunu
Qorusun gərək.
Axı, bir yastığa
Baş qoymaqla sən,
Gərək bir ömürçün
Başdan keçəsən!
Gəlirsə bir gün ağ,
Bir gün də qara, –
Məhəbbət insanın
Varı-yoxudur.
Başlar baş qoyursa
Yad balıslara,
Başsız küləkdir o,
Başsız duyğudur!
Xəyanət dursa da
Bəzən tunc kimi,
Ədalət çəkilsin
Bir qılınc kimi.
Başını itirən
Baş əyib gəlsə,
Min yol üzr istəyər
Söz arasında.
Vəfasız kəslərin
Başı kəsilsə,
Kəsilsin evinin
Astanasında

Hərbin o dəhşətli
Od illərindən,

Nə qədər bir uzun
Qərinə keçdi?..
...Gecə səksəkəli
Qalxır yerindən:
– Yuxumda
Yanıma
Atam gəlmişdi!
Danışır,
Səsində
Qorxu, həyəcan,
Qövr edir min doğma
Söz ürəyində.
Ömründə davanı
Görməyən insan
Gəzdirir dəhşəti
öz taleyində.
Bir əsrin
Görüşsüz
Ayrılığından
Ata, yuxularda
Dönür elinə.
O, dörd onilliyin
Uzaqlığından
Toxunur qızının
Qara telinə.
Haçan o, qızıyla
Görüşüb, bilmir,
O qara tellərə
Dən düşüb, bilmir.
Qalır ömürlərdə
Hərbin tufanı
Açılır
Xatirə – qanadlar ancaq.
Qəbri yad ellərdə
Tapılmayanı
Tapır yuxularda
Övladlar ancaq!

Ölüm yağışları
Yağır torpağa.
Çağlayır köksündə
Hərbə nifrəti.
Özü ana olub
Neçə uşağa –
Yenə də qəlbində
Ata Həsreti.
Çəkilsin evlərdən
Qorxu, təlaş da,
Axı, xoşbəxt günün
Əvəzi olmur.
İki ata ömrü
Sürən qardaş da
Bir ata ömrünün
Əvəzi olmur!

* * *

Nəvələr –
Evlərin
Şıltaqlarıdır,
Nəsil ağacından
Budaqlarıdır.
İndi nənə üçün –
mənası ömrün
Yanarla, Vüsaldır,
Sonayla, Elgün!
Elə ki,
Toplaşdı
Evə nəvələr,
Nənə də,
Nəvə də,
Elə kef elər!
Nağıl danışirlar,
Laylalı nağıl,
Bözən olar haylı-haraylı nağıl!

Yanar:
– Sən ancaq laylanı mənə de, "ana"!
Vüsal:
– Ana, nağılımı pıçıldadı mənim!
Sonra da bu yandan
Hay çəkir Sona:
– Layla da mənimdir
Nağıl da mənim!
Elgün beşaylıqdır
danışmır hələ,
Deyir sözlərini
təbəssümüylə,
Onun bic-bic gülən
Gözlərinə bax,
Danışsa, onlardan
Bətər olacaq.
...Əsir çilçiraqlar,
Titrəyir tavan,
Sona rəqs eləyir
Yerdə, divanda.
Yanar atəş açır
Avtomatından
Vüsal düz diyara
Çıxır bir anda.

Nənə:
– Başıma uçurtdu evi uşaqlar,
Vallah, ürəyimi partladacaqlar.
...Çəkilir ümmanın
Gur dalğaları,
İncik baxışlarla
Gedir nəvələr.
Evi başdan-başa
Bir sükut sarır,
Marğda dayanıb
Güdür nəvələr.

* Onlar nənələrinə "ana" deyirlər.

Onlar yaxşı bilir,
Sabahdan yenə –
Qəlbini zənglərlə
Açacaq nənə!
– Canım-gözüm qurban,
Yanar necəsən?
Niyə gəlmirsiniz,
Belə iş olar?
Gəl, bağım, baharım,
Gözüm yoldadır!
...Yenə qopar evdə
Doğma bir tufan,
Əsər çilçıraqlar,
Titrəyər tavan.
İntizar
Çəkilər
Dumanlar kimi,
Bu görüş,
Bu şadlıq
Dünyaya dəyər.
Nənə gur çağlayan
Ümmanlar kimi
Dincələr
Dalğadan
Dalğaya qəder.
Baxar nəvəsinə...
Tez böyü barı!
Görər sabahı da
Boyunda onun.
Bəli, gələn əsrin
Vətəndaşları
Beləcə boy atar
Qoynunda onun.
Özü də körpələ
Bir körpə olub
Ana nəslə, nəslə
Qovuşdurandır.

Zamandan-zamana
Bir körpü olub
Ana əsri, əsrə
Qovuşdurandır.

* * *

Əsrin!
O parladı
Günəşlə, ayla.
Əsrin!
O, yol açdı
Bəşər yazına.
Əsrinin mübarək
Addımlarıyla
Çatırıq bir əsrin
astanasına.
Tarixin –
Zəkası dərin əsrini
Bayraqtək
Yüksəldək
Ulu göylərə.
Bütün əsrlərin
Zərrin əsrini
Calayaq gələcək
Minilliklərə.
Gedirik,
Yolumuz
Müqəddəs, uca
Doğma ulduzlar da
halay-halaydı.
Əsrin sahilinə
Yaxınlaşdıqça,
Kaş ömrün sahili
Uzaqlaşaydı.
Bəşər bizə verib
Etibarını,

Bizimdir al səhər,
Parlaq gündüz də.
Aparaq
Bir əsrin
Analarını
Gələcək əsrə biz
Gözümüz üstə.
Əsarət köç etsin
Yer kürəsindən,
Günahsız qanların
İzi silinsin!
Bütün insanlığın
Hafizəsindən
Kaş ki, müharibə
Sözü silinsin!
Arzular böyükdür,
Yollar da uzun,
Nəvə, nətiçələr
Çatsın murada.
Bütün intizarlar
Yerdən yox olsun,
Sevgi intizarı
Qalsın dünyada.
Parlasın ürəkdə
Büllur məhəbbət,
Aparaq
Sədaqət –
Sabahkı əsrə.
Qalsın bu əsrdə
Paxıllıq, həsəd,
Qoy keçsin nəcabət –
Sabahkı əsrə.
Ulduzlar
Qoynunda
Mürgüləyək biz,
Biz açdıq kosmosa
Nurlu bir qapı.

Bütün əzablara
Vida deyək biz,
Tək qalsın bizimlə
Sənət əzabı
Xəyalən
O günə
Qanadlanıram,
Görürəm, çökilir
Qatı qaranlıq.
Sahildən o yana
Elə sanıram,
Başlanır sahilsiz
Bir mehribanlıq.
Baxır ümid ilə
Ulduzlar yerə,
Deyir: uzat mənə
Kömək əlini!
...Övladlar uçarkən
Sabah göylərə,
Aparsın özüylə
Ana şəklini!
Sema dənizləri
Qoy ləpələnsin!
Ana təbəssümü
Göyə çilənsin!
Uçsun ana qəlbi
Kəhkaşanlarda,
cahan daha nurlu,
Mənalı olsun.
Deyirəm, yetimdir
Ulduzlar orda,
Orda ulduzlar da
Añalı olsun!
* * *
Baxış mehribandır,
Söz mehribandır,

Sevgisi – əbədi
 Bir imtahandır,
Sənə təbiətdən
O, ərməğandır
 Ömür yoldaşı!
Yanır ürəklərdə
 Zərrəsi onun,
Nəvələr –
Ən sonsuz
 Nəğməsi onun,
Yalnız o özüdür
 Əvəzi onun,
 Ömür yoldaşı!
Özü qızlarıyla
Ana qatarı,
Çoxalır bir daha,
Sana, qatarı:
Bir nəsil böyüdür –
Durna qatarı,
 ömür yoldaşı!

* * *

Biz ki, qovuşmuşuq
 Duzla, çörəklə,
Birlikdə bir ümman
 Su içmişik biz.
Axı, nə görmüşük
 həyatda hələ,
Elə ağır-ağır
 Yol keçmişik biz.
Söykənək qururla
 Oğula,
 Qıza,
Övladlar böyüsün –
 Sən deyən kimi,

Qumrular qonsunlar
 Eyvanımıza.
Xeyir xəbər üçün –
 Sən deyən kimi.
Bizimçin hardasa
 gəlin bəslənir,
Kaş tezco
Özünü,
 Üzünü görək!
Sanki lap yaxında
 Bir toy səslənir,
Bəlkə oynamaqçün
 Biz əl götürək?
Övladlar
Bəxtiyar,
 Bəxtiyar olsun,
Budur ibadətım,
 Etiqadım da.
Qoy sənin adında
 Bir qız doğulsun,
Bir oğlan doğulsun
 Mənim adımda.
Vəfa ömürdəndir,
 cəfa da bizdən
Nəsillər
 nur alsın
 taleyimizdən.
Günəş kainatı,
Ulduz – kainat,
Bürclər də sehri
 Qitələridir.
İnsana vətənsə
Sonsuz kainat.
Doğma yer kürəsi
 Görüş yeridir.
Baxtın qapısını
 Nə yaxşı döydük,

Nə yaxşı bir vaxtda
Dünyaya vardıq.
...Təzədən çahana
Gələ bilsəydik,
Yenə bir-birini
Mütləq tapardıq!

1981-1985.

MÜNDƏRİCAT

ŞEİRLƏR VƏ POEMALAR

Sözün mənası	7
Qoruyam görək	9
Məni axtaranları axtarıram	10
Şəxs və şəxsiyyət	12
Kaş bilsin... ..	13
Yolçu	14
Əziz dostum	16
Gedir	18
Bir il	19
Zaman dövr elədikcə	21
İllər karvanı	22
Yalan	24
Şeir oxuyarkən	25
Şahirli gəliş	26
Öldü deməyin	28
Ürək dönəndə	29
Ay və gün	30
Sevgimdən soyuyan gözəl	33
Ulduzları barışmadı	34
Elə yazıram ki... ..	35
Məşhur	36
Dünya qopmuşdu sanki	38
Oldum	39
Arılar bal çəkir şəkər tozundan	40
Şam yandı	41
Nahaqmış	43
Uşaq... cavan... qoca... ..	44
Ümman sahilində bir ümman sevda	45
Biganəyəm	46
Səninçin deyil	47
Nəvəm Nigar üçün	48
Tufan... dəniz... günəş... ..	49
Üfüqlər arxasında	50
Qayıdan sevgim	51

Dövrən istəməz	53
Bu necə yaşamaqdır?	55
Əjdaha	57
Dözəcəyəm	59
Kimi nə gözləyir	60
Görmüsənmi?	62
Qorxu və cəsəret	63
Uzunçuluq	64
Bir gözələ	66
Nəvələrimə	67
Daş dövrü	68
Səni sevən varsa	70
Ayrı sahillərin eyni dalğası	71
Medallı dilənçi	73
Susmaq... danışmaq...	75
Tur dağında	77
Mükafatımdır	79
Ələkbər yanında yatan Ələkbər	80
Şimşək işığında şam eyləyərkən	83
Şairə hörmət	85
Şeytanın etirafı	87
Bir daş altdan, bir daş üstədən	89
Necə adamlar var	91
Halal şöhrət	92
Çeçen qardaş	93
Əbədiyyətdən gələn səslər	96
Araz sahilində cavan bir gəlin	101
Kərbalada	103
Qanlı yanvar	107
Oğul toyu	112
Vəsiyyəət əvəzi	115
Siz ey Nizamiyə əl qaldıranlar	118
Peyğəmbərin dedikləri	120
Kəlbəcər harayı	122
Xeyir və şər	126
Qərribə həqiqət	128
Ağdərə	130

Qaranlıq tündədən keçən qataram	131
Dəhşətli dərs	132
Gözəl və gözəllik	134
Səttar möcüzəsi	136
Bulaq başında	139
Yıxıla-yıxıla	140
Pərişan	142
Buna nə deyim?	143
Müraciət	144
Sən gələn zaman	146
Qızıl yelkən	148
Toyqabağı düşüncələr	149
Dərman və fərman	151
Ay qələmim!	153
Günəş mənə nə dedi?	154
Ana xalısı	156
Şair kimdir?	159
Dan yeri qızarıanda	160
Haray	162
Özüm üçün ağı	163
Tənha durna	165
Ağıllı gəmi	166
Gəldin sən	167
Tənhalığın elegiyası	168
Həsret	170
Mənim kəndim – ziyarətəgahım	171
Mənim cənnət sakinlərim	173
Soruşma	179
Sizə salam olsun, mənə əlvəda	180
Qardaşımın tarı	182
Günəbaxan	184
Gözəllik alınıb satılan zaman	186
Yuxulardan yuxulara	187
Füzuli ilə söhbət	188
Ana	211
Bacı	225
Ömür yoldaşı	235

NƏBİ XƏZRİ
SEÇİLMİŞ ƏSƏRLƏRİ
İki cildə
II cild
“LİDER NƏŞRİYYAT”
BAKİ – 2004

Buraxılışa məsul: *Əziz Güləliyev*
Texniki redaktor: *Rövşən Ağayev*
Tərtibatçı-rəssam: *Nərgiz Əliyeva*
Kompyuter səhifələyicisi: *Ələkbər Kərimov*
Korrektor: *Pərinaz Səmədova*

Yığılmağa verilmişdir 16.05.2004. Çapa imzalanmışdır 12.10.2004.
Formatı 60x90 $\frac{1}{16}$. Fiziki çap vərəqi 16,5. Ofset çap üsulu.
Tirajı 25 000. Sifariş 196.

Kitab “Şərq-Qərb” mətbəəsində çap olunmuşdur.
Bakı, Aşıq Ələsgər küç., 17.